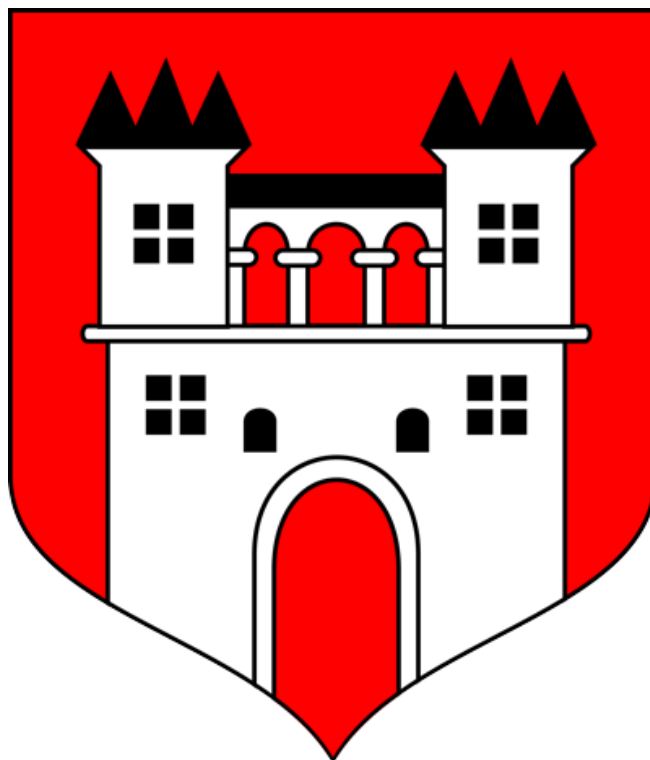

ZARZĄD GMINY I MIASTA CHĘCINY

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY CHĘCINY
ZMIANA NR 6

TEKST OBOWIĄZUJĄCY
UJEDNOLICONY

2014 r.

Zespół autorski
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY CHĘCINY

mgr inż. Ewa Goras generalny projektant upr. urb. nr 498/99

mgr inż. arch. Aneta Czarnecka

mgr inż. Agata Nowakowska- Buk

mgr Cezariusz Matla

mgr inż. Jacek Sztechman

mgr inż. Maria Wrana

mgr inż. arch. Paweł Czarnecki

Zespół autorski
ZMIANY NR 1 STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY CHĘCINY
mgr inż. arch. Regina Kozakiewicz Opalka generalny projektant upr. urb. nr 1426/94, KT-126

Zespół autorski
ZMIANY NR 6 STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIASTA CHĘCINY
mgr Rafał Kozieł uprawniony urbanista na podstawie art. 5 pkt 3 ustawy o planowaniu i
zagospodarowaniu przestrzennym

SPIS TREŚCI

I. Informacje ogólne

1.1. Wprowadzenie	4
1.2. Podstawy formalno- prawne opracowania studium	6
1.3.Przebieg prac nad studium.....	7

II. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

1. Zewnętrzne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

1.1. Położenie i powiązanie z otoczeniem.....	10
1.2. Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennego zagospodarowania województwa	12

2. Wewnętrzne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

2.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów

2.1.1. Charakterystyka stanu istniejącego zagospodarowania przestrzennego gminy.	14
2.1.2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów.....	18

2.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego

2.2.1. Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego.	19
2.2.2. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania środowiska przyrodniczego.	42

2.3. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania środowiska kulturowego

2.3.1. Charakterystyka istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego.....	43
2.3.2. Uwarunkowania wynikające z wartości środowiska kulturowego.	48

2.4. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców

2.4.1. Charakterystyka stanu istniejącego.	49
2.4.2. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców.	65

2.5. Uwarunkowania wynikające, ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej

2.5.1. Charakterystyka stanu istniejącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	67
2.5.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej.	72

2.6. Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej

2.6.1. Charakterystyka gospodarki leśnej.....	73
2.6.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej.....	75

2.7. Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów

2.7.1. Charakterystyka struktury własności.	76
2.7.2. Uwarunkowania wynikające ze struktury własnościowej.	76

2.8. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych ....

77

2.9. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego funkcjonowania systemu transportowego

2.9.1. Charakterystyka istniejącego systemu transportowego	78
2.9.2. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego	82
2.10. Uwarunkowania wynikające z uzbrojenia technicznego	
2.10.1. Charakterystyka stanu uzbrojenia technicznego	83
2.10.2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego uzbrojenia technicznego	97
2.11. Uwarunkowania sprzyjające i ograniczające rozwój osadnictwa	99
III. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny	
1. Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego.....	101
2. Kierunki ochrony środowiska kulturowego.....	104
3. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno- przestrzennej.	106
4. Kierunki rozwoju rolnictwa i leśnictwa.....	112
5. Kierunki rozwoju komunikacji.....	114
6. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej.	116
7. Obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będzie obowiązkowe	125
8. Obszary przewidywane do realizacji zadań i programów ponadlokalnych	128
9. Polityka przestrzenna dla poszczególnych sołectw gminy	129
IV. Akty prawne, aneksy, bibliografia	
1. Akty prawne.	146
2. Aneksy.....	149
3. Bibliografia.	153

I. INFORMACJE OGÓLNE

1.1. Wprowadzenie

Pojęcie "S t u d i u m   u w a r u n k o w a ń   k i e r u n k ó w
z a g o s p o d a r o w a n i a p r z e s t r z e n n e g o g m i n y" wprowadzone
zostało ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym dnia 7 lipca 1994 r.

Wart. 6 ust. 1 w/w. ustawy stwierdzono " W celu określenia polityki przestrzennej gminy, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanego dalej" studium"".

Na podstawie ustawy przyjmuje się, że celem opracowywanych "studiów" jest formułowanie lokalnej polityki przestrzennej wpisywanej w politykę przestrzenną państwa, a miejscowych planów zagospodarowywania przestrzennego – ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowywania terenów służących realizacji określonej polityki przestrzennej gminy.

Studium nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 cytowanej ustawy sporządzającym "Studium" jest Zarząd Gmin (w tym przypadku Zarząd Gminy i Miasta Chęciny). Konsekwencją takiego stwierdzenia jest ustalenie, że " Studium" reprezentuje politykę przestrzenną Zarządu a uchwalone przez Radę Gminy stanowi zapis polityki przestrzennej gminy.

Przepisy ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym przyjmując zrównoważony rozwój jako podstawę działań w sprawach objętych ustawą, nakazują w zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnić:

- wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury,
- walory architektoniczne i krajobrazowe,
- wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia,
- wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury,
- walory ekonomiczne przestrzeni i prawa własności,
- potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

W studium uwzględnia się u w a r u n k o w a n i a wynikające z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych,
- stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- prawa własności gruntów,
- jakości życia mieszkańców,
- zadań służących realizacji i ponadlokalnych celów

publicznych. W studium określa się w s z c z e g ó l n o ś c i :

- obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
- lokalne "wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy,
- obszary zabudowane, z wskazaniem w miarę potrzeby, obszarów przewidzianych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, wynikającą z potrzeb zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym obszary, na których będą stosowane indywidualne i grupowe systemy oczyszczania ścieków, a także tereny niezbędne do wytyczania ścieżek rowerowych,
- obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania,
- obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki, o której mowa w ust. 2.

1.2. Podstawa formalno-prawna opracowania studium

Realizując ustalenia ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r., Rada Gminy i Miasta Chęciny podjęła w dniu 18 czerwca 1998 r. Uchwałę Nr 481111/98 o przystąpieniu do sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Chęciny. W drodze przetargu, Zarząd Gminy i Miasta zlecił na podstawie umowy z dnia 09.04.1999 r. opracowanie studium zespołowi z biura usług projektowych "MAN" z Kielc, działającemu pod kierunkiem głównego projektanta mgr inż. Ewy Goras, legitymującego się uprawnieniami urbanistycznymi nr ewid. 498/99.

Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu zmiany nr 6 Studium.

Podstawa prawna zmiany Nr 6 Studium.

Podstawę prawną opracowania stanowi podjęta w dniu 27 stycznia 2014 r. przez Radę Miasta w Chęcinach uchwała Nr 436/LIX/14 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Zmiany Nr 6 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny, której przedmiotem jest aktualizacja polityki przestrzennej części miejscowości Lipowica w granicach przedstawionych na załączniku graficznym.

Synteza ustaleń projektu zmiany Nr 6 Studium.

W terenie objętym zmianą Nr 6 Studium zaktualizowano politykę przestrzenną w części terenu miejscowości Lipowica w sąsiedztwie zbiornika wodnego Lipowica. Wyznaczono tam: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług terenu usług, tereny usług sportu, rekreacji i wypoczynku wraz z układem komunikacyjnym i przyrodniczym.

Zasadność przeprowadzenia zmiany Studium w tym zakresie wynika z faktu bliskości planowanych terenów inwestycyjnych z istniejącymi terenami zabudowy oraz bliskości infrastruktury technicznej.

*W tekście Studium **czcionką standardową** zostały przedstawione te fragmenty Studium, które pozostawia się bez zmian w wersji zatwierdzonej Uchwałą Nr 44/VI/07 z dnia 09 marca 2007 r.*

*Tekst dodany lub zmieniony do istniejących fragmentów Studium został przedstawiony **kursywą i kolorem czerwonym**.*

Zmiana Nr 6 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny została zatwierdzona Uchwałą Nr ..... Rady Miasta Chęciny z dnia .....

1.3. Przebieg prac nad studium

Proces sporządzania studium przebiegał w następujących etapach:

1. I etap - wykonanie diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego - konsultacje z gminą,
2. II etap – sformułowanie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wykonanie koncepcji kierunków zagospodarowania przestrzennego i koncepcji rozwoju infrastruktury technicznej - konsultacje z gminą,
3. III etap – obejmuje uwzględnienie wniosków z zaopiniowania uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy, koncepcji kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i koncepcji rozwoju infrastruktury technicznej oraz opracowanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny w formie przedłożonej do uchwalenia.

Uchwaleniu podlega Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny, w skład którego wchodzi II i III etap obejmujący:

- Część graficzną, składającą się z map :

Nr1 – uwarunkowania przyrodniczo – kulturowe - skala 1: 10 000,
Nr2 - uwarunkowania rozwoju osadnictwa - skala 1: 10 000,
Nr3 – kierunki zagospodarowania przestrzennego - skala 1: 10 000,
Nr4 - kierunki rozwoju infrastruktury technicznej - skala 1: 10 000.

- Część tekstową zawierającą obowiązujący tekst studium:

Informacje ogólne,
Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego,
Kierunki zagospodarowania przestrzennego

Ad1.

Pierwszy etap obejmował:

powiadomienie zainteresowanych jednostek i instytucji rządowej administracji ogólnej i specjalnej oraz samorządów sąsiednich gmin o przystąpieniu do sporządzenia studium, celem uzyskania uwag, wniosków i informacji o posiadanych materiałach przydatnych do studium (na 51 zawiadomień- uzyskano 14 pism),

opracowanie "Diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego", obejmującej analizę i ocenę stanu gminy uwzględniającą wszystkie podstawowe aspekty funkcjonowania: środowisko przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe, stosunki ludnościowe - demografia, strukturę przestrzenną, środowisko społeczno – gospodarcze, komunikację, gospodarkę komunalną i infrastrukturę techniczną, ruch budowlany.

Prace prowadzone na etapie "Diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego" miały na celu zebranie podstawowych danych i informacji o gminie przedstawionych w formie

opisowej i graficznej, które są podstawą określenia w dalszych fazach prac uwarunkowań rozwoju gminy a także ustalenia kierunków gospodarki przestrzennej.

Diagnoza stanu zagospodarowania przestrzennego składa się z części tekstowej części graficznej.

W skład opracowania graficznego Diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego wchodzi następujące mapy :

1. Diagnoza stanu istniejącego - inwentaryzacja urbanistyczna ogólna – skala 1: 10 000 ,
2. Diagnoza stanu istniejącego - system transportowy- skala 1: 10 000 ,
3. Diagnoza stanu istniejącego – infrastruktura techniczna – skala 1: 10 000 ,
4. Powiązania zewnętrzne,
5. Mapa własności gruntów gminy Chęciny- skala 1: 10 000.

W ramach opracowania diagnozy środowiska kulturowego wykonano inwentaryzację fotograficzną "Z i e m i C h ę c i ń s k i e j" .

Ad.2

Pod terminem "uwarunkowania" kryją się zjawiska przyrodnicze, kulturowe, społeczne, ekonomiczne i przestrzenne, które sprzyjają lub ograniczają rozwój osadnictwa na terenie gminy oraz sprzyjają lub ograniczają zaspokojenie potrzeb i aspiracji społeczności gminy .

Określenie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego wymagało:

rozpoznania potrzeb i aspiracji społeczności gminy i władz samorządowych oraz ujawniających się problemów, związanych z funkcjonowaniem gminy (konsultacje z gminą, ankiety),
opracowanie analiz ilościowych i jakościowych, sporządzonych w odniesieniu do przestrzeni i mających na celu rozpoznanie zasobów gminy,
rozpoznania procesów i zjawisk, które wpływają lub mogą wpływać na zagospodarowanie przestrzenne gminy.

W ramach rozpoznania potrzeb i aspiracji społeczności gminy zostały rozesłane ankiety (na 30 rozesłanych odpowiedziało 6).

Najważniejsze postulaty służące poprawie warunków życia mieszkańców gminy zostały uwzględnione na etapie formułowania kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Po określeniu uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy sprecyzowano kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1.1. Położenie i powiązanie z otoczeniem

Gmina Chęciny położona jest w centralnej części województwa świętokrzyskiego. Graniczy z następującymi gminami :

- od północy z gminą Piekoszków,
- od wschodu z gminą Sitkówka – Nowiny, Morawica,
- od południa z gminą Sobków,
- od zachodu z gminą Małogoszcz.

Obszar gminy włączony jest w obręb powiatu Kielce, w województwie świętokrzyskim. Gmina Chęciny leży w obrębie Wyżyny Kieleckiej w południowo-zachodniej części Gór Świętokrzyskich . Obejmuje swym zasięgiem : Pasma Chęcińskie, Pasma Zelejowskie, Grzbiet Bolechowicki, Grząby Bolmińskie, Grzywy Korzeczkowskie.

Zajmuje obszar o urozmaiconej rzeźbie terenu, o średnim udziale powierzchni lasów . Ze względu na wyjątkowo malowniczy krajobraz gmina Chęciny ma uzasadnioną rangę w układzie regionalnym i krajowym. Pełni ważną funkcję w utrzymaniu przestrzennej ciągłości obszarów aktywnych biologicznie.

Gmina Chęciny odznacza się bardzo wysokimi walorami przyrodniczo- krajobrazowymi i została w większości objęta prawną ochroną przyrody.

Znaczna część gminy (86,7% powierzchni) położona jest w Chęcińsko – Kieleckim Parku Krajobrazowym i jego otulinie, który charakteryzuje się wybitnymi w skali kraju wartościami przyrodniczymi w zakresie przyrody nieożywionej walorów geobotanicznych.

Prawie cały obszar gminy (z wyjątkiem południowo – wschodnich i północno wschodnich obrzeży), zgodnie z koncepcją krajowej sieci ekologicznej EGONET- PL, stanowi południowo zachodni fragment węzła ekologicznego o randze międzynarodowej (Obszar Świętokrzyski), który jest najważniejszym elementem wojewódzkiego systemu przyrodniczego.

Wschodnia i południowo- wschodnia część gminy położona jest na Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych – GZWP nr 416 – "Małogoszcz".

Gmina Chęciny znajduje się w zasięgu oddziaływania przemysłu wydobywczego produkcji materiałów budowlanych (głównie cementu, wapna i kruszywa naturalnego).

Położenie gminy wzdłuż trasy o znaczeniu krajowym Warszawa - Kraków oraz magistrali kolejowej relacji Warszawa Kraków stwarza łatwą dostępność komunikacyjną i korzystne warunki powiązań zewnętrznych.

Korzystne warunki środowiska kulturowego (m.in. Park Etnograficzny - skansen w Tokarni i wiele innych) i przyrodniczego, położenie i dostępność komunikacyjna tego rejonu to podstawowe elementy sprzyjające uaktywnieniu gminy jako ośrodka turystyczno-wypoczynkowego w skali województwa oraz kraju.

Zbiegają się tu i krzyżują szlaki drogowe o znaczeniu ponadlokalnym:

- droga krajowa nr 7 Warszawa - Kraków,
- droga wojewódzka nr 762 Kielce- Małogoszcz,
- droga wojewódzka nr 763 Chęciny- Morawica,
- pierwszorzędna linia kolejowa nr 8 Warszawa- Kraków.

Na terenie gminy Chęciny są zlokalizowane elementy infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym:

- stacja 220/110 kV "Radkowice" zasilana linią 220 kV wyprowadzoną z elektrowni Połaniec do stacji systemowej "Kielce-400" zlokalizowanej w miejscowości Micigózd; wyprowadzone z niej linie 110 kV zasilają Główne Punkty Zasilania 110/15 kV na terenie miasta Kielce:

- GPZ "Karczówka" – zasilany linią 110 kV relacji GPZ Radkowice – GPZ Niewachlów- Elektrociepłownia- GPZ Piaski,
- GPZ "Niewachlów" -zasilany z tej samej linii 110 kV jak wyżej,
- GPZ "Północ" zasilany linią 110 kV relacji GPZ Piaski – GPZ Wschód – GPZ Morawica- GPZ Radkowice,
- GPZ "Wschód" zasilany z tej samej linii co wyżej.

oraz powiązane z miejskim systemem energetycznym GPZ-ty w Wolicy i Morawicy:

- GPZ 110 / 15 kV "Wolica" – zasilany linią 110 kV relacji GPZ Radkowice – GPZ Jędrzejów,
- GPZ 110 15 kV "Morawica" zasilany linią 110 kV relacji GPZ Radkowice – GPZ Chmielnik.

- linia energetyczna 220 kV przebiegająca przez teren gminy Chęciny relacji stacja systemowa "Kielce-400" – Łośnice,

- cztery linie energetyczne 110 kV relacji Radkowice - Cementownia Nowiny,

- dwie linie energetyczne 110 kV relacji Radkowice - Zakłady Wapiennicze,

- linia światłowodowa relacji Częstochowa - Kielce,

- strefa ochrony pośredniej zewnętrznej od ujęcia w Łukowej,

- ponadto odbywa się zakup wody przez ZGK w Chęcinach od Kieleckich Zakładów Przemysłu Wapienniczego "Miedzianka" i od wodociągów Piekoszków na potrzeby miejscowości Miedzianka.

1.2. Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennego zagospodarowania województwa

Teren gminy w strukturze funkcjonalno-przestrzennej według "Studium zagospodarowania przestrzennego województwa kieleckiego" (1998) został zaliczony do Kieleckiego obszaru wydobywania i przetwórstwa surowców skalnych. W powyższej ocenie uwzględniono warunki przyrodnicze i kulturowe, poziom urbanizacji, a także zróżnicowanie zagadnień społecznych i gospodarczych związanych z zachodzącymi procesami transformacji ustrojowej.

Obszar ten obejmuje tereny występowania oraz wydobywania i przetwórstwa złóż surowców mineralnych, zwłaszcza wapiennych. Wiodącą funkcją jego części jest przemysł wydobywczy przetwórczy kopalin mineralnych. Funkcja ta jest wspomagana przez mieszkalnictwo i usługi skupiające się w głównych ośrodkach tego obszaru. Omawiana część obszaru cechuje się wysoką dynamiką rozwoju społeczno - gospodarczego oraz dużym zaawansowaniem procesów restrukturyzacji przekształceń własnościowych, szczególnie przemysłu mineralnego.

Podstawowymi problemami przestrzennymi Kieleckiego obszaru wydobywania i przetwórstwa surowców skalnych są:

a) w sferze gospodarczej:

- zbyt jednostronna struktura gałęziowa i branżowa przemysłu mineralnego posiadająca generalnie charakter surowcowy,
- konieczność pogodzenia dalszego rozwoju tego przemysłu z rosnącymi wymogami ochrony cennych przyrodniczo obszarów,
- niski w większości gmin poziom rozwoju drobnej przedsiębiorczości nierolniczej, zwłaszcza o charakterze komplementarnym,
- lokalne kolizje funkcji przemysłowej z rozwojem,
- mieszkalnictwa, problem zagospodarowania gruntów odlegających,
- nierozstrzygnięty problem realizacji zbiornika wodnego "Chęciny" oraz związanej z nim funkcji turystycznej.

b) w sferze przyrodniczo- kulturowej:

- konflikt pomiędzy istniejącym i potencjalnym wydobywaniem i przetwórstwem surowców mineralnych a wymogami ochrony środowiska, zwłaszcza na obszarach chronionych prawnie,
- nierozzerwalny problem zagospodarowania odpadów poprodukcyjnych (hałdy) rekultywacji terenów poeksploatacyjnych,
- utrzymujący się (mimo tendencji malejącej) wysoki stopień zagrożenia wód (lej depresyjny), zagrożenie nienaruszalnych przepływów Bobrzy,

- kolizje uciążliwych elementów infrastruktury technicznej z wymogami ochrony środowiska i krajobrazu, zwłaszcza na obszarze Chęcińsko – Kieleckiego Parku Krajobrazowego,

- degradacja cennych walorów krajobrazu kulturowego przez wielkoprzestrzenne formy powierzchniowej eksploatacji surowców skalnych, hałdy, zabudowę przemysłową, sieci i urządzenia inżynieryjne,

- niedostateczne wykorzystanie turystyczne unikatowych walorów zabytkowych i historycznych pozostałości średniowiecznego górnictwa kruszcowego oraz ośrodków kamieniarskich, jak też niepełne wykorzystanie atutów wysokich walorów dziedzictwa kulturowego,

- postępujący zanik rodzimych form architektury wiejskiej, zatracanie lokalnej odrębności kulturowej,

c) w infrastrukturze technicznej:

- ograniczona przepustowość dróg krajowych nr 7 na odcinku węzeł " Chęciny" – Brzegi i nr 73 na odcinku Kielce- Morawica.

2. WEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia zagospodarowania terenów

2.1.1. Charakterystyka stanu istniejącego zagospodarowania przestrzennego gminy

Zagospodarowanie przestrzenne gminy Chęciny jest bardzo urozmaicone. Składa się na to obfitość form i funkcji przestrzennych takich jak:

zabudowa gminy z dominantą z postaci miasta, wsiami o charakterze ulicówek
wsiami o charakterze wielodrożnym,
przemysł wydobywczy dominujący w krajobrazie gminy,
krajobraz naturalny gminy utworzony przez wzgórza, doliny rzek oraz obszary pól i łąk,
elementy środowiska przyrodniczego (np.: rezerваты przyrody niejednokrotnie będące pozostałościami po starych kamieniołomach, jaskinie) oraz kulturowego (obiekty i obszary o charakterze zabytkowym), stanowiące o atrakcyjności turystycznej gminy,
czytelny układ komunikacyjny, stanowiący podstawowy układ kompozycyjny gminy.

Północna i północno – wschodnia część gminy ma charakter przemysłowy ze względu na zlokalizowany na tym obszarze przemysł wydobywczy.

Centralna część gminy ma charakter mieszkalno – usługowy z przewagą zabudowy jednorodzinnej, odmienny od części południowo- wschodniej gdzie dominuje zabudowa zagrodowa.

Dominującym rodzajem zabudowy jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Dominującym sposobem zabudowy wsi jest ulicówka – najprostszy sposób kształtowania zabudowy, bardzo popularny w Polsce. Liniowy sposób zabudowy sprawia trudności w zlokalizowaniu dostępnego centra usługowego.

W strukturze gminy brak jest widocznie zaznaczonych center handlowo - kulturalno - usługowych. Sieć usług komercyjnych w powiązaniu z siecią usług publicznych, w oparciu o węzły komunikacyjne tworzą tzw. "kręgosłup urbanistyczny", zatem prawidłowe rozmieszczenie usług na terenie gminy odgrywa istotną rolę w kształtowaniu struktury przestrzennej .

W południowej części gminy – wieś Wolica i Siedlce, zabudowa uformowana jest w obrębie torów kolejowych. Granice administracyjne tych wsi właściwie się zacierają.

Występuje tu dość duża koncentracja zabudowy oraz obserwuje się duży chaos urbanistyczny spowodowany przemieszaniem zabudowy mieszkaniowej z zabudową przemysłowo – magazynowo – składową.

W poniższej krótkiej charakterystyce sołectw gm. Chęciny brano pod uwagę takie elementy jak:

- typ wsi,
- charakter zabudowy,
- krajobraz wsi

- Skiby

- wieś o charakterze ulicówki, częściowo dwustronnej

- Wolica

- wieś o charakterze wielodrożnym,
  - tradycje przemysłowe tego sołectwa są rozpoznawalne po pozostałościach dawnych baz przemysłowych (stare kamieniołomy, Zespół Wapienników -w runie),
  - stara część Wolicy ma ciekawy klimat "południa Europy" zbudowany głównie przez budownictwo kamienno -drewniane, wąskie, kręte, opadające w dół uliczki, ciekawy detal architektoniczny, niestety ta część Wolicy popada w ruinę, a mogłaby się stać celem odwiedzin turystów

- Radkowice

- wieś o charakterze dwustronnej ulicówki, gęsto zabudowana,
  - nowa zabudowa przepleciona zabudową drewnianą nierzadko zabytkową,
  - wieś przez swe położenie przy dość ruchliwej trasie nie posiada klimatu sprzyjającego do turystycznego zagospodarowania

- Miedzianka

- mała wieś o charakterze dwustronnej ulicówki,
  - malownicze położenie wsi – góra Miedzianka z rezerwatem przyrody, stare kamieniołomy, sprawia, że wieś ta staje się atrakcyjną turystycznie

- Bolmin

- duża wieś o charakterze wielodrożnym i zabudową zwartą lub częściowo rozproszoną w przysiółkach Milechowy, Kresy, Jedlnica,
  - z centrum wsi (okolice kościoła) rozpościera się panorama na Grząby Bolmińskie,
  - wiele atrakcji turystycznych w postaci: 2 zalewów, obiektów zabytkowych (ruiny dworu), wspomnianego już wyżej nietypowego położenia sprawiają, że wieś ta jest na drugim miejscu po Chęcinach w kategorii predyspozycji do zagospodarowania turystycznego

- Polichno

- duża wieś o charakterze ulicówki, gęsto zabudowana

- Podpolichno

- mała wieś o charakterze wielodrożnym, ze zwartą zabudową, rozproszona zabudowa w przysiółkach Charężów i Zacisze, położona w bardzo malowniczym, krajobrazowo obszarze

- Korzecko

- długa wieś o charakterze ulicówki obustronnej, gęsto zabudowana,
- zabudowa rozproszona w przysiółkach

- Mosty

- wieś przeznaczona w planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego pod zbiornik Chęciny, w wyniku czego zanikł na tym terenie ruch budowlany,
- wieś ma charakter skansenu - stara, drewniana zabudowa

- Tokarnia

- duża wieś o charakterze wielodrożnej ulicówki, gęsto zabudowana,
- wieś przecięta jest trasą międzynarodową co dzieli ją w sposób nienaturalny i stanowi poważny problem dla mieszkańców wsi,
- atrakcyjność wsi podnosi zlokalizowany na jej terenie Park Etnograficzny - skansen wsi kieleckiej,
- położenie wzdłuż drogi międzynarodowej wzmacnia zapotrzebowanie na usługi

- Starochęciny

- historyczne osiedle o charakterze nieomal jednostronnej ulicówki, zabudowa rozproszona w przysiółkach Wrzosa, Podzamcze,
- Podzamcze - skoncentrowana struktura ukształtowana w obrębie zabytkowego dworu z parkiem; atrakcyjność tego założenia podnosi fakt, że leży w bezpośrednim kontakcie trasy nr7 i Chęcin - dostępność

- Lipowica

- wieś o charakterze ulicówki, gęsto zabudowana,
- położona w zaciszu doliny rzeki Bobrzy oraz zbiornika "Lipowica"

- Łukowa

- duża wieś o charakterze wielodrożnym,
- zabudowa w większości nowa, powojenna o jednolitym charakterze ,
- zabudowa zagrodowa na tym terenie przeważa z uwagi na rolniczy charakter tego miejsca,
- w strukturze wsi dominuje zabudowa Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej.

- Ostrów

- wieś o charakterze wielodrożnym, ze zwartą zabudową,
- stara część zabudowy Ostrowa ma podobnie jak w Wolicy ciekawy klimat " południa Europy" zbudowany głównie przez budownictwo kamiennie -

drewniane

• Wojkowiec

- mała wieś o charakterze dwustronnej ulicówki z kilkoma enklawami niezabudowanymi ,

• Siedlce

- wieś o charakterze ulicówki wzdłuż drogi lokalnej oraz wzdłuż trasy kolejowej,
- zabudowa tej wsi jest rozproszona, dość chaotycznie ukształtowana,
- w strukturze przestrzennej wsi wyróżniają się większe tereny usługowo-produkcyjne.

W wyniku analizy przeznaczenia terenów pod zabudowę w obowiązującym Miejscowym Planie Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego gminy Chęciny stwierdza się, że prawie w 100% wyczerpały się rezerwy terenowe pod budownictwo w sołectwach: Korzecko, Radkowice; Lipowica, Tokarnia.

W innych sołectwach są nie wykorzystane rezerwy terenowe .

Największą rezerwę stanowią tereny przeznaczone pod zabudowę zagrodową , jednorodzinną.

Brakuje terenów pod:

- usługi publiczne,
- działalność gospodarczą (usługi komercyjne, rzemiosło, przemysł nieuciążliwy).

2.1.2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia zagospodarowania terenów

Prawidłowe zagospodarowanie przestrzenne gminy warunkowane jest:

- Optymalnym wykorzystaniem rezerw terenowych wynikających z obowiązujących planów miejscowych i poszukiwaniem nowych na terenach korzystnych do zabudowy wynikających z analizy środowiska przyrodniczego,
- Przeciwdziałaniem rozproszaniu zabudowy – dążenie do tworzenia zabudowy zwartej,
- Modernizacją i porządkowaniem istniejącej zabudowy oraz infrastruktury technicznej na terenie gminy,
- Przygotowaniem planistycznym i technicznym terenów budowlanych – sporządzenie planów miejscowych, wyposażenie terenów w infrastrukturę techniczną, tworzenie zasobów gruntów gminnych pod inwestycje publiczne,
- Zagospodarowaniem terenów poeksploatacyjnych,
- Zacieraniem konfliktów wynikających z przemieszczenia sprzecznych funkcji - Wolica, Siedlce.

2.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego.

2.2.1. Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego

* Położenie geograficzne

Gmina Chęciny położona jest w centralnej części województwa świętokrzyskiego w odległości kilkunastu kilometrów na południowy -zachód od Kielc i wchodzi w obręb powiatu kieleckiego . Sąsiaduje z następującymi gminami :

- Od północy z Piekoszowem ,
- Od północnego -wschodu Sitkówką- Nowiny ,
- Od wschodu Morawicą,
- Od południa Sobkowem ,
- Od zachodu Małogoszczem .

W skład gminy wchodzi następujące jednostki administracyjne (sołectwa) :

- Bolmin,
- Gościńiec ,
- Korzecko,
- Lipowica
- Łukowa,
- Miedzianka ,
- Mosty,
- Ostrów,
- Podpolichno ,
- Polichno,
- Przymiarki,
- Radkowice ,
- Skiby,
- Starochęciny,
- Siedlce,
- Tokarnia,
- Wojkowiec ,
- Wolica,

Ogólnie gmina Chęciny zajmują powierzchnię 117km² ,co stanowi 1,3 % ogólnej powierzchni województwa świętokrzyskiego. Zamieszkuje ją 10159 osób, tj. 1,0 % ogółu ludności województwa świętokrzyskiego.

Pod względem fizyczno -geograficznym badany obszar położony jest w obrębie dwóch makroregionów : Wyżyny Kieleckiej i Niecki Nidziańskiej .

* Ukształtowanie powierzchni

Ukształtowanie terenu gminy Chęciny charakteryzuje się zróżnicowaniem krajobrazu na który składa się szereg form pozytywnych (wzgórza i wzniesienia) jak i negatywnych (obniżenia i doliny) oraz formy pochodzenia antropogenicznego (wyrębiska poeksploatacyjne i hałdy). Zróżnicowanie rzeźby terenu silnie związane jest z budową geologiczną podłoża, tektoniką oraz procesami akumulacyjno – denudacyjnymi zachodzącymi w czwartorzędzie. Położenie gminy w dwóch różnych jednostkach strukturalnych (Góry Świętokrzyskie i Niecka Nidziańska) ma również swoje odbicie w ukształtowaniu terenu.

Północna część gminy położona w obrębie Gór Świętokrzyskich posiada rzeźbę wybitnie górzystą z "rusztowym" układem pasm górskich (charakterystycznych dla Gór Świętokrzyskich) zbudowanych z paleozoicznych i mezozoicznych utworów głównie węglanowych odizolowanych od siebie obniżeniami i dolinami o rozciągłości NWW - SEE.

Od północy uwidaczniają się skaliste wzniesienia Pasma Chęcińskiego: Góra Miedzianka (354,49 m: n.p.m.), Hutka (286m. n.p.m.), Zembrowica (303 m. n.p.m.). Pomiędzy tymi pasmami wkomponowane są malownicze doliny z których najbardziej rozległa i płaska jest Dolina Chęcińska (rysująca się w morfologii terenu na obszarze sołectwa Skiby), która jest typowym przykładem inwersji rzeźby czyli odwrócenia rzeźby. Charakterystycznym wyniesieniem na terenie gminy są Grząby Bolmińskie i zalesione Grzywy Korzeczkowskie (330,09m. n.p.m.) z takimi kulminacjami jak: Góra Milechowska (334,6 m. n.p.m.), Czubatka (326m. n.p.m.), Góra Bocheńska (278 m. n.p.m.), Góra Brodowska (325m. n.p.m.), Góra Krzemionki (298 m. n.p.m.), Góra Grzyw (334 m. n.p.m.). Pasma te miejscami przecięte są poprzecznymi dolinami rzek Łośnej i Hutki tworząc malownicze przełomy.

Odmienny charakter rzeźby terenu posiada południowa część gminy położona w obrębie Niecki Nidziańskiej. Jest to obszar dolinny z występującym wyraźnym zespołem tarasów zalewowych i nadzalewowych rzeki Nidy. Wyraźną granicą pomiędzy Górami Świętokrzyskimi a Niecką Nidziańską jest wysoki brzeg Nidy w okolicach Tokarni i Bolmina.

Z powyższego wynika, iż najwyższym punktem gminy jest Góra Miedzianka (354,45m. n.p.m.), a najniższym teren w dolinie Nidy w Brzegach (208m. n.p.m.). Deniwelacje, zaś wynoszą ok. 146m.

Reasumując należy stwierdzić, iż gmina Chęciny posiada urozmaiconą rzeźbę terenu co korzystnie wpływa na rozwój wszelkiego rodzaju turystyki.

Ważne znaczenie w ukształtowaniu powierzchni gminy Chęciny odgrywa działalność człowieka, konkretnie górnictwo odkrywkowe kopalin mineralnych. Działalność ta powoduje trwałe przekształcenia i degradację powierzchni terenu. W pierwotnej rzeźbie powstają olbrzymie wyrębiska i hałdy nieestetycznie wyglądające w krajobrazie. Największe zmiany eksploatacyjne występują w obrębie kamieniołomów w Miedziance, Wolicy oraz w Mostach i Lipowicy.

Oceniając charakter rzeźby pod kątem przydatności do zabudowy (wyłączono grunty leśne) można stwierdzić, że na znacznych terenach stwarza ona ograniczenia dla budownictwa. Obszary wyłączone z zabudowy obejmują przede wszystkim:

- Zbocza o nachyleniu powyżej 12% ,

- Dna dolin rzecznych z powodu silnego zawodnienia .

Obszary ograniczające swobodę zabudowy i uzbrojenia to tereny o nachyleniu zboczy 8-12% . Zabudowa możliwa po częściowym starasowaniu zboczy .

*** Budowa geologiczna oraz kopaliny mineralne**

Obszar gminy Chęciny charakteryzuje się skomplikowaną budową geologiczną. Warunkuje ona różnorodność rzeźby terenu, rozwój sieci hydrogeologicznej, powłoki glebowej oraz szaty roślinnej.

Badany obszar leży w obrębie dwóch jednostek geologicznych Gór Świętokrzyskich. Są to:

- południowa część trzonu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich. Obejmuje ona północną część gminy, zbudowaną ze skał paleozoicznych, reprezentowaną przez: szare iłowce i mułowce z wkładkami piaskowców a także piaskowce kwarcytowe i piaskowce.
- osłony mezozoiczne Gór Świętokrzyskich, w której trzon paleozoiczny zanurza się (w obrębie gminy) w kierunku południowo-zachodnim pod skały permu i mezozoiku (triasu, jury, kredy) tworząc młodsze piętro strukturalne budujące południową część gminy Chęciny.

Kształtowanie się tektoniki tego obszaru związane jest ze zmianami jakie zachodziły w trzonie paleozoicznym Gór Świętokrzyskich, głównie podczas orogenezy warwscyjskiej w karbonie . Zarówno skały paleozoiczne jak i mezozoiczne są silnie sfałdowane oraz zdyslokowane; tworzą szereg synklin i antyklin.

W wyniku powyższych deformacji tektonicznych występują duże zróżnicowania utworów geologicznych zarówno pod względem wieku, jak i rodzaju skał budujących podłoże geologiczne.

Największe i dość zwarte powierzchnie zajmują utwory najmłodsze - czwartorzędowe, reprezentowane przez : piaski, gliny, namuły organiczne i torfy. Mają one szerokie rozprzestrzenienie zwłaszcza w dolinie Nidy .

Innymi utworami skalnymi budującymi obszar gminy Chęciny są skały węglanowe głównie wapienie i dolomity wieku dewońskiego i mezozoicznego. Wyróżniają się one stosunkowo dużą odpornością na czynniki denudacyjne, co sprawia, że tworzą najwyższe wzniesienia terenu w postaci Pasma Chęcińskiego, Grzbietu Bolechowickiego, Grzęb Bolmińskich, Grzyw Korzeczkowskich.

Piaskowce spotykamy na terenie badanego obszaru w osadach różnego wieku. Występują one jednak głównie w kompleksach kambryjskich (tylko w północnej części gminy) dolnotriasowym i dolnokredowym.

Z powyższej charakterystyki litologicznej badanego obszaru wynika, że obecny charakter budowy geologicznej, będący wynikiem procesów zachodzących w przeszłości ma wpływ na użytkowanie ziemi w gminie Chęciny. Powiązanie to uzasadnia przede wszystkim mozaikowość szaty glebowej ściśle uzależnionej od zróżnicowanego podłoża.

Teren objęty zmianą Nr 6 Studium położony jest częściowo w granicach nieeksploatowanego złoża piasków "Baranek".

* Eksploatacja kopalin mineralnych

Znaczna ilość utworów geologicznych zalegających w podłożu ze względu na swoje właściwości fizyczno-chemiczne była i jest wykorzystywana jako surowiec przemysłowy. Wśród surowców mineralnych okolicy Chęcin największe znaczenie mają wysokiej klasy: wapienie, margle i łowce wieku dewońskiego. Stanowią naturalną bazę dla rozwoju miejscowego przemysłu cementowo-wapienniczego.

Obszar gminy Chęciny już od czasów średniowiecza stanowił centrum zainteresowania jego surowcami mineralnymi. Na przełomie XIII i XIV wieku wykorzystywano pobliskie złoża wapieni i piaskowców do budowy zamku królewskiego. Od XIV do XVII wieku rozwijało się tutaj intensywnie górnictwo i hutnictwo kruszcowe wykorzystując złożę galeny z domieszką cynku i srebra.

W Miedziance wydobywano rudy miedzi z których metal wytapiano w hucie w pobliskim Podpolichnie. W XVI wieku zaczęto interesować się marmurami technicznymi i wtedy to Chęciny stają się jednym z ważniejszych ośrodków kamieniarskich w kraju. Obecnie na terenie gminy udokumentowanych jest 27 złóż kopalin mineralnych z których najważniejsze znaczenie posiadają (obecnie prowadzona eksploatacja):

- Złoże wapieni "Ostrówka" w Miedziance – częściowo położone na terenie sąsiedniej gminy Piekoszków. Eksploatacja prowadzona w oparciu o koncesję wydaną przez MOŚZNiL na wydobywanie wapieni ze złoża "Ostrówka" i "Ołowianka" (ważną do 2003r.) Nr 197/93 z dnia 6 września 1993 r. zmienioną dec. w/w Ministra z dn. 20.11.1996r. m.in. w zakresie wyznaczenia granic obszaru i terenu górniczego oraz dec. cyt. Ministra z dn. 01.06.1999r. w zakresie nazwy Przedsiębiorcy. Utworzony obszar górniczy "Ostrówka III (pow. 4,3 km²) i teren górniczy (pow. 15,8 km²) w koncesji, dec. MOŚZNiL Nr 197/93 z dnia 06 września 1993r. Decyzją z dnia 12.10.1988r. znak BUA.II- 8331/3/6/88 Wojewody Kieleckiego została ustanowiona strefa ochronna wokół Kopalni i Zakładu Przeróbczego "Ostrówka" KZWP w Miedziance,
- Złoże piasków i torfów w Mostach "Mosty I" o zasobach bilansowych w kat. C₁ w ilości 2061tys ton. Koncesję na wydobywanie piasków ze złoża "Mosty I" otrzymał Zakład Produkcji Nawozów Organicznych i Wydobywania Piasków "ZWP Mosty" Sp. Z o.o. wydaną przez U.W. w Kielcach, Nr 22/95, z dnia 02 października 1995r. Koncesja ważna do 28 lutego 2004r., dalsza eksploatacja piasku ze złoża "Mosty 11" jest możliwa z tego względu, iż znajduje się ono na terenie przeznaczonym pod zalanie ("Morze Chęcińskie"),
- Złoże piasków w Tokarni o zasobach bilansowych w kat. C₁ w ilości 225,8tys. ton. Eksploatowane przez "ZPR" Tokarnia, Zakład Przetwórstwa Rolnego Sp. Z o. o. w Tokarni w oparciu o wydaną koncesję ważną do 30 czerwca 2006r. (dec. U.W. w Kielcach, znak ROS. XI-7512/7/98, z dnia 17 sierpnia 1998r.),
- "Ostrówka -zwał" – eksploatacja prowadzona na podstawie koncesji wydanej przez Wojewodę Świętokrzyskiego w Kielcach. Koncesja ta określa również obszar i teren górniczy.

Teren objęty zmianą Nr 6 Studium położony jest częściowo w granicach złoża piasków "Baranek", w którym eksploatacja została zaniechana.

Zbiorcze zestawienie złóż kopalin o zasobach udokumentowanych, zarejestrowanych i szacunkowych na obszarze gminy Chęciny:

	Nazwa złóż Miejscowość	Kopalina główna	Przydatność kopaliny	Rodzaj opracowania i rok wykonania	Zasoby złóża w tys. ton		Uwagi
					Wg decyzji zatwierdz	Wg bilansu zasobów	
1	Zajączków-pole B Boimin	Piaski	budownictwo	Projekt badań 1978r.		10m1m ³ (szacunek)	
2	Ołowianka Miedzianka	Wapienie	Przemysł wapienniczy, chemiczny spożywczy	Dokumentacja geologiczna w kat. B 1980r.	47599	47599	Złoże nieczynne
3	Ostrówka Gałęzice	Wapienie	Przemysł wapienniczo hutniczy kruszywa budowlane	Dokumentacja geologiczna w kat. B 1980r	167290-zasoby łącznie ze złożem "Ołowianka"	97000	Złoże eksploatowane poza granicami gminy
4	Górki Sowie Miedzianka	Wapienie	Topnik hutniczy, kruszywo łamane, przemysł wapienniczy	Dokumentacja geologiczna w kat. C ₁ + C ₂ 1972r.	C1-18S? C2- 2448	C1-1857 C2- 2448	Złoże nieczynne
5	Skiby Gałęzice	Wapienie	Przemysł hutniczy, rolniczy chemiczny	Dokumentacja geologiczna w kat. C ₁ + B ₁ 1968r.	36567- łącznie ze złożem nr7	36567	Złoże nie eksploatowane
6	Wymysłów 11 Bolmin	Piaski	budownictwo	Dokumentacja geologiczna w kat. C ₂ 1973r.	5636	4091	Złoże częściowo zrehabilitowane
7	Polichno Polichno	Dolomit	Kruszywo łamane	Dokumentacja geologiczna w kat. B 1968r.	36567 łącznie ze złożem nr5	36567	Złoże nie eksploatowane
7a	Polichno Polichno	Kalcyt żyłowy	Galanteria marmurowa	Karta rejestracyjna 1982r.	23380-	23380	Złoże nie eksploatowane
7b	Polichno Polichno	Kalcyt	Galanteria marmurowa	Dokumentacja geologiczna	54	54	-
8	Korzecko Korzecko	Dolomit	Kruszywo budowlane	Dokumentacja geologiczna w kat. C ₁ + B 1969r.	B-9891 C ₁ - 5067	11983	Złoże nieczynne od 1975r. kamieniołom zrehabilitowany
9	Wola Murowana – Boiechowice Wola Murowana - Bolechowice	Wapienie	Przemysł cementowy	Dokumentacja geologiczna w kat.C ₁ 1971r.	41418		Złoże nie eksploatowane

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny

10	Mosty II Mosty	Piaski	Budownictwo	Uproszczona dokumentacja geologiczna w kat. C1 złoża 2000r.	23352,579	23352,579	Złoże w trakcie otwarcia
11	Mosty I Mosty	Piaski	Budownictwo	Dokumentacja geologiczna w kat. C2 1994r.	2560	2061	Złoże eksploatowane
11a	Mosty Mosty	Piaski	Budownictwo	Dokumentacja geologiczna w kat. C2 1993r.	8030	8030	Złoże nie eksploatowane
12	Tokarnia - Sierpka Tokarnia	Wapienie	Przemysł wapienniczy	Karta rejestracyjna 1961r.	4236	4236	Złoże nie eksploatowane
13	Tokarnia Tokarnia	piaski	Budownictwo	Uproszczona dokumentacja geologiczna kat. C1 1998r.	225,8	225,8	Złoże eksploatowane
14	Leśna Góra Podzamcze	Wapienie	Przemysł wapienniczy kamień łamany	Dokumentacja geologiczna w kat. c1 1968r.	891,5	724	Złoże nieczynne
15	Leśna Góra Podzamcze	Wapienie	Przemysł cementowy kruszywo	Kompleksowa dokumentacja geologiczna 1986r.	Prognostyczne w kat. D ₁ - 5000	-	Złoże nie eksploatowane
16	Tokarnia Tokarnia	Krzemienie	W jubilerstwie	Karta rejestracyjna 1983r.	Zarejestrowane 3732	3732	Złoże nie eksploatowane
17	Baranek Lipowica	Piaski	W budownictwie	Dokumentacja geologiczna w kat. C ₁ 1980r.	C ₁ - 6740 C ₂ -1806	7164	Obecnie złoża nie czynne
18	Księżka Góra Wolica	Wapienie	Kamień łamany	Karta rejestracyjna 1957r.	Zarejestrowane 945	636	Eksploatacja zaniechana
19	Siedlce Wolica	Wapienie	Przemysł wapienniczy chemiczny	Karta rejestracyjna	Zarejestrowane 1000	1000	Złoże nie eksploatowane
20	Wolica Chęciny	Wapienie	Przemysł wapienniczy chemiczny	Dokumentacja geologiczna 1980r.	C ₁ - 135923	135923	Złoże w trakcie otwarcia
21	Wojkowiec Siedlce	Wapienie	Przemysł cementowy wapienniczy	Kompleksowa dokumentacja geologiczna 1986r.	Zasoby prognostyczne Pole I - 289000 Pole II - 18000 Pole III - 46000	-	Złoże nie eksploatowane
22	Łukowa Łukowa	Wapienie	Kruszywo budowlane drogowe	Dokumentacja geologiczna w kat. C2	19373	18781	Złoże nie otwarte

				1983r.			
23	Dębska Wola Łukowa	Wapienie	Kruszywo budowlane oraz produkcja cementu	Dokumentacja geologiczna w kat. C ₂ 1971r.		31866	Złoże otwarte nie
24	Zbrza Kawczyn Zbrza Łukowa	Wapienie i dolomity	Kruszywo budowlane i drogowe	Dokumentacja geologiczna w kat. C ₂ 1978r.	151513	151513	Złoże otwarte nie
25	Chomentów Łukowa	Wapienie	Kruszywo budowlane i drogowe	Dokumentacja geologiczna w kat. C ₂ 1979r.	308192	308192	Złoże otwarte (częściowo w gm. Chęciny) nie
26	"Mosty" Mosty	Torfy	W ogrodnictwie	Dokumentacja geologiczna w kat. C ₁ 1996r.	61831 – stan na dzień 30.06. 1996r.	62	Złoże w trakcie otwarcia
27	"Jaźwica" Chęciny/ Radkowice	Wapienie dolomit	Kruszywo budowlane	Dokumentacja geologiczna w kat. C ₁ +B 1980	8-20422 Cr5798	21234	Złoże eksploatowane
28	""Ostrówka - zwał"	Wapienie	Kruszywo budowlane	Dokumentacja geologiczna uproszczona 1999r.	-	7612	

* Wody powierzchniowe

Obszar gminy Chęciny położony jest w dorzeczu Nidy, lewobrzeżnego dopływu Wisły. Leży on w widłach Białej Nidy wraz z jej dopływem Łośną (Wierną Rzeką) i Hutką oraz Czarnej Nidy z dopływem Bobrzą. Biała i Czarna Nida w okolicy miejscowości Żerniki łączą się tworząc Nidę. Doliny którymi płyną rzeki są płaskie i szerokie a w ich obrębie wyróżnić można tarasy zalewowe i nadzalewowe. Rzeką Hutką w okolicy miejscowości Jedlnica przecina prostopadle pasmo Grzyw Korzeczkowskich i Grzęb Bolmińskich tworząc malowniczy krajobrazowo przełom.

Stan czystości rzek, wg. danych WIOŚ w Kielcach (dane za 1999 r.) przedstawia się następująco: rzeki Bobrza, Czarna Nida i Nida prowadzą wg. klasyfikacji ogólnej (będącej wypadkową klasyfikacji fizyko – chemicznej i bakteriologicznej wody pozaklasowe), natomiast wody Białej Nidy odpowiadają III klasy czystości.

Czystość wód rzeki Łośnej oceniono punktowo, ponieważ badana była tylko przy ujściu do rzeki Białej Nidy. Rzeką Łośną osiągnęła II klasę czystości zarówno w ocenie fizykochemicznej jak i bakteriologicznej.

W ostatnim okresie czasu nastąpiła poprawa czystości rzeki Białej Nidy pod względem właściwości fizyko – chemicznych. Rzeką na całej swej długości prowadzi wody zaliczane do II klasy czystości. O takiej klasyfikacji rzek zdecydowały następujące wskaźniki: azotyny, azot ogólny, azot amonowy, fosforany, fosfor ogólny i miano coli.

Głównym źródłem biogenów (związków azotu, fosforu) są zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych, wody opadowe oraz spływy powierzchniowe, wnoszące do wód

zanieczyszczenia erodowane z gleby, między innymi nawozy mineralne i organiczne, środki ochrony roślin, nie oczyszczone ścieki bytowo- gospodarcze. Zanieczyszczenia bakteriologiczne wyrażone mianem coli, obecność bakterii typu kałowego w wodzie), wskazuje na odprowadzenie do rzek ścieków o charakterze bytowym (zanieczyszczeń fekalnych). Należy dodać, że dla rzek: Białej Nidy, Nidy i Łośnej w granicach gminy planowane jest osiągnięcie I klasy czystości wody, natomiast dla Czarnej Nidy i Bobrzy 11 klasy czystości.

Na omawianym terenie poza istniejącymi dwoma zbiornikami wodnymi w Lipowicy i Bolminie powstałymi po eksploatacji piasków nie występują żadne duże zbiorniki retencyjne wód powierzchniowych .

* Wody podziemne

Wg rejonizacji hydrogeologicznej kraju (Kleczkowski AS. – 1990r.) obszar gminy wchodzi w granice hydrogeologicznej prowincji górsko – wyżynnej południowej Polski . Występowanie wód podziemnych oraz warunki hydrogeologiczne ściśle uzależnione są od budowy geologicznej, tektoniki oraz morfologii terenu . Wody gruntowe występują tu w dwóch odmiennych strefach . Jedna z nich związana jest z utworami czwartorzędowymi w obrębie den dolin . Jego wodonośność jest zróżnicowana w różnych porach roku a wody zanieczyszczone . Druga strefa wodonośna obejmuje wody podziemne występujące na obszarach wyżynnych o dość skomplikowanej budowie geologicznej . Występują tu skały o różnej przepuszczalności i w związku z tym o zróżnicowanych warunkach wodnych . Wyróżniamy tu następujące poziomy wodonośne:

- Płytkie wody pochodzenia opadowego ,
- Wgłębne wody czwartorzędowe ,
- Wgłębne wody w utworach kredy ,
- Wgłębne wody w utworach jury górnej ,
- Wody w utworach triasu ,
- Wody w utworach permu ,
- Wody w utworach dewonu środkowego i górnego .

Występujące na tym obszarze warunki gruntowo – wodne pozwoliły objąć południową i południowo – zachodnią część gminy Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych GZWP nr 416 – Małogoszcz . Zbiornik ten pozbawiony jest szczelnej izolacji , tak więc wymaga szczególnej ochrony . Wody podziemne gromadzą się tu w spękanych wapieniach jury i triasu . Szacunkowe zasoby dyspozycyjne tego zbiornika wynoszą 408 tys. m³/dobę , a moduł zasobowy wynosi 2,241/s/km² . W granicach gminy zajmuje on ok. 50 km² . Wodonośność zbiornika jest zróżnicowana w zależności od litologii skał i stopnia ich spękania . Cały obszar zbiornika w obrębie gminy jest objęty zwykłą ochroną wód podziemnych . Obecnie zbiornik ten nie posiada zatwierdzonej przez MOŚ, ZN i L dokumentacji hydrogeologicznej i dlatego w stosunku do czasu opracowania

dokumentacji należy przyjąć następujące zakazy i nakazy wynikające z ustawy Prawo wodne.

Zakazy:

- zakaz lokalizacji zakładów przemysłowych lub obiektów budowlanych mogących pogorszyć stan środowiska przyrodniczego (wysypisk i wylewisk , składowisk materiałów niebezpiecznych , stacji paliw płynnych , dużych ferm hodowlanych , lokalizacji cmentarzy i mogiłek zwierząt),
- zakaz wydobywania kopalin na skalę przemysłową ,
- zakaz dokumentacji nowych złóż surowców mineralnych występujących poniżej zwierciadła wód podziemnych ,
- zakaz budowy rurociągów substancji chemicznych, autostrad i dróg ekspresowych.

Nakazy:

- stosowanie nawozów i środków ochrony roślin najwyższej jakości o właściwym okresie rozpadu jego składników ,
- ustanowić strefy ochronne ujęć ,
- wykonać oceny oddziaływania na środowisko przyrodnicze dla obiektów uciążliwych,
- rozwiązać gospodarkę wodno -ściekową i gospodarkę odpadami stałymi

Ponadto północna część objęta jest Gałęzicko – Bolechowskim Użytkowym Zbiornikiem Wód Podziemnych . Z uwagi na naruszenie zasobów wody, w skutek odwodnienia wielu głębokich kopalń odkrywkowych, utracił on pierwotną rangę głównego zbiornika o znaczeniu krajowym.

W gminie Chęciny znajduje się jeden punkt monitoringu jakości tzw.: "zwykłych" wód podziemnych. Jest to studnia zlokalizowana w Tokami, ujmująca wody na potrzeby wodociągu wiejskiego. Stanowi ona punkt regionalnego monitoringu wód podziemnych oznaczony nr 63. Wchodzi również w skład sieci monitoringu wód podziemnych w dorzeczu Górnej Wisły (punkt nr 34). Jakość wód oceniana jest na podstawie składu chemicznego, stopnia jakości (wg. klasyfikacji PIOŚ 1996 r.) oraz pod kątem spełnienia wymogów dla wód pitnych i gospodarczych określonych w Rozporządzeniu Nr 205 Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 4 maja 1990 r. (Dz. U. Nr 35 z dnia 1990r.). W punkcie tym stwierdzono występowanie klasy III (wody niskiej jakości), woda nie odpowiadała wymogom dla wód do picia i na potrzeby gospodarcze. Stwierdzono przekroczone dopuszczalne wartości F, NO₃.

* Wody powodziowe

Według Rozporządzenia Nr 11/92 Wojewody Kieleckiego z dnia 21 grudnia 1992r. w sprawie nie obwałowanych obszarów zagrożonych niebezpieczeństwem powodzi, tereny zagrożone powodzią uznane zostały w " Operacji przeciwpowodziowej dla terenu województwa kieleckiego" wykonanej w 1989r. przez PPMW w Kielcach .

Na terenach tych zabrania się :

- wznoszenia obiektów budowlanych ,
- składowania materiałów ,
- zmieniania ukształtowania powierzchni ,
- sadzenia drzew i krzewów oraz wykonywania prac , które mogą utrudnić ochronę tych obszarów przed powodzią .

Na terenie gminy terenami zagrożonymi zalaniem wodami stuletnimi są obszary położone w dolinie rzeki Czarnej i Białej Nidy . Ponadto zagrożenie zalaniem istnieje również w dolinach większych cieków i rzek w czasie roztopów i deszczy nawalnych (szczególnie w dolinie rzeki Bobrzyczki i Hutki).⁶⁾

Teren objęty zmianą Nr 6 położony jest częściowo w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią (p=1%), wyznaczoną w oparciu o opracowanie "Wyznaczenie stref zagrożenia powodziowego w zlewni Nidy jako integralny element studium ochrony przeciwpowodziowej" stanowiący I etap studium ochrony przeciwpowodziowej, w obrębie którego obowiązują zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia wynikające z przepisów odrębnych, dotyczących ochrony przed powodzią.

6) nie dotyczy terenu objętego zmianą Nr 6 Studium

* Warunki klimatyczne

Wg podziału klimatycznego Polski w. Okołowicza obszar gminy Chęciny leży w zachodniej części Małopolskiego Regionu Klimatycznego . Obszar ten charakteryzuje się następującymi elementami (na podstawie danych IMiGW w Sukowie) :

- średnia roczna temperatura powietrza - +7,5°C ;
- Temperatura najcieplejszego miesiąca (lipca) - +17,5 °C ,
- Temperatura najchłodniejszego miesiąca (stycznia)- 3,5°C,
- Względna wilgotność powietrza -80% ,
- Zima statystycznie trwa ok. 98 dni a lato ok. 88,
- Pokrywa śnieżna zalega ok. 93 dni ,
- Dni pogodne notowane są 35 razy w roku a pochmurne 184 ,
- Przeważają wiatry zachodnie oraz południowe i południowo - wschodnie ,
- Średni opad atmosferyczny wynosi ok. 660 mm.

Powyższa charakterystyka warunków termicznych, wilgotnościowych , opadowych i wietrznych dotyczy całego obszaru badań . Natomiast położenie fizyczno geograficzne oraz zróżnicowane warunki fizjograficzne powodują pewne lokalne zróżnicowania klimatu . Na tej podstawie wyróżniono i scharakteryzowano jednostki topoklimatyczne : Topokiimał zboczy o ekspozycji południowej , południowo- zachodniej , południowo-wschodniej , zachodniej i wschodniej o bardzo dobrych warunkach klimatycznych . Tereny te charakteryzują się bardzo dobrymi warunkami solarnymi i termicznymi , dobrym przewietrzaniem , małą częstotliwością występowania mgieł oraz krótszym okresem zalegania pokrywy śnieżnej . Opisane tereny wyróżniają się więc najbardziej korzystnymi warunkami topoklimatycznymi dla zabudowy mieszkaniowej i specjalnej oraz sadownictwa.

Topoklimat właściwy obszarom płaskim o przeciętnych warunkach topoklimatycznych . Tereny te charakteryzują się dobrymi i przeciętnymi warunkami solarnymi, dobrymi

warunkami termicznymi i wilgotnościowymi , bardzo dobrym przewietrzaniem oraz małą częstotliwością występowania mgieł. Tereny te wyróżniają się korzystnymi warunkami do zabudowy .

Topoklimat właściwy obszarom położonym na zboczach o ekspozycji północnej o mało korzystnych warunkach klimatycznych. Tereny te zajmują obszary położone na północnych skłonach wzgórz. Charakteryzują się najslabszymi warunkami solarnymi szczególnie jesienią i zimą , przeciętnymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi , dobrymi warunkami wietrznymi oraz dłuższym zaleganiem pokrywy śnieżnej . Tereny te nie są wskazane do zabudowy mieszkaniowej rekreacyjnej oraz dla upraw wymagających znacznego nasłonecznienia .

Topoklimat dolin rzecznych głównych bocznych oraz terenów o płytkim poziomie wód gruntowych. o nie korzystnych warunkach topoklimatycznych . Tereny te charakteryzują się gorszymi warunkami solarnymi , niekorzystnymi warunkami termicznymi , wilgotnościowymi , dużą częstotliwością występowania mgieł , słabą wentylacją i utrudnionymi warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń . Opisane tereny nie wskazane są do lokalizacji wszelkiej zabudowy . Obszary dolinne charakteryzują się występowaniem niekorzystnego zjawiska inwersji termicznej , co jest następstwem wychłodzenia się podłoża na skutek wypromieniowania ciepła pobranego w ciągu dnia przez grunt . Powietrze chłodne znajduje się w warstwie przygruntowej , na skutek niewielkich spadków oraz zapór utrudniających jego spływ zalegać może stosunkowo długo w ich obrębie , nawet do godzin przedpołudniowych .

Topoklimat właściwy obszarom zabudowanym i przemysłowym. charakteryzujący się bardziej skontrastowanym przebiegiem temperatury i wilgotności względnej powietrza , zmniejszonymi prędkościami wiatru oraz zwiększonym zanieczyszczeniem powietrza w stosunku do terenów sąsiednich . W obrębie terenów o intensywnej zabudowie mieszkaniowej nie jest wskazana lokalizacja obiektów uciążliwych i szkodliwych dla otoczenia. Na terenach tych należy dążyć do zwiększenia powierzchni zielonych głównie parków i skwerów w celu poprawy warunków higieny atmosfery i samooczyszczania się środowiska . W obrębie zakładów przemysłowych należy ich uciążliwość minimalizować poprzez wprowadzenie zieleni izolującej .

Topoklimat właściwy obszarom zalesionym charakteryzuje się dużym osłabieniem promieniowania słonecznego , dużą zacisznością , wyrównanym profilem termicznym, podwyższoną wilgotnością względną powietrza a przede wszystkim bakteriostatycznym działaniem olejków eterycznych. Lasy występujące na siedliskach świeżych i suchych są najbardziej wskazane do wykorzystania rekreacyjnego. Siedliska wilgotne z uwagi na niekorzystne warunki bioklimatyczne zaliczane są do terenów o małej przydatności dla celów rekreacji.

* Higiena atmosfery

Gmina Chęciny z uwagi na emisję pyłów pochodzących z sąsiednich terenów (cementownie w Małogoszczy i Sitkówce – Nowinach) znalazła się w granicach Podkieleckiego Obszaru Ekologicznego Zagrożenia . Poza wymienionymi zakładami

duży udział w zanieczyszczeniu powietrza atmosferycznego mają związki siarki pochodzące ze spalania węgla w kotłowniach i paleniskach domowych. Wg WIOŚ w Kielcach łączna emisja zanieczyszczeń powietrza w 1995r. w gminie (dane z opłat) wynosiła:

- Pyłu- 4,021kg.,
- Dwutlenku siarki- 5,704kg.,
- Tlenku azotu- 4,972kg.,
- Tlenku węgla – 21,599kg.

Na terenie gminy w miejscowości Chęciny na ul. Białego Zagłębia 1 prowadzone są pomiary stężenia pyłu zawieszonego, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu.

Wielkość tych zanieczyszczeń w 1998r. kształtowała się następująco:

- Stężenie średnie roczne pyłu zawieszonego $43,4 \text{ ug/m}^3$ co stanowi 58% normy dopuszczalnej,
- Stężenie średnioroczne dwutlenku siarki $17,4 \text{ ug/m}^3$ co stanowi 44% normy dopuszczalnej,
- Stężenie średnie roczne dwutlenku azotu $15,1 \text{ ug/m}^3$ co stanowi 38% normy dopuszczalnej

Prowadzona przez Wojewódzką Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Kielcach kontrola czystości powietrza sprowadza się do pomiaru opadu pyłu w oparciu o siatkę 145 punktów pomiarowych rozmieszczonych na terenie całego województwa. Miarą stopnia zanieczyszczenia atmosfery jest średnioroczna wielkość opadu pyłów w tonach na 1 km^2 powierzchni terenu. Na terenie miasta i gminy Chęciny zlokalizowane są 4 stanowiska pomiarowe opadu pyłu. W żadnym z pomiarowych punktów kontrolnych nie stwierdzono ponadnormatywnego opadu pyłu w wielkościach przekraczających dopuszczalne normy dla obszarów zwykłych (norma $200 \text{ g/m}^2 \times \text{rok}$). Są to wielkości znacznie mniejsze niż w latach poprzednich.

Najwyższy opad w gm. Chęciny w roku 1998 wynosił $172,5 \text{ g/(m}^2/\text{rok)}$, a najniższy $65,0 \text{ g/(m}^2/\text{rok)}$. Średni opad pyłu wyniósł $103,0 \text{ g/(m}^2/\text{rok)}$, co stanowi 51,5% wartości dopuszczalnej.

Na stan higieny atmosfery w znacznym stopniu wpływa hałas przemysłowy i komunikacyjny. Wzdłuż drogi krajowej nr 7, wg badań WIOŚ w Kielcach równoważny poziom hałasu obok jezdni przekraczał 75dB a obok zabudowy wzdłuż trasy wynosił 66dB. Zgodnie z obowiązującymi przepisami dla terenów zabudowy mieszkaniowej dopuszczony poziom hałasu wyrażony równoważnym poziomem dźwięku nie powinien przekraczać 50dB w porze dziennej i 40dB w nocy. Źródłami hałasu są również linia kolejowa oraz zakłady przemysłowe związane z przemysłem wydobywczym.

* Warunki glebowe

Ze względu na występowanie gleb obszar gminy Chęciny zalicza się do regionu południowo-zachodniego obrzeżenia Gór Świętokrzyskich. Jest to region charakteryzujący się przewagą gleb wapiennych w postaci rędzin niewykształconych lub słabo wykształconych, przeważnie rumoszowych oraz gleb brunatnych.

Gleby obszaru Chęcińskiego tworzą mozaikę uwarunkowaną różnorodnością skalnego podłoża.

Wyróżniamy tu następujące typy gleb :

- gleby brunatne właściwe i wylugowane oraz kwaśne. Wykształcone głównie z piasków i glin różnego pochodzenia - dlatego charakteryzują się odmiennymi właściwościami fizyczno-chemicznymi. Są to gleby luźne, suche jak i wilgotne. Odczyn ich przechodzi od kwaśnego do obojętnego. Bonitacyjnie ten typ gleb reprezentują grunty orne w klasie od III do VI . Gleby bielcowe wykształciły się na podłożu utworów polodowcowych, głównie z osadów piaszczysto-pyłastych i gliniastych. Porośnięte są lasami szpilkowymi. Posiadają małą pojemność wodną. Pod względem przydatności rolniczej zalicza się je do IV i V klasy bonitacyjnej. Gleby te zajmują obniżenia między pasmami górskimi, w zachodniej części Doliny Chęcińskiej oraz na południe od Pasma Chęcińskiego ,
- rędziny (charakterystyczny typ gleb na tym obszarze); wykształcone ze zwietrzelin skał węglanowych różnych formacji geologicznych. W profilu tego typu gleb pod poziomem próchniczym występuje poziom brunatnienia przechodzący w rumosz skalny. Występują one w obrębie wzniesień Pasma Chęcińskiego, Pasma Bolechowickiego i Pasma Zelejowskiego. Są to gleby zwarte, ciepłe i zasobne w przyswajalne składniki pokarmowe,
- mady są glebami pochodzenia aluwialnego, wytworzone z utworów pyłowych. Typem siedliskowym tych gleb są łąki rozlewiskowe i pastwiska. Występują w dolinach rzek, głównie terasy zalewowej Czarnej Nidy,
- czarne ziemie - właściwe i zdegradowane, wykształciły się w warunkach silnego uwilgocenia podłoża. Występują płatowo w północnej i północno-zachodniej części gminy. Bonitacyjnie oraz od III do IV klasy w użytkach zielonych,
- gleby torfowe (bagienne) - powstałe pod wpływem trwałego lub okresowego uwilgocenia terenu. Występują w dolinach cieków wodnych i w bezodpływowych obniżeniach terenu głównie w północno-wschodniej części gminy.

Ogólnie pod względem bonitacyjnej klasyfikacji gruntów ornych i użytków zielonych na terenie gminy przeważają gleby słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej, zajmujące łącznie ok. 72% gruntów ornych . Gleby średniej jakości - IV klasy bonitacyjnej stanowią ok. 22% powierzchni . Wśród użytków zielonych przeważają również gleby słabe i średnio korzystne .

* Szata roślinna

Gmina Chęciny leży w obrębie jednostki florystycznej zwanej Okręgiem Chęcińskim, wydzielonej w geobotanicznej Krainie świętokrzyskiej. Charakteryzuje się ona ogromnym urozmaicheniem i bogactwem florystycznym.

Występują tu zróżnicowane warunki dla rozwoju roślin, wynikające z ukształtowania terenu i rodzaju podłoża budującego omawiany obszar. Ważnym dla urozmaiconego składu gatunkowego jest ekspozycja terenu, stosunki wodne oraz nasłonecznienie. Na podstawie analizy warunków przyrodniczych należy stwierdzić, iż charakteryzowany obszar jest terenem ciepłym, silnie nasłonecznionym i dobrze odwodnionym.

Na podstawie " Mapy przeglądowej siedlisk leśnych " można wyróżnić tu następujące zespoły zbiorowisk roślinnych:

- las mieszany,
- las świeży,
- bór mieszany świeży,
- bór świeży,
- grądy,
- zbiorowiska muraw i zarośli kserotermicznych.

Lasy na omawianym obszarze porastają jedynie pasma górskie. Dominują lasy mieszane, w których spotykamy: sosnę pospolitą, jodłę, dąb bezszypułkowy, modrzew polski, świerk pospolity oraz jeżynę, czarny bez i leszczynę w podszyciu.

W runie leśnym spotykamy : przylaszczkę pospolitą, widłaka goździstego i wrzos zwyczajny występujący w runie leśnym. Las mieszany porasta Grzywy Korzeczkowskie.

Las świeży porasta obszary występowania gleb brunatnych a więc zachodnią część Pasma Zelejowskiego w okolicach Skib. W składzie gatunkowym drzewostanu wyróżnić możemy : sosnę pospolitą, buk zwyczajny, modrzew polski, dąb szypułkowy, jodłę pospolitą oraz bez czarny i koralowy, jarzębinę, leszczynę, borówkę czarną i brusznicę, konwalię majową w podszyciu i runie leśnym.

W grupie zbiorowisk borowych wykształcił się bór mieszany świeży i bór świeży, występujący fragmentarycznie ograniczając się jedynie do płatów związanych z glebami zbielicowanymi . W składzie gatunkowym wyróżnić tu można: sosnę pospolitą, modrzew polski, brzozę brodawkową. Podszycie nie jest tak bogate jak we wcześniejszych formacjach i reprezentowane jest przez : jałowiec, jarzębinę i jeżynę. W runie leśnym występuje : borówka, poziomka zwyczajna, macierzanka i mchy. Zbiorowiska te spotykamy na północnych stokach Pasma Bolechowskiego.

Lasy gminy Chęciny znajdują się pod wpływem oddziaływania przemysłu cementowego, czego skutkiem są uszkodzone drzewostany szczególnie drzew szpilkowych . Należy podjąć działania zmierzające do poprawy stanu zdrowotnego drzewostanów .

W dolinach rzecznych i terenach bezodpływowych występują formacje roślinne zwane grądami. Głównymi elementami roślinności są : trawy, rośliny motylkowe i chwasty. Z drzew, które występują sporadycznie wymienić możemy olszę szarą i wierzbę.

Ciepolubne murawy i zarośla kserotermiczne wykształciły się na glebach płytkich zasobnych w węglan wapnia. Występują na wzgórzach koło wsi Polichno, Korzecko, Starochęciny, Bolmin, Ł jest przez: sukulenty (rojnik pospolity, rozchodnik ostry), rośliny kserotermiczne takie jak: macierzanka Marschalla, dzwonek syberyjski, chaber nadreński, goździk kartuzek i inne. Wśród roślinności zielonej spotykamy: groszek wiosenny, fiołek leśny, wilczomlecz migdałolistny, przylaszczkę pospolitą. Natomiast w warstwie podszycia występuje: jałowiec pospolity, berberys zwyczajny, leszczyna a także wisienka stepowa. Spotykamy także: grab zwyczajny, lipę szerokolistną i modrzew polski.

Na terenie objętym zmianą Nr 6 Studium występują następujące grupy naturalnych, półnaturalnych i synantropijnych zespołów i zbiorowisk roślinnych zgrupowanych w poszczególne klasy:

- a) zbiorowiska roślin wieloletnich na terenach ruderalnych. Reprezentowane jest przez takie gatunki jak: bylica pospolita, bylica piołun, ostrożeń polny, pokrzywa zwyczajna, wrotycz pospolity, glistnik jaskółcze ziele. Zbiorowiska te nie podlegają ochronie;*
- b) nitrofilne zbiorowiska zrębów, terenów wydeptywanych i ruderalnych. Reprezentowana jest przez związek - nitrofilne zbiorowisko krzewiasto zaroślowe jako roślinność z takimi gatunkami jak: wierzba, brzoza brodawkowata, topola, osika. Znajduje się też poziomka pospolita, malina właściwa. Powyższe zbiorowiska roślinne nie podlegają ochronie;*
- c) pierwotne i wtórne trawiaste zbiorowiska łąk i muraw na podłożu mineralnym. Zbiorowiska klasy Molinio – Arrhenatheretea. Wskazują dużą zmienność i zaawansowanie rozwoju. Reprezentowane są przez takie gatunki jak: tymonka łąkowa, babka lancetowata, szczaw zwyczajny, ostrożeń polny, pięciornik gęsi, krwawnik pospolity, marchew zwyczajna, mniszek pospolity, koniczyzna łąkowa, wyka ptasia, jaskier ostry. Zbiorowisko roślinne nie podlega ochronie.*
- d) zbiorowiska leśne i zaroślowe. Tą klasę reprezentują zarośla kruszyny i jeżyny m.in. żarnowiec miotłasty, jarząb pospolity, róża dzika. Natomiast ciepolubne zarośla reprezentowane są przez takie gatunki jak: ligustr pospolity, róża polna, dereń świdwa. Opisane zbiorowiska roślinne nie podlegają ochronie.*

Występuje tu również siedlisko o kodzie 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie położone w dolinie rzeki.

* Ochrona środowiska przyrodniczego

Obszar gminy Chęciny ze względu na cenne walory przyrodnicze oraz krajobrazowe objęty został różnymi formami ochrony przyrody.

Prawie cały charakteryzowany obszar włączony został w obręb Chęcińsko – Kieleckiego Parku Krajobrazowego.

Spośród 8 gmin objętych Parkiem i jego otuliną, miasto i gmina Chęciny są najsilniej związane z Parkiem. ,

Gmina Chęciny usytuowana jest w centralnej i wschodniej części Parku i otuliny. W Parku znajduje się ca 71% jej ogólnej powierzchni, a w otulinie ca 14%. Łącznie na terenie miasta i gminy ochroną objęte jest ca 85% ogółu powierzchni.

W gminie Chęciny na terenie parku krajobrazowego w całości położone są następujące sołectwa: Bolmin, Polichno, Skiby, Korzecko, Mosty, Starochęciny, Lipowica, Gościńiec, Tokarnia.

W parku i otulinie miasto Chęciny, Miedzianka, Podpolichno, Wolica, Radkowice.
W otulinie położone są: Siedlce, Wojkowiec.

Chęcińsko - Kielecki Park Krajobrazowy powołany został rozporządzeniem nr 17/96 wojewody kieleckiego z dnia 2.12.1996 roku (dz. urz. woj. kiel. nr 52/202 z 2.12.1996r.).⁶⁾

Plan ochrony Chęcińsko - Kieleckiego Parku Krajobrazowego precyzuje zasady działalności ochronnej przyjęte dla tego obszaru. Znajdują się one w Rozporządzeniu Nr 25/98 Wojewody Kieleckiego z dnia 19 listopada 1998 roku opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Województwa Kieleckiego z dnia 2 grudnia 1998 roku Nr 46 pozycja 396.⁶⁾

Generalne ustalenia Planu Ochrony wskazują na konieczność racjonalnego gospodarowania w gminie w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju (p.5 w/w Rozporządzenia).⁶⁾

Ustalenia planu są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz w bieżącej działalności inwestycyjnej na terenie gminy.

Zgodnie z § 6 ust. 2 Rozporządzenia nr 17/96 Wojewody Kieleckiego z dnia 2 grudnia 1996 r. w sprawie utworzenia Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego, wszystkie przedsięwzięcia inwestycyjne realizowane na terenie Parku i jego otuliny, wymagające ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, objęte są obowiązkiem uzgadniania z Dyrektorem Zarządu Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych w Kielcach. Dotyczy to również opracowań urbanistycznych: studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.⁶⁾

Dyrektor Zarządu Świętokrzyskich Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych może dokonać uszczegółowienia zasad wymogów architektoniczno-budowlanych określonych w punkcie 4 niniejszych ustaleń.⁶⁾

⁶⁾ nie dotyczy obszaru objętego zmianą Nr 6 Studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny

Teren objęty zmianą Nr 6 Studium położony jest w obrębie Chęcińsko - Kieleckiego Parku Krajobrazowego. Zgodnie z Uchwałą Nr XLIX/869/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Chęcińsko - Kieleckiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2014 r. poz. 3145) na terenie tym zabrania się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2013, poz. 1235 ze zm.),
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej,
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
- 7) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;

Do szczególnych celów ochrony Parku należy:

- 1) zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory i fauny,
- 2) zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania krasu,
- 3) racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin,
- 4) zachowanie naturalnych fragmentów ekosystemów wodnych (rozlewisk i starorzeczy),
- 5) zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową,
- 6) zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w tym w szczególności muraw kserotermicznych i torfowisk,
- 7) zachowanie układów i obiektów zabytkowych, a także licznych miejsc pamięci narodowej,
- 8) preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu,
- 9) zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych,
- 10) zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych,
- 11) ograniczenie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz.

Teren objęty zmianą Studium ponadto położony jest:

1. w obrębie korytarza ekologicznego. Ustalenia zmiany Studium nie będą stanowić bariery ekologicznej w obrębie jego funkcjonowania, ponieważ tereny dla których następuje zmiana sposobu zagospodarowania położone są na jego skraju. Ustalenia zmiany Studium nie ingerują w dolinę rzeki, która jest szlakiem migracji zwierząt przez co nie zostanie zakłócona migracja chronionych gatunków zwierząt.
2. w zasięgu obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Czarnej Nidy PLH 260016, dla którego obowiązują zapisy art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 627 ze zm.)

Główne zasady gospodarowania w gminach obejmują uwarunkowania rozwoju społeczno-gospodarczego a w tym:

- ochronę istniejących zasobów przyrodniczych i kulturowych
- osadnictwo i działalność gospodarczą
- infrastrukturę techniczną i komunalną
- transport

W odniesieniu do gminy Chęciny Plan Ochrony Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego podaje szereg wskazań i problemów do rozwiązania:

- Ochrony wymagają przede wszystkim istniejące rezerваты przyrody i ich otoczenie: "Góra Miedzianka", "Milechowy", "Góra Rzepka", "Wolica". Równocześnie chronić trzeba obszar rezerwatów proponowanych, takich jak: "Leśna Góra", "Grzywy Korzeczkowskie", "Mosty", a także częściowo "Góra Bocheńska (Czubatka)".
- Ponadto należy objąć statusem prawnym proponowane do ochrony użytki ekologiczne: "Leśna Góra", "Tokarnia", "Polichno- Góra Hutka, Góra Grabówka", "Gościńiec- Góra Zebrowica i Góra Zegzela", "Grząby Bolmińskie".
- Należy zachować istniejącą zwartość zabudowy i nie dopuścić do jej rozproszenia.
- W koncepcjach modernizacji układu komunikacyjnego należy odstąpić od wariantu zachodniego obejścia Tokarni trasą nr 7 na rzecz obejścia od strony wschodniej. Inne rozwiązania mogłyby być brane pod uwagę jedynie w przypadku przystąpienia do budowy zbiornika "Chęciny", ponieważ budowa ta w istotny sposób wpłynie na całokształt problemów przyrodniczych i krajobrazowych Parku.
- Koncepcje rozwoju turystyki w gminie i mieście powinny być formułowane wariantowo, tzn. dla sytuacji bez zbiornika "Chęciny" i ze zbiornikiem. W obu wariantach można rozważyć poprowadzenie szlaku geologicznego i zorganizowanie centrum poświęconego zasobom geologicznym Parku i jego otoczenia. Natomiast funkcje wypoczynkowe należy wiązać z ewentualną jego budową

W odniesieniu do zabudowy gminy Chęciny należy się kierować następującymi ustaleniami architektonicznymi zawartymi w *fw* rozporządzeniu:

dla jednostek wiejskich:⁶⁾

- formy architektoniczne nowo wznoszonych budynków mieszkalnych powinny cechować:
  - wysokość nie większa niż 2 kondygnacje,
  - dachy dwuspadowe, symetryczne lub czterospadowe o spadku nie mniejszym niż 35°,
  - poszerzone okapy,

---

⁶⁾ nie dotyczy terenu objętego zmianą Nr 6 Studium

- ograniczona wysokość podpiwniczenia,
- niestosowanie jako detalu architektonicznego i materiału wykończeniowego materiałów, takich jak stłuczka szklana i porcelanowa, lusterka,
- stonowana kolorystyka elewacji oraz zalecane kolory dachów: czerwony, brązowy, czerwono-brązowy, zielono-brązowy,
- wprowadzenie do otoczenia budynków zieleni- zwłaszcza wysokiej;
- **budynki użyteczności publicznej, takie jak szkoła, urząd gminy, ośrodek zdrowia, poczta:**
  - powinny być zharmonizowane z otoczeniem,
  - mogą pełnić rolę dominanty w układzie przestrzennym jednostki osadniczej,
  - kolorystyka elewacji stonowana,
  - kolorystyka i formy dachów jak w budynkach mieszkalnych,
  - otoczenie budynków zagospodarowane urządzoną zielenią, zwłaszcza wysoką;
- **budynki usługowe, gospodarcze i produkcyjno-usługowe:**
  - wysokość zależy od rozwiązań funkcjonalnych i technicznych, ale należy dążyć do dostosowania gabarytów do otoczenia,
  - dachy dwuspadowe lub czterospadowe o jednakowym nachyleniu połaci (nie dotyczy zadaszeń dystrybutorów stacji benzynowych),
  - kolorystyka elewacji stonowana, a kolory dachów jak w zabudowie mieszkaniowej,
  - w otoczeniu zieleni izolacyjna w postaci ciągów skomponowanych z drzew i krzewów;

Szczególne znaczenie na wiejskich obszarach Parku ma egzekwowanie prawidłowych zasad kształtowania form zabudowy. Zasady te powinny stanowić część składową ustaleń planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego. W ramach operatu szczegółowego należy sformułować zasady dotyczące podporządkowania i dopasowania nowych elementów architektonicznych do już istniejących kompozycji krajobrazowych

Dla obiektów usługowych, usługowo-produkcyjnych zalecenia jak dla jednostek wiejskich.

Na całym obszarze Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny nie można stosować dachów płaskich, kopertowych, asymetrycznych, pulpitowych, uskokowych. Z tych zaleceń mogą być wyłączone jedynie budynki usługowe i produkcyjne o większych – od otaczających zabudowań – kubaturach, w przypadkach uzasadnionych względami technologicznymi, wynikającymi z funkcji obiektów.

Preferowanie i realizowanie projektów nawiązujących do tradycji regionu

Ponadto ochroną objęto:

Rezerваты przyrody:

- **Milechowy** , (nr ewid. 040) , ustanowiony zarządzeniem MLiPD, z dnia 16 stycznia 1978r. o powierzchni 133,78ha. Rezerwat leśny .

Warunki ochrony; zabronione jest:

- Wycinanie drzew i pobieranie użytków drzewnych,
- Zmiana stosunków wodnych,
- Zbiór ziół leczniczych, roślin oraz owoców i nasion,
- Pozyskiwanie ściółki wypas zwierząt gospodarskich,
- Niszczenie gleby i pozyskiwanie kopalin,
- Zanieczyszczenie wody, terenu i wzniecanie ognia,
- Polowanie, chwytanie, płoszenie i zabijanie zwierząt,
- Niszczenie gniazd, wybieranie jaj i piskląt,
- Umieszczanie tablic, napisów i znaków,
- Wznoszenie budowli, urządzeń komunikacyjnych i technicznych,
- Przebywanie poza miejscami wyznaczonymi.

- **Góra Miedzianka** (nr ewid. 015), ustanowiony zarządzeniem MLiPD, z dnia 05 lipca 1958r. o powierzchni 25,0ha. Rezerwat przyrody nieożywionej .

Warunki ochrony; zabronione jest:

- Wydobywanie kamienia i minerałów,
- Niszczenie gleby,
- Zbieranie ziół leczniczych, roślin lub ich części,
- Polowanie, chwytanie, płoszenie i zabijanie zwierząt,
- Zanieczyszczenie wody, terenu i wzniecanie ognia,
- Umieszczanie tablic, napisów i znaków,
- Budowy urządzeń komunikacyjnych i innych.

- **Wolica** , (nr ewid. R-067), ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 51/00 z dnia 06 czerwca 2000r. (Dz. U. Nr 20). Rezerwat przyrody nieożywionej .

Warunki ochrony ; zabronione jest :

- Pozyskiwanie, niszczenie lub uszkodzanie roślin, z wyjątkiem przypadków uzasadnionych potrzebami gospodarstwa rezerwatowego ujętych w planie ochrony,
- Zbioru wszystkich dziko rosnących roślin, a w szczególności owoców, nasion i grzybów,
- Polowania, chwytania, płoszenia i zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor i legowisk zwierzęcych, gniazd ptasich i wybierania jaj,
- Wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów i innych nieczystości, innego zanieczyszczania wód i gleby oraz powietrza,
- Wydobywania, usuwania i przemieszczania skał i minerałów,
- Niszczenia gleby lub zmiany sposobu jej użytkowania,
- Zakłócania ciszy,
- Palenia ognisk,
- Stosowania środków chemicznych,
- zmiany stosunków wodnych,
- umieszczania tablic, napisów i innych znaków nie związanych z ochroną rezerwatu z wyjątkiem znaków związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa,
- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi; zakaz nie dotyczy służb ochrony przyrody.

Pomniki przyrody

- Jaskinia "Piekło" w Skibach na zboczu Góry Żakowej , ustanowiony orzeczeniem Prezydium WRN nr 70, z dnia 28 października 1954r. (nr ewid. 033),
- Skałki na stoku Góry Zamkowej w Chęcinach , ustanowiony zarządzeniem Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego, z dnia 2 października 1987r. (nr ewid. 145),

Warunki ochrony pomników przyrody- zabronione jest:

- Niszczenie obiektów przez rozbijanie i rozsadzanie ,
- Wchodzenie na skałki ,
- Rycie napisów i znaków,
- Umieszczanie napisów i znaków za wyjątkiem napisu o ochronie obiektu,
- Zanieczyszczenie terenu wokół obiektów

Wszelkie prace w bliskim sąsiedztwie obiektów chronionych (rezerwaty przyrody, pomniki przyrody) winny być uzgadniane z Wojewodą Świętokrzyskim .

Zasady ochrony przyrody i poszczególnych jej elementów o wysokiej wartości przyrodniczej określają obowiązujące przepisy prawa :

- ustawa z dnia 16 października 1991r. o ochronie przyrody,
- rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 6 kwietnia 1995r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 1995r. Nr41, poz. 214),
- rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 6 stycznia 1995r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 1995r. Nr 13, poz. 61) ,

Obszar gminy z uwagi na wysokie walory przyrodnicze został uznany w koncepcji krajowej sieci ekologicznej (ECONET- PL) za fragment węzła ekologicznego o randze międzynarodowej (Obszar Świętokrzyski) . Na terenie gminy obszarem o wysokiej międzynarodowej randze są okolice Bocheńca , Korzecka , Mostów , Tokarni i Żernik . W skład węzła wchodzi fragmenty ujściowych , przełomowych odcinków rzek Łośnej , Białej i Czarnej Nidy oraz Hutki , gdzie z ich połączenia powstaje Nida . Przylegające do dolin kompleksy leśne , o mało przekształconych zbiorowiskach posiadają wybitne wartości geobotaniczne i klimatotwórcze . Ponadregionalne znaczenie posiada korytarz ekologiczny biegnący ku południowemu wschodowi doliną Nidy w kierunku Zespołu Parków Krajobrazowych Ponidzia .

Na taki model funkcjonowania przyrody nakłada się działalność człowieka , która powoduje zakłócenia w jej funkcjonowaniu poprzez tworzenie między innymi barier ekologicznych . Główną barierą ekologiczną na tym terenie jest droga krajowa E-7 i linia kolejowa Kraków – Warszawa . Również zakłócenia w funkcjonowaniu przyrody powoduje górnictwo odkrywkowe oraz związane z nim przetwórstwo kopalin – powoduje trwałe przekształcenie i degradację powierzchni terenu .

* Zagrożenia funkcjonowania środowiska przyrodniczego

Obszar gminy Chęciny należy do jednych z bardziej przekształconych przez człowieka regionów województwa świętokrzyskiego a wpływ czynników antropopresji widoczny jest w funkcjonowaniu ekosystemów przyrodniczych .

Do głównych zagrożeń środowiska przyrodniczego należy zaliczyć tu :

- Arterie komunikacyjne o znaczeniu krajowym i regionalnym, utrudniające prawidłowe funkcjonowanie korytarzy i ciągów ekologicznych,
- Górnictwo odkrywkowe kopalin skalnych oraz związane z nim przetwórstwo surowców mineralnych,
- Zakłady cementowo wapiennicze zlokalizowane w bliskim sąsiedztwie gminy jako źródło zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego oraz alkalizacji gleb,
- Intensywnie rozbudowane systemy melioracji odwadniających powodujące zmianę stosunków wodnych . Doprowadziło to do zaniku wielu cennych siedlisk roślinnych (ostoi dla zwierząt) .
- Brak rozwiązane(gospodarki wodno -ściekowej (w szczególności brak kanalizacji sanitarnej) doprowadza do zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych . System szamb nie rozwiązuje problemu ścieków , gdyż brak jest ścisłej kontroli nad ich szczelnością i opróżnianiem . Ich użytkownicy częściowo je opróżniają wylewając zawartość na pola .
- Dzikie wysypiska odpadów stałych (składowiska w lasach , potokach, wyrobiskach poeksploatacyjnych kopalin mineralnych) ; szczególnie szkodliwe opakowania po detergentach , herbicydach , pestycydach itp. ;
- Źródłem zanieczyszczeń są również stosowane środków chemicznych do zwalczania szkodników w lasach i na gruntach polowych, a także stosowanie nawozów mineralnych .
- Ponadto wszystkie obszary leśne na terenach źródłiskowych , wododziałach i na obszarze GZWP (południowo – zachodnia część gminy) winny zostać uznane za wodochronne .

2.2.2. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania środowiska przyrodniczego

Użytkowanie i zagospodarowanie oraz zwiększenie terenów budowlanych w gminie Chęciny uwarunkowane jest :

- Formalną ochroną przyrody wynikającą z przepisów szczególnych ;
- Ochroną wód gruntowych i powierzchniowych, szczególnie w południowo – zachodniej części gminy objętej granicami GZWP- 416 Małogoszcz;
- Ochroną ujęć wód podziemnych dla celów konsumpcyjnych – strefy pośredniej ochrony wewnętrznej i zewnętrznej ;
- Ochrona obszarów dolinnych narażonych na zalewanie wodami wezbraniowymi ;
- Ochroną obszarów podmokłych i łąkowych będących ostoją wielu chronionych gatunków roślin i zwierząt (głównie ptactwa) ;
- Ochroną gleb o najwyższych wartościach przyrodniczych (chronionych odpowiednimi przepisami prawa) ;
- Spadkami terenu powyżej 8% stwarzającymi znaczne ograniczenia w pozyskiwaniu terenów budowlanych ;
- Ochroną terenów leśnych ;
- Właściwością budowy geologicznej (występowanie złóż surowców mineralnych) rzeźby terenu ;
- Tendencją do tworzenia się zastoisk zimnego i wilgotnego powietrza, charakteryzującą się niekorzystnymi warunkami klimatycznymi dla funkcji mieszkaniowej i rekreacyjno-wypoczynkowej .

2.3. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania środowiska kulturowego

2.3.1. Charakterystyka istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego

Obszar gminy należy do nielicznej grupy gmin województwa o dużym stopniu nasycenia zabytkami ogółem (przedział 450-700 zabytków nieruchomych, ruchomych, parków, cmentarzy, stanowisk archeologicznych zarejestrowanych) oraz o dużym nasyceniu zabytkami nieruchomymi (przedział 201-300 zabytków).

Nasycenie obiektami zabytkowymi w gm. Chęciny jest porównywalne z gminami takimi jak : Jędrzejów, Pińczów, Busko- Zdrój.

Spis zabytków, obejmujący obiekty pod ścisłą ochroną konserwatorską wpisane do rejestru dóbr kultury jak i pozostałe będące w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach zawiera 163 pozycje, z czego 61 znajduje się na terenie gminy Chęciny - wyłączając miasto.

Nasycenie obiektami zabytkowymi w poszczególnych wsiach gminy jest następujące:

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba Obiektów*
1	Chęciny	102
2.	Tokarnia	10
3.	Wolica	10
4.	Radkowice	9
5.	Siedlce	6
6.	Starochęciny	4
7.	Bolmin	3
8.	Lipowica	2
9.	Miedzianka	2
10.	Milechowy	2
11.	Papiernia	2
12.	Podpolichno	2
13.	Podzamcze	2
14.	Przymiarki	2
15.	Korzecko	1
16.	Łukowa	1
17.	Ostrów	1
18.	Polichno	1
19.	Uroczysko - Malik	1
	Ogółem	162

* zespoły obiektów

Podział funkcjonalny i ilościowy przedstawia się następująco:

Lp.	Typ obiektu, zespołu obiektów	Liczba
1.	Domy	25
2.	Cmentarze	6
3.	Zespoły zagród	4
4.	Młyny	3
5.	Stodoły	3
6.	Zespoły dworów	2
7.	Zespoły kościołów	2
8.	Kapliczki	2
9.	Kuźnia	1
10.	Zespół domów	1
11.	Szkoła	1
12.	Kaplica	1
13.	Dwór	1
14.	Gorzelnia	1
15.	Zespół karczmy	1
16.	Zespół Parku Etnograficznego	1
17.	Jaskinia Raj	1
18.	Remiza	1
19.	Tartak	1
20.	Zespół Dworca Kolejowego	1
21.	Zespół Wapienników	1
22.	Zespół willi	1
	Ogółem	61

Duża ilość, różnorodność i wybitna ranga wielu zabytków, jak też zachowane fragmenty unikatowego krajobrazu historycznego tworzą wraz z bogatą historią i tradycjami obszaru mocną podstawę tożsamości lokalnej "małej ojczyzny", znaczącą dla całego regionu i liczącą się w kraju.

Wieś Miedzianka nierozzerwalnie związana jest z górującą nad nią Górą Miedzianką. Góra ta posiada wybitne znaczenie dla dziejów krajowego górnictwa kruszcowego. Historia początków eksploatacji kruszców na Miedziance możliwe, że rozpoczęła się już w epoce brązu (1800-700 r. p.n.e.). Z lat międzywojennych pochodzi znalezisko monet rzymskich. W roku 1902 na głębokości 60 m natrafiono na stare wyrobiska, w których znaleziono narzędzia uznane za "przed historyczne". Najstarsze wzmianki o wydobywaniu wiązą się z uzyskaniem przez mieszczanina i żupnika Chęcińskiego Jana Karasia

pozwolenia Kazimierza Jagiellończyka na założenie huty miedzi o jednym kole przy stawie Rudka pod wsią Polichno. Nastąpiło to w roku 1487. Po raz ostatni na Miedziance podjęto próbę wydobywania miedzi w latach 1949 – 1954. Wielokilometrowe malownicze korytarze Góry Miedzianki, po zabezpieczeniu górniczym mogłyby się stać szczególnie atrakcyjnym celem odwiedzin turystów krajowych i zagranicznych.

Wieś Tokarnia była wsią szlachecką. W roku 1508 należała do Tokarskiego. W wieku XIX Tokarnię kupił niejaki Rychter. Wybudował piec do wypalania wapna. Od tego momentu Tokarnia stała się znanym ośrodkiem przemysłu wapienniczego. Przy produkcji wapna korzystano początkowo z drewna. Cięto więc okoliczne lasy. Skutki zniszczenia widoczne są do dziś. Obecnie na terenie wsi przy drodze nr 7 jest zlokalizowany unikatowy w województwie skansen – Muzeum Wsi Kieleckiej szczególnie istotny dla prezentacji tradycji wiejskiej zabudowy i kultury regionu.

Wolica jest jedną z najprężniejszych wsi w gminie Chęciny. Już na przełomie XIX i XX stulecia w Wolicy istniały drobne zakłady przemysłu wapienniczego. Te tradycje były kultywowane też i w okresie międzywojennym. Z tego czasu zostało wiele pamiątek w postaci zabytków.

Radkowice legitymują się wczesnośredniowiecznym rodowodem. W momencie powstania była to wieś książęca, a od 1320 roku królewska. Wchodziła w skład chęcińskiego starostwa grodowego.

Z przeglądu historycznego wynika, że była to wieś o charakterze rolniczym.

Wieś Starochęciny pochodzi z 1257r.(ma starszy rodowód od samego miasta Chęciny oraz zamku Chęcińskiego). W XIIIw. była to osada nowoczesna z racji funkcjonowania w niej sołtysa i ławy wiejskiej i kościoła. Kościół p.w. Św. Stanisława został wybudowany przed rokiem 1280r.

Wieś Bolmin istniała już w roku 1384 i była wówczas osadą szlachecką. W 1474 r. funkcjonował już tam drewniany kościółek, który nie przetrwał do dnia dzisiejszego. Istniejący kościół bolmiński pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Panny Marii jest budowlą późnorenesansową orientowaną. Atrakcją Bolmina są ruiny Dworu Bolmińskiego, którego pochodzenie sięga aż po wiek XVI -XVII .

W miejscowościach tych można spotkać ciekawą, drewnianą i kamienno - drewnianą zabudowę, która stanowi o atrakcyjności pod względem kulturowym i turystycznym. Duży zasób takiej zabudowy ułatwia pożądane kontynuowanie dobrych tradycji budowlanych i przestrzennych (wzory do twórczego przetworzenia).

Ogólną charakterystykę istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego ilustrują:

- krajobraz kulturowy ukształtowany przez:

- charakterystyczne wnętrza urbanistyczne -

charakterystyczne, wąskie uliczki w obrębie wsi – Wolica, Ostrów, z zabudową kamiennieo-drewnianą;
w Tokarni fragment ulicy z rzadko spotykaną już zabudową usytuowaną szczytem do ulicy;

- charakterystyczne założenia urbanistyczne-

dwór starościński, wspaniale wkomponowany w XVIIw. park (obecnie tylko pozostałości) z fosą również z XVIIw.; połączony osią kompozycyjną północ – południe z bramą parkową XVIIw. oraz aleją lipową, która dotrwała do czasów dzisiejszych, jak Fównieź osią kompozycyjną wschód – zachód z zabudowaniami folwarcznymi o ciekawej architekturze ;
całość stanowi doskonale zachowaną zwartą kompozycję

komponenty krajobrazu otwartego -

doliny rzek: Biała, Czarna Nida, Łośna, Bobrza;
Pasma Chęcińskie, Pasma Zelejowskie, Grząby Bolmińskie, Grzywy
Korzeczkowskie, Grzbiet Bolechowski;
las- budujące krajobraz naturalny leśny i leśno-rolny;

- charakterystyczne układy wsi-

wieś Wolica i Siedlce stanowiąca jedną, zwartą grupę zabudowy – zatarte granice adm. między tymi wsiami; wsie ulicowe - np.: Korzecko , Starochęciny, Radkowice
oraz wsie wielodrożne- np.: Wolica, Widlica, Tokarnia

- zasób materialnych wartości kulturowych:

- obiekty archeologiczne -

liczne ślady osad z różnych okresów nierzadko z cmentarzyskami; m in. w Bolminie
-kurhan - mogiła ariańska; w Ostrowiu pozostałości XVI-XVII w. dworu na nasypie
do chwili bieżącej zachowały się fragmenty piwnic i relikty przyziemia; w Podzamczu kurhan;

dziedzictwo architektoniczne w obrębie gminy Chęciny

ruiny XVIw. dworu w Bolminie, który przeżywał rozmaite koleje losu; w czasie najazdu Szwedów na Polskę został spalony, następnie odbudowany, służył

dziedzicom wsi aż do drugiej połowy XIXw.; ostatecznie uległ spaleni podczas burzy; powoli niszczone i rujnowane popadły w zapomnienie;
Zespół Parku Etnograficznego w Tokarni;
zespół willi w Wolicy stanowiący przykład harmonijnej architektury; z willi roztacza się panorama na zamek chęciński i okolice;
liczne domy, z których na uwagę zasługuje zespół zagrody w Strohęcinach – drewniany dom, który jest przykładem rzetelnej sztuki budownictwa drewnianego;
dwór z bramą oraz zabudowaniami folwarcznymi w Podzamczu;
zespoły kościołów oraz liczne kaplice i kapliczki przydrożne;
kamienny młyn w Wolicy;
ruiny Zespołu Wapienników w Wolicy;
kamienne piwnice

- charakterystyczna zabudowa -

kamienno - drewniana zabudowa wsi Wolica, Ostrów budująca klimat wiejskich miejscowości

- liczne miejsca pamięci narodowej -

związane z udziałem miejscowej ludności w walce partyzanckiej podczas II wojny św. oraz z pamiątkami powstania styczniowego

- inne unikatowe: liczne pozostałości działalności górnictwa, rezerваты istniejące projektowane, pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej

2.3.2. Uwarunkowania wynikające z wartości środowiska kulturowego

Uwarunkowania kulturowe stwarzają szansę rozwojową w zakresie:

- Dalszego rozwoju turystyki (duża atrakcyjność) i rekreacji (możliwość zagospodarowania na ten cel);
- Bazy obsługi badań naukowych i penetracji dydaktycznej (duże walory naukowe i dydaktyczne);
- Wykorzystania zasobów jako dobra użytkowego do różnych funkcji (kontynuacja użytkowania obiektów lub ich zagospodarowania po rewaloryzacji);
- Kreowania korzystnego wizerunku gminy, zachęcającego do zamieszkiwania i inwestowania.

Skuteczna ochrona wartości kulturowych gminy Chęciny warunkowana jest:

- Ochroną i właściwym zagospodarowaniem obiektów i zespołów zabytkowych łącznie z ich otoczeniem ;
- Wyeksponowaniem, uporządkowaniem i szerszym udostępnianiem najcenniejszych zasobów dziedzictwa kulturowego;
- Uświadomieniem potrzeby wspierania się na źródłach tożsamości regionalnej – patriotyzm i duma " Małych Ojczyzn";
- Aktywnym, pomysłowym i komercyjnym podejściem do zagadnienia ochrony wartości kulturowych, ponieważ niejednokrotnie tylko w ten sposób można pozyskać finansowe podstawy rewaloryzacji obiektów zabytkowych.

2.4. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców

2.4.1. Charakterystyka stanu istniejącego

Demografia -stosunki ludnościowe

Według danych statystycznych gminę Chęciny na koniec 1999r. zamieszkiwało 10257 osób , w tym 5258 kobiet . Liczba ta w ostatnich latach uległa niewielkiemu spadkowi z 10938 osób w 1990r. do 10257 osób w. 1999r. z powodu odejścia dwóch sołectw do sąsiedniej gminy .

Tak, więc odnotowano spadek ogólnej liczby ludności o ok. 6,2% Sytuacja ta nie wpłynęła na spadek gęstości zaludnienia gminy. Odnotowano wzrost gęstości zaludnienia z 80,5osób/ km² w 1990r. do 87,7osób/km² w 1999r. przy średniej wojewódzkiej w 1997r. wynoszącej dla terenów wiejskich 67,3 osoby/ km². Należy również zwrócić uwagę na duże zróżnicowanie gęstości zaludnienia w układzie przestrzennym gminy. Największa gęstość zaludnienia występuje w Wolicy (259,3 osoby/ km²), najmniejsza zaś na terenie wsi Mosty- (28,4 osób/ km²) .

Wskaźnikami charakteryzującymi sytuację demograficzną gminy są :

- Wspomniana już gęstość zaludnienia ,
- Ruch naturalny ludności ,
- Ruch migracyjny ludności ,
- Struktura według ekonomicznych grup wiekowych ,
- Współczynniki demograficzne (feminizacji , dietności , starości , obciążenia demograficznego oraz starości demograficznej) .

Procesem kształtującym liczbę ludności jest ruch naturalny ludności wyrażany przez liczbę urodzeń i liczbę zgonów w danym roku. I tak, przyrost naturalny badanego obszaru w ostatnich latach ma tendencję malejącą z + 6,4‰ w 1990r. do + 4,1‰ w 1997r. podobnie jak w byłym województwie kieleckim z tą różnicą , że w byłym województwie przyrost naturalny w 1997r. osiągnął wartość ujemną . Obecnie malejący przyrost naturalny może świadczyć o zbliżającym się procesie depopulacji społeczeństwa gminy .

Saldo migracji na terenie gminy Chęciny w analizowanym okresie jest ujemne (podobnie jak na obszarze województwa świętokrzyskiego) – wynoszące minus 6 osób, co w praktyce oznacza, że więcej ludzi opuszcza jej granice niż się tu osiedla . W strukturze migracji dominuje odpływ ludności do miast (51 osób) co jest rzeczą normalną (migracja w celu poszukiwania pracy , migrują ludzie którzy nie mogą na miejscu znaleźć pracy – tendencja korzystna ponieważ obecne rolnictwo zatrudnia zbyt dużo osób) , natomiast w strukturze napływu przeważa napływ ludności ze wsi – 48 osoby . W strukturze wiekowej wśród ludności migrującej przeważają osoby młode w wieku mobilnym . Podobny model migracji obserwowany jest na terenie województwa świętokrzyskiego .

Obecnie w gminie* korzystniej niż w dawnym województwie kieleckim przedstawia się struktura ludności wg ekonomicznych grup wiekowych. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 28,96% (woj. świętokrzyskie 26,3%)- ogólnej liczby ludności, ludność w wieku produkcyjnym- 57,3% (woj. świętokrzyskie 57,8%) ludność w wieku poprodukcyjnym - 13,57% (woj. świętokrzyskie 15,9%). Wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym powoduje podaż rąk do pracy na lokalnym rynku pracy (duża liczba bezrobotnych i pobierających zasiłki socjalne) sytuacja ta może się znacznie pogorszyć po wejściu ludności najmłodszej w wiek mobilny. Tak, więc najważniejszym celem do zrealizowania w najbliższych latach winna być polityka prowadząca do tworzenia nowych miejsc pracy.

Gminę Chęciny charakteryzują korzystne w stosunku do województwa kieleckiego współczynniki demograficzne (poza współczynnikiem feminizacji i obciążenia demograficznego):

1. Współczynnik dzietności- 50,5% (woj. świętokrzyskie- 45,4%),
2. Współczynnik starości- 24,0% (woj. świętokrzyskie- 27,5%),
3. Współczynnik obciążenia demograficznego- 74,5 (woj. świętokrzyskie- 73,0%)
4. Współczynnik starości demograficznej -10,2 % (woj. świętokrzyskie -15,9%),
5. Współczynnik feminizacji- 105 (woj. świętokrzyskie- 100).

*łącznie z miastem

Stan infrastruktury społecznej

Dziedzina szeroko rozumianej infrastruktury społecznej w realizacji celów rozwojowych gminy spełnia dwie ważne funkcje :

- z jednej strony umożliwia dostęp i korzystanie z urządzeń usługowych zgodnie z powszechnie występującymi potrzebami mieszkańców,
- z drugiej strony ma istotny i stale rosnący udział w tworzeniu miejsc pracy.

*** Oświata i wychowanie**

Wg. stanu na 1 . 09. 1999 r. na obszarze gminy Chęciny funkcjonuje jedno Samorządowe przedszkole w Starochęcinach z 2 oddziałami, mieszczące się w budynku murowanym wyposażonym w pełną infrastrukturę techniczną.

Niewielka liczba placówek przedszkolnych jest spowodowana postępującym bezrobociem rodziców dzieci, rosnącymi kosztami pobytu dzieci w tych placówkach, zmniejszeniem liczby dzieci w wieku przedszkolnym, a także trudnościami finansowymi gminy jako organu prowadzącego.

W gminie Chęciny funkcjonuje aktualnie 10 szkół podstawowych oraz 1 punkt filialny. Liczba szkół podstawowych od 1994r. zmniejszyła się z 13 do 11, liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych również ulegała systematycznemu zmniejszeniu.

Losy absolwentów szkół podstawowych w latach 1995-1998 kształtowały się następująco (dane udostępnione przez Zespół Ekonomiczno – Administracyjny obsługi Oświaty i Służby Zdrowia w Chęcinach) :

- rok szkolny 1995/1996:

L.O.- 74,

L.Z.- 57,

T -74,

Z -92,

- rok szkolny 1996/1997 L.O.- 80,

L.Z.- 57,

T -68,

Z -97,

- rok szkolny 1997/1998:

L.O.- 81

L.Z.- 66,

T. -73,

Z. -95

Analiza losów absolwentów szkół podstawowych w gminie Chęciny w latach 1995-1998 wskazuje na zmniejszające się zainteresowanie profilem ogólnym szkół ponadpodstawowych.

Od 1 września 1999 r. w wyniku reformy oświaty i wychowania rozpoczęło działalność 1 gimnazjum w Wolicy, mieszczące się w szkole podstawowej.

Dostępność do nowopowstałego gimnazjum nie jest zadowalająca.

W Podzamczu funkcjonuje Zespół Szkół Rolniczych o następujących profilach:

- Technikum Mechanizacji Rolnictwa,
- Technikum,
- Ogrodnicze,
- Technikum Rolnicze,
- Liceum Agrobiznesu,
- Liceum Ekonomiczne,

Zespół Szkół Rolniczych mieści się w nowych budynkach. Posiada internat oraz stołówkę. Zlokalizowany jest w pobliżu zabytkowego zespołu dworu.

Szkoła Rolnicza w Podzamczu cieszy się popularnością nie tylko wśród młodzieży z gm. Chęciny, ale również wśród młodzieży z gmin sąsiednich, takich jak: Sitkówka – Nowiny, Morawica, Górnio, Gnojno, Małogoszcz.

Miasto Kielce bogate jest w pełną ofertę szkół ponadpodstawowych, a położenie gminy Chęciny w stosunku do Kielc daje możliwość codziennego dojazdu młodzieży do szkół, zatem zapewnienie jeszcze dogodniejszego połączenia komunikacyjnego w przyszłości z Kielcami jest warunkiem lepszego funkcjonowania tego układu.

Przyszłość gminy Chęciny wiąże się nierozzerwalnie z wykorzystaniem niewątpliwych walorów przyrodniczych i kulturowych w celu ukształtowania tu sprawnie funkcjonującego organizmu turystycznego.

Takie plany wiążą się z koniecznością stworzenia odpowiednio świadomej, wyspecjalizowanej kadry. Otwiera się zatem nowa perspektywa dla tej gminy, związana ze stworzeniem centrum szkolenia kadry dla biznesu turystycznego, na bazie tutejszych mieszkańców, dla których stworzyłoby się szansę zdobycia pracy na miejscu.

Projekt ten rozwiązałby częściowo problem bezrobocia wśród młodzieży kończącej szkoły średnie, bowiem liczba bezrobotnych absolwentów szkół ponadpodstawowych w gminie Chęciny jest nadal duża, w latach 1995 - 1998 wg. WUS w Kielcach, kształtowała się następująco:

	Liczba Bezrobotnych Absolwentów w 1995r.	Liczba bezrobotnych Absolwentów w 1996r.	Liczba bezrobotnych Absolwentów w 1997r.	Liczba bezrobotnych Absolwentów w 1998r.
Gm. Chęciny	77	107	38	42

W roku 1999 wprowadzono reformę systemu edukacji, która wprowadziła trzy poziomy nauczania powszechnego: podstawowy, gimnazjalny i licealny.

Ocena tych zmian będzie możliwa dopiero po trzech i sześciu latach, zarówno w zakresie efektów edukacyjnych, jak i funkcjonowaniu infrastruktury oświatowej.

* **Ochrona zdrowia**

Na terenie gminy Chęciny działają w ramach usług zdrowia:

- Samorządowy Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Wolicy (z poradnią ogólną, gabinetem zabiegowym, gabinetem stomatologicznym, radiologicznym oraz pediatrycznym),
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Kielcach – punkt lekarski w Łukowej (z poradnią ogólną, gabinetem zabiegowym)

Ośrodki zdrowia obsługują głównie mieszkańców gminy, sporadycznie są to mieszkańcy innych gmin.

Analizując zakres świadczonych usług można powiedzieć, że jest on bardzo ubogi i nie wystarczający. Mieszkańcy gminy zmuszeni są do korzystania z całej gamy usług zdrowia znajdujących się w aglomeracji kieleckiej. Brak zaplecza lokalowego jest podstawową barierą dla usług zdrowia w gminie Chęciny.

Usługi zdrowia należą do usług słabo dostępnych dla mieszkańców z obszaru północno-zachodniego gminy (Bolmin, Miedzianka, Polichno itp.), a brak zaplecza lokalowego oraz brak funduszy na jego stworzenie jest podstawową barierą dla rozwoju usług zdrowia w gminie Chęciny.

Bazując na niewątpliwie korzystnych warunkach przyrodniczych i kulturowych i tworząc w gminie na bazie tych elementów sprawnie funkcjonujący organizm turystyczny, można zakładać wzrost popytu na usługi rehabilitacji, jak również na podstawowy zakres usług zdrowia.

* **Kultura, wypoczynek, sport**

Gmina Chęciny posiada 1 funkcjonujące muzeum- Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni.

Muzeum Wsi Kieleckiej zostało powołane do życia Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego z dnia 21 sierpnia 1976 roku, natomiast samodzielną działalność rozpoczęło 1.01.1977r. Skansen zlokalizowano na nieużytkach wsi Tokarnia: przy międzynarodowej trasie E-77 w sąsiedztwie rzeki Czarnej Nidy.

Zadaniem muzeum skansenowskiego jest ilustrowanie kultury dawnej wsi kieleckiej w sposób możliwie najpełniejszy.

W skansenie zgromadzono najstarsze obiekty wiejskiego budownictwa wiejskiego budownictwa drewnianego, sięgające połowy XVIIIw. wraz z ich wewnętrznym wyposażeniem uwzględniającym wszelkie dziedziny tradycyjnej ludowej wytwórczości.

Na terenie skansenu w sezonie letnim organizowane są imprezy kulturalne mające m. in. rozpropagować kulturę tego regionu.

W okresie letnim organizowane są przy współudziale Miejsko - Gminnego Ośrodka Kultury w Chęcinach i Urzędu Miasta w Chęcinach cykliczne imprezy kulturalne, takie jak:

1. Wytopki ołowiu w skansenie w Tokarni- czerwiec,
2. Dożynki w Tokarni- czerwiec,
3. Dni Chęcin w ramach których organizowane są m. innymi: turnieje rycerskie , imprezy sportowo - rekreacyjne itp. - maj, czerwiec.
4. Zamkowe Spotkania z Muzyką- sierpień,

Przy Kole Gospodyń Wiejskich działają 4 zespoły folklorystyczne wokalnie - instrumentalne :

- w Tokarni- "Tokarnianki"
- w Siedlach - "Siedleczanki",
- w Łukowej - "Łukowianki",
- w Ostrowiu- "Ostrowianki", "Mali Ostrowianie"

Na obszarze gminy istnieją następujące obiekty sakralne:

1. Kościół p.w. N.M.P. w Łukowej
2. Kościół p.w. Maksymiliana Kolbe w Wolicy
3. Kaplica p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Radkowicach
4. Kościół p.w. św. Stanisława w Staro Chęcinach
5. Kościół p.w. Matki Boskiej Anielskiej w Polichnie
6. Kościół p.w. N.M.P. Bolmińskiej.

W Wolicy przy szkole podstawowej działa Wolicki Klub Sportowy "Świt". Już w 1965r. szkoła w Wolicy zdobyła I miejsce w Polsce na najbardziej usportowioną szkołę w kraju. Tradycje są kontynuowane do dnia dzisiejszego. Największe osiągnięcia w zdobywają dzieci w dyscyplinie piłka ręczna.

Na terenie gminy działa również Klub Sportowy "Znicz" w Podzmaczu Chęcińskim.

Na terenie gminy Chęciny funkcjonuje tylko jeden dom kultury – Wiejski Dom Kultury w Wolicy.

* Pomoc społeczna

Popyt na pomoc społeczną jest duża, gmina Chęciny należy do gmin zagrożonych strukturalnym bezrobociem.

Ogólna liczba ludności bezrobotnej w gminie Chęciny na dzień 30.06.1999 r. wg danych Urzędu Rejonowego w Chęcinach wynosiła- 1173 (w tym 722 kobiet).

w tym:

- z prawem do zasiłku było : 238,
- ze świadczeniami przedemerytalnymi było: 11,

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny

- z zasiłkami przedemerytalnymi było: 51
- bezrobotnych bez prawa do zasiłku było 873.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Chęciny w latach 1997 - 1999 kształtowała się następująco:

1. rok 1997 – 1489,
2. rok 1998-1201,
3. I półrocze 1999-671.

Pomoc społeczna świadczona jest w postaci:

1. zadań zleconych:

- zasiłki stałe,
- zasiłki wyrównawcze,
- renty socjalne,
- zasiłki okresowe gwarantowane,
- zasiłki z tytułu ochrony macierzyństwa,
- od 1 stycznia ubezpieczenia społeczne i zdrowotne,

2. zadań własnych:

- udzielanie zasiłków celowych (żywność, zakup odzieży i opału, zakup książek dla dzieci itp.)
- usługi opiekuńcze.

Analiza przeciętnej wieku osób korzystających z pomocy społecznej wskazuje na to, że są to osoby bardzo młode, często absolwenci szkół, najczęściej małżeństwa młode- 30 -50 lat.

W 1999 r. w budżecie gminy przeznaczono : -

- 130 000 zł na zadania własne,
- 590 000 zł na zasiłki stałe,

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej:

- patologie społeczne- 2%,
- wielodzietność- 10%,
- bezrobocie - 80 %,
- inwalidztwo -5%,
- inne- 3%.

Wg danych WUS w Kielcach w roku 1998 r.

Liczba pracujących w gospodarce narodowej wg sekcji EKD w gminie Chęciny	1168	11,5%og. l. ludności.
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ** ogółem w gminie Chęciny	951	9,3 % og. l. ludności

Gmina nie posiada domów opieki społecznej i nie posiada środków na budowę takich domów. Biorąc pod uwagę ciągle nie unormowaną sytuację w naszym kraju, należy w przyszłości spodziewać się, że procent mieszkańców, który nie radzi sobie w sytuacji gospodarki rynkowej, będzie nadal duży. Zaangażowanie lokalnej ludności, władz samorządowych może przyczynić się do usprawnienia, a nawet przeorganizowania służb opieki społecznej, tak by poszerzyć wachlarz świadczeń pomocy .

Mówiąc o służbach opieki społecznej, należy rozumieć próbę utworzenia sieci placówek, takich jak : pogotowie opiekuńcze, organizacje charytatywne, stołówki dla najuboższych, oraz tworzenie wielofunkcyjnych obiektów opieki społecznej.

Stan gospodarki

Gospodarka jest dziedziną wiodącą w rozwoju gminy, warunkującą poziom dobrobytu ludności, wpływającą na dochody gminy i pośrednio na typ i stopień urbanizacji.

Szczególnie istotną funkcją lokalnej gospodarki jest zapewnienie wystarczającej liczby miejsc pracy w zgodzie ze strukturą zawodową i poziomem kwalifikacji zawodowo czynnej grupy ludności.

Pojęcie "gospodarki" obejmuje wszystkie dziedziny generujące miejsca pracy, takie jak:

- * usługi : publiczne, komercyjne,
- * turystyka,
- * przemysł,
- * rolnictwo.

*** Usługi komercyjne**

Do lipca 1999 r. na terenie gminy Chęciny zarejestrowanych było 362 przedsiębiorstw, Jest to 51 % ogólnej liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw, która wynosi 702.

W strukturze usług komercyjnych dominują handel obwoźny, handel stacjonarny, usługi remontowo- budowlane oraz usługi transportowe.

Rosnące bezrobocie, ubożenie ludności oraz duża konkurencja są czynnikami hamującymi w podejmowaniu działalności gospodarczej. Większość przedsiębiorstw prowadzących zakłady produkcyjne i usługowe rezygnuje z ich prowadzenia z powodu nieopłacalności.

Najbardziej prężne pod względem usług komercyjnych są miejscowości: Wolica, Tokarnia, Bolmin, Korzecko.

W większości usługi prywatne są prowadzone w obiektach mieszkalnych. Sieć sklepów jest dość dobrze rozwinięta, jednak są to placówki niewielkie, o niskim standardzie wyposażenia.

Usługi komercyjne są ważną gałęzią gospodarki gminy Chęciny, przynoszącą dochody nie tylko ich właścicielom, lecz także pośrednio gminie i mającą udział w tworzeniu nowych miejsc pracy.

Wyróżnikiem usług komercyjnych jest ich często rynkowy charakter, ingerencja władz samorządowych jest znacznie ograniczona.

Sektor usługowy jest w Polsce uznawany za barometr przemian gospodarczych i wraz z okresem wychodzenia Polski z okresu przejściowego i wzrostem gospodarczym, udział sektora usługowego będzie rósł.

Podmioty gospodarcze wg. sektorów na terenie gminy Chęciny wg WUS w Kielcach w latach 1995- 1998:

Rok	Ogółem	Sektor Publiczny	Sektor Prywatny
1995	285	15	270
1996	284	15	269
1997	332	15	307
1998	317	16	301

* **Turystyka**

O skali atrakcyjności turystycznej gminy świadczą :

- struktura bazy noclegowej i żywieniowej,
- atrakcyjność kulturowa,
- atrakcyjność przyrodnicza

W krajowej waloryzacji turystycznej w gminie Chęciny wyznaczono 60 km² i 11 kategorii terenów z walorami wypoczynkowymi, które łącznie stanowią ok. 45% pow. całej gminy. Cały obszar gminy posiada tereny o dobrych warunkach do uprawiania sportu biegowego.

W wykonanych dotychczas opracowaniach planistycznych dla terenu województwa teren gminy uznany został jako obszar o dużym potencjale turystycznym położonym w funkcjonalnej strefie rozwoju.

Baza noclegowa jest decydującym ogniwem zagospodarowania turystycznego. Według danych WUS w Kielcach, baza noclegowa na terenie gminy Chęciny w latach 1994 – 1998 przedstawiała się następująco :

Rok		Liczba	Liczba miejsc noclegowych	Liczba miejsc noclegowych w tym całorocznych
1994		2	224	178
1995	A	3	254	178
	B	-	-	-
	C	3	254	178
1996	A	3	520	178
	B	-	-	-
	C	3	520	178
1997	A	2	213	178
	B	-	-	-
	C	2	213	178
1998		3	281	Brak danych

A. obiekty ogółem   B. hotele pensjonaty   C. pozostałe

Jedynie tylko w schronisku młodzieżowym przy Zespole Szkół Rolniczych w Podzamczu mieści się 30 miejsc noclegowych.

W obrębie ośrodka wypoczynkowego w Żabieńcu są zlokalizowane następujące obiekty funkcjonujące w okresie letnim:

- domki campingowe – 7,
- stołówka z zapleczem.

Na obszarze gm. Chęciny bazę gastronomiczną otwartą (ogólnodostępną) na potrzeby turystów stanowią następujące obiekty:

- restauracja "Okrągłak" w Korzecku,
- oraz punkty małej gastronomii.

Bazę gastronomiczną zamkniętą (środowiskową) stanowią następujące obiekty :

- Stołówka ZSR w Podzamczu,
- Stołówka "Żabieniec" k. Bolmina,

Aktualny stan bazy noclegowej wskazuje na brak obiektów o średnim i niższym standardzie świadczonych usług tj. hoteli, moteli. Zaspokojenie szybko rosnących potrzeb w zakresie bazy noclegowej i żywieniowej wymaga wsparcia inicjatyw " małego biznesu". Gastronomia w gm. Chęciny często nie jest w stanie sprostać potrzebom turystyki, zwłaszcza w okresie nasilenia ruchu turystycznego, poziom obsługi, choć ostatnio uległ poprawie budzi zastrzeżenia w porównaniu z innymi krajami o tradycjach turystycznych. Ocena sieci gastronomicznej na terenie gminy Chęciny prowadzi do wniosku, że jej dotychczasowy rozwój ma charakter żywiołowy, w efekcie czego powstają jednostki o różnym standardzie usług, ale ich gama jest uboga, często nie trafiona.

Gmina Chęciny posiada szczególne walory przyrodniczo – krajobrazowe (w części położona jest w Chęcińsko – Kieleckim Parku Krajobrazowym oraz jego otulinie). Gmina Chęciny należy również do gmin o wyróżniających się walorach kulturowych. Walory środowiska przyrodniczego i kulturowego (liczne zabytki, wzniesienia, lasy, projektowany i istniejące zbiorniki wodne) stwarzają potencjalne warunki do rozwoju turystyki, zarówno pobytowej, jak i objazdowej.

Ruch turystyczny wg danych WUS w Kielcach w latach 1995-1998 kształtował się następująco:

Rok		Korzystający z noclegów	Udzielone usługi lub wynajęte pokoje
1995	A	9527	X
	B	-	-
	C	9527	17878
1996	A	830	X
	B	-	-
	C	830	13446
1997	A	7791	X
	B	-	-
	C	7791	14655
1998		7922	16471

A. obiekty ogółem   B. hotele pensjonaty   C. pozostałe
X- wypełnienie tabeli jest niemożliwe lub niecelowe

Z udzielonych usług turystycznych na terenie gminy Chęciny w roku 1998 skorzystało 7922 osób. Oznacza to, że liczba turystów malała od 1995 r. o 1,2 razy. Szok cenowy wywołany komercjalizacją turystyki, brak dotacji oraz przejściowy nadmierny wzrost zainteresowania turystyką zagraniczną wyjazdową powoduje, że ruch turystyczny w gminie Chęciny w obecnym czasie nie jest tak wielki jakiego można by się spodziewać.

Na terenie gminy Chęciny występują następujące formy turystyki: agroturyzm, turystyka weekendowa oraz turystyka krajoznawcza.

W miejscowościach: Korzecko, Podzamcze funkcjonują gospodarstwa agroturystyczne. Wsie takie jak : Chęciny, Bolmin, Tokarnia, Korzecko, Lipowica, Ostrów posiadają szczególne walory przyrodniczo - krajoznawcze pozwalające na rozwój agroturystyki.

Analiza walorów turystyczno – krajoznawczych pod kątem wprowadzenia agroturystyki w gminie Chęciny przeprowadzona została w "Przewodniku terenowym" uwarunkowania i funkcje turystyki na obszarze Chęcińskiego – Kieleckiego Parku Krajoznawczego - sesja naukowa Chęciny, 22-24 maj 1998 r.

Analizie poddano 5 cech przyrodniczych (rzeźbę terenu, występowanie lasów, łąk i pastwisk oraz wody stojące i płynące), 5 cech historyczno – kulturowych (zabytki architektury , muzea, ośrodki folkloru, pozostałości dworów i dawnego górnictwa) oraz 14 cech z grupy infrastruktury turystycznej (m. in. występowanie przystanków PKS, małej gastronomii, boisk sportowych, sal dyskotekowych i innych).

Inną formą wypoczynku występującą na terenie gm. Chęciny jest turystyka krajoznawcza. W tym celu zostały wytyczone szlaki turystyczne (niebieski, zielony, żółty, czarny) przebiegające przez atrakcyjne krajoznawczo i kulturowo miejscowości gminy Chęciny.

Najczęstszym klientem biorącym udział w turystyce krajoznawczej są wycieczki szkolne. Wypływa to z dydaktycznych walorów atrakcji turystycznych gm. Chęciny. Ta grupa klientów sprawia, że szczyt ruchu turystycznego przypada na maj i wrzesień.

W miejscowościach posiadających zbiorniki wodne - Boimin i Lipowica, Żabieniec rozwija się też turystyka weekendowa.

*** Przemysł**

W strukturze gałęziowej w gm. Chęciny dominuje przemysł wydobywczy i przetwórstwo surowców mineralnych (zgodnie z tradycją tego regionu), mający negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze.

Na terenie gminy Chęciny funkcjonują następujące zakłady przemysłowe związane z przemysłem wydobywczym:

1. Zakład górniczo- przetwórczy "Jaźwica" zatrudniający około 110 osób, pracujący dla budownictwa, drogownictwa i przemysłu hutniczego o powierzchni ponad 55ha i rocznym wydobyciu około 304 tys. Mg kruszywa (1996 r.) oraz produkcji 225 tys. Mg nawozów wapniowo- magnezowych,

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny

2. Pińczowskie Zakłady Kamienia Budowlanego prowadzące kopalnię "Bolechowice" wydobywającą bloki wapieni dewońskich do produkcji marmurów technicznych (około 14 tys. Mg rocznie), a także do niedawna kopalnię "Zygmuntówka" i Zakład Obróbki Marmurów w Bolechowicach – Panku. Odpady górnicze zgromadzone na zwałowiskach są wykorzystywane przez kopalnię na nawozy wapniowo – magnezowe,
3. Kieleckie Przedsiębiorstwo Produkcji Elementów Budowlanych "Prelbud" w Wolicy, którego właścicielem jest teraz Partek Nardkalk Polska sp. z.o.o. w Warszawie , obecnie nie jest prowadzona żadna działalność gospodarcza – trwa załatwianie formalności prawnych,
4. RSP w Chęcinach "Tokarnia" hurtownia materiałów budowlanych, produkcja sprzedaż koncentratów paszowych, wydobywanie piasku,
5. Zakład Produkcji Nawozów Organicznych i Wydobycia piasku sp. z.o.o.- Mosty.

Zakłady wydobywcze mają charakter ponadlokalny, bowiem ich produkty są przeznaczone dla obszarów szerszych niż gmina.

Po przeprowadzonej analizie rejestru podmiotów gospodarczych gminy Chęciny stwierdzono największej zakładów drobnego przemysłu wytwórczości w miejscowościach:

Lp	Nazwa miejscowości	Liczba zakładów drobnego przemysłu i wytwórczości
1	Tokarnia	7
2	Siedlce	5
3	Korzecko	3
4	Gościńiec	3
5	Polichno	2
6	Wolica	2
7	Bolmin	2
8	Skiby	1
9	Wojkowiec	1
10	Sitkówka	1
11	Miedzianka	1
12	Podzamcze	1
13	Milechowy	1

Największą liczbę zakładów tzw. drobnej wytwórczości (wg rejestru podmiotów gospodarczych) posiadają miejscowości: Tokarnia, Siedlce.

W zakresie wytwórczości największej jest zakładów produkujących materiały budowlane oraz zakładów kamieniarskich i małych zakładów produkujących meble. Nie są to jednak jednostki o dużym znaczeniu ponadlokalnym.

Możliwości chronienia zakładów i utrzymywania poziomu zatrudnienia ze strony władz samorządowych są praktycznie znikome; można rozważać warianty odmiennego wykorzystania terenów upadających zakładów.

Większa część gminy jest chroniona ze względu na niezwykle warunki przyrodnicze i kulturowe i jest to czynnik hamujący rozwój przemysłu na terenie tej gminy.

Według WUS w Kielcach liczba zatrudnionych w przemyśle w gm. Chęciny w latach 1996 - 1998 na tle liczby zatrudnionych w przemyśle w gminach podkieleckich przedstawiała się następująco:

GMINA	Liczba Zatrudnionych w 1996r.	Liczba Zatrudnionych w 1997r.	Liczba Zatrudnionych w 1998r.	Udział 1998r. w woj. w%
MASŁÓW	257	426	434	0,5
GÓRNO	89	98	94	0,1
SITKÓWKA - NOWINY	2977	2898	2807	3,3
MORAWICA	472	523	591	0,7
PIEKOSZÓW	849	947	547	0,6
MIEDZIANA GÓRA	341	374	421	0,5
DALESZYCE	229	261	366	0,4
Gmina Chęciny	167	197	622	0,7

Ogółem w gm. Chęciny w roku 1998 liczba pracujących w gospodarce narodowej wynosiła 1168, z czego w przemyśle znalazło zatrudnienie 622 osoby, a jest to 53,3% liczby ludności pracującej gospodarce narodowej w gm. Chęciny (wg danych WUS w Kielcach).

Mieszkalnictwo

W strukturze gminy przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, funkcją uzupełniającą jest zabudowa zagrodowa. Gmina Chęciny nigdy nie była gminą typowo rolniczą, ze względu na niską bonitację gleb. Zabudowa zagrodowa dominuje tylko w obrębie sołectw: Łukowa, Ostrów, Wojkowiec.

Na terenie gminy nie funkcjonują spółdzielnie mieszkaniowe brak jest też typowego budownictwa wielorodzinnego.

Zasoby mieszkaniowe stanowiły na terenie gminy Chęciny w roku 1998 2406 mieszkań i jest to liczba mieszkań zmniejszająca się od roku 1994 - 2722.

W latach 1994- 1998 wg WUS w Kielcach oddano do użytku:

Stan zasobów	1994	1995	1996	1997	1998
	G	G	G	G	G
Mieszkania	2722	2559	2568	2394	2406
Izby	2722	9022	9069	8499	8523
Pow. użytkowa W tys.m ²	186229	176588	177529	165646	166894

Standarty mieszkaniowe w gminie Chęciny w latach 1994 – 1998 nie uległy poprawie – widoczna jest wyraźna stagnacja w tej dziedzinie, co ilustruje poniższa tabelka:

Standarty	1994	1995	1996	1997	1998
	G	G	G	G	G
I. osób w 1 mieszkaniu	3,41	3,41	3,42	3,47	3,44
I. osób na 1 izbę	0,99	0,99	1,00	1,02	1,01
Pow. użytkowa w m ² na:					
1 mieszkanie	63,4	63,1	62,8	62,1	62,3
1 osobę	18,6	18,5	18,4	18,1	18,1

Widzi się konieczność polepszenia standardów, a także niezbędną wymianę starej, substandardowej powierzchni mieszkaniowej na tereny mieszkaniowe w gminie Chęciny.

O procesie kształtowania się zabudowy mieszkaniowej wiele mówi analiza aktywności budowlanej wykonanej na podstawie wydanych pozwoleń na budowę w latach 1996 – 1999.

Wynika z niej, że:

- Od roku 1996 wydano 203 decyzji o pozwoleniu na budowę budynków kubaturowych.
- Najwięcej pozwoleń na budowę wydano w roku 1998 – 73 , z czego tylko na budowę budynków jednorodzinnych- 47.
- Od 1996 r. do roku 1999 zaobserwowano systematyczny wzrost ruchu budowlanego.
- Najwięcej zabudowy mieszkaniowej powstało w: Polichno -20, Korzecko – 17, Bolmin – 14, Tokarnia - 13 - w większości miejscowości te położone są przy głównych traktach komunikacyjnych co motywuje wzmożony ruch budowlany na tym terenie.
- Brak ruchu budowlanego obserwuje się na terenie sołectw: Mosty, Ostrów - w miejscowości Mosty zjawisko to tłumaczy się rezerwacją terenu pod zbiornik "Chęciny"

Aspekty obronne

Istotne znaczenie dla bezpieczeństwa i ochrony mieszkańców gminy mają przedsięwzięcia z zakresu obrony cywilnej, jakie należy uwzględnić na różnych poziomach działań związanych z zagospodarowaniem przestrzennym gminy, ze szczególnym uwzględnieniem ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wymagań w toku działalności inwestycyjnej w oparciu o wytyczne wojewódzkich służb zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i spraw obronnych.

Do przedsięwzięć z zakresu obrony cywilnej należy:

- budowle ochronne ,
- urządzenia specjalne do przeprowadzania odkażania i dezaktywacji sprzętu,
- alarmowanie i powiadamianie mieszkańców w przypadku zagrożeń,
- zaciemnianie i wygaszanie zewnętrznego oświetlenia
- zaopatrzenie w wodę w warunkach specjalnych,
- zachowanie odpowiednich wymagań dotyczących formy przestrzennej struktury wewnętrznej zabudowy,
- zakaz wydzielania terenów pod zabudowę w terenach zalewowych.

2.4.2. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców

Na terenie gminy Chęciny zachodziły takie niekorzystne procesy demograficzne jak :

- Zagrożenie depopulacji gminy ,
- Duże zróżnicowanie gęstości zaludnienia w poszczególnych sołectwach ,
- Słaby poziom wykształcenia ludności gminy; tylko 2,4% ludności związanej z rolnictwem posiada wykształcenie wyższe ,
- Wyższy niż średnio w województwie świętokrzyskim współczynnik feminizacji , co nie jest relacją korzystną .

Do korzystnych procesów demograficznych zaliczyć można :

- Wysoki udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, który w najbliższych latach będzie spadał,
- Wyższy niż średnio w województwie wskaźnik dzietności i starości demograficznej,
- Ujemny ruch migracyjny,
- Wzrost ogólnej liczby ludności w ostatnim dziesięcioleciu,
- Dodatni przyrost naturalny

Na tle wyżej przedstawionych uwarunkowań demograficznych poprawa jakości życia mieszkańców na terenie gm. Chęciny warunkowana jest:

- Poszerzeniem zakresu świadczonych usług publicznych – szczególnie usług zdrowia, kultury, sportu i rekreacji, a co za tym idzie zwiększeniem dostępności do tego rodzaju usług;
  - Wzmocnieniem aktywności gospodarczej mieszkańców gminy poprzez rozwijanie drobnych zakładów produkcyjno- usługowych, przetwórstwa rolno spożywczego;
  - Wykreowaniem podaży i popytu na formy rekreacji wypoczynku związane z lasem i wodą (agroturystyka, małe pensjonaty, żeglarstwo) ;
  - Rozwojem działalności gospodarczej, podporządkowanej zachowaniu wartości środowiska przyrodniczego, które stanowi główny walor turystyczny;
  - Powstaniem zbiornika wodnego "Chęciny", którego realizacja zwiększyłaby zapotrzebowanie na usługi turystyczno- rekreacyjne na terenie gm.;
  - Przeprowadzeniem remontów i modernizacji starych zasobów mieszkaniowych na terenie gm. ;
-

- Stworzeniem warunków dla lepszego wykorzystania infrastruktury technicznej poprzez jej racjonalną rozbudowę i modernizację;
- Wyrównaniem dysproporcji w obsłudze infrastruktury technicznej na obszarze gminy.

2.5. Uwarunkowania wynikające, ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej

2.5.1. Charakterystyka stanu istniejącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej

* Wstęp

Gmina Chęciny zalicza się do obszarów województwa świętokrzyskiego o najłagodniejszych warunkach rozwoju rolnictwa, która jednocześnie charakteryzuje się wysoką urbanizacją i uprzemysłowieniem. Rozwój rolnictwa determinują również wymogi ochrony środowiska określone w planie ochrony Chęcińskiego Kieleckiego Parku Krajobrazowego. Według rejonizacji przyrodniczo – glebowej województwa kieleckiego położona jest w regionie Chęcińskim, charakteryzującym się niekorzystnymi warunkami przyrodniczymi dla rozwoju funkcji rolniczej. Na przeważającym terenie występują średnio korzystne warunki wodne (w województwie korzystne) oraz glebowe – wskaźnik jakości i przydatności rolniczej użytków rolnych wynosi 32,3 pkt. (województwo 51,1) . Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi 46,0 pkt (województwo 67,9). Występują tu niewielkie możliwości rozwoju intensywnej gospodarki rolnej , którą ograniczają przede wszystkim niedobory wody w glebie oraz słabe pod względem bonitacyjnym gleby. Najbardziej ekonomiczna będzie tutaj produkcja zbóż i ziemniaków . Rolnictwo gminy Chęciny kwalifikuje się jako tradycyjne, półsamozaopatrzeniowe, drobnoskalowe, półtowarowe o przewadze produkcji zwierzęcej , będące pod wpływem procesów urbanizacyjnych .

* Wartość rolnicza i przyrodnicza gleb

W strukturze zasobów środowiska przyrodniczego najważniejszym elementem są gleby. Ich wartość przyrodniczą i gospodarczą przedstawiono w części przyrodniczej opracowania, natomiast w tej części skupiono się na aspekcie ochronnym gleb .

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ograniczenia i skutki finansowe w zakresie zagospodarowania na cele nie rolne odnoszą się do następujących gruntów :

- Gleby Ila i IIb klasy bonitacyjnej (ściśle chronione) – występują w niewielkich obszarach następujących sołectw : Radkowice, Wolica, Tokarnia, Skiby, Łukowa . Ogólnie na terenie gminy zajmują 1,0% ogólnej powierzchni gruntów rolnych . Przeznaczenie na cele nierolne tych gruntów o powierzchni powyżej 0,5ha wymaga zgody MOŚZN i L .
- Gleby IV a i IV b klasy bonitacyjnej występujące większymi lub mniejszymi kompleksami na terenie całej gminy – chronione warunkowo przed wyłączeniem z produkcji rolnej . Przeznaczenie na cele nierolne areалу powyżej 1ha wymaga zgody Wojewody . Na terenie gminy zajmują ok. 22% użytków rolnych .
- Gleby pochodzenia organicznego V i VI klasy bonitacyjnej -skupiające się głównie w obrębie użytków zielonych . Podlegają ochronie prawnej przed przeznaczeniem na

cele nierolne oraz ochronie przed wyłączeniem z produkcji rolniczej , połączonym ze skutkami finansowymi jeśli mają być przeznaczone na cele inwestycji infrastrukturalnych lub pod budowę zbiorników wodnych albo eksploatację kopalin mineralnych .

- Ochronie przed wyłączeniem z produkcji rolnej wymagają również takie elementy rolniczej przestrzeni produkcyjnej jak : torfowiska , oczka wodne , drogi dojazdowe do pól i rowy melioracyjne .

Przeznaczenia powyższych gruntów na cele nie rolne dokonuje się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego .

* **Struktura użytkowania gruntów**

W strukturze użytkowania ziemi przeważają użytki rolne zajmujące 65,9% ogólnej powierzchni gminy , lasy i grunty leśne zaś stanowią 23,2% . W ramach użytków rolnych grunty orne zajmują 74,18% , łąki i pastwiska- 23,16% a sady jedynie 1,6%.

Obszary o wybitnie polowym charakterze to :

- Korzecko- 87,2% gruntów ornych ,
- Łukowa- 83,2% ,
- Miedzianka- 78,7% ,
- Podpolichno- 75,4% ,
- Starochęciny- 78,3% ,
- Siedlce - 88,1% ,
- Tokarnia- 79,7%

Sołectwami o wysokim udziale użytków zielonych (preferowany rozwój hodowli bydła szczególnie mlecznego) są :

- Bolmin- 26,8% ,
- Lipowica- 29,3% ,
- Mosty- 44,1% ,
- Ostrów- 25,5% ,
- Polichno- 26,8% ,
- Radkowice- 27,3% ,
- Wolica- 26,3% .

* Kierunki specjalizacji produkcji rolnej

Pod względem rolniczego użytkowania ziemi w gminie Chęciny dominuje kierunek polowy z udziałem łąk i pastwisk, w którym łąki i pastwiska zajmują 23,6% powierzchni użytków rolnych.

Podstawowym kierunkiem produkcji roślinnej w gminie jest uprawa zbóż szczególnie żyta oraz pszenicy, uzupełniającym jest natomiast uprawa okopowych (ziemniaków). Kierunkiem produkcji zwierzęcej jest hodowla bydła głównie mlecznego a następnie trzody chlewnej.

Reasumując kierunkiem produkcji rolnej jest wielokierunkowy system produkcji a więc, zbożowo- pastewno- okopowy z udziałem bydła i trzody chlewnej

Wg spisu rolnego z ogólnej liczby 1263 indywidualnych gospodarstw rolnych 621 tj. 49,2% posiada kierunek produkcji rolnej mieszany, 186 tj. 14,7% - zwierzęcy a 341 gospodarstw tj. 27,0% roślinny.

Rolnictwo gminy posiada surowcowy charakter o czym świadczy mała ilość zakładów rolno- spożywczych, które w dużym stopniu uzależnione jest od pośrednika w obrocie artykułami rolnymi. Aktualna struktura produkcji jest wypadkową warunków przyrodniczych i możliwości jej zbytu w najbliższym otoczeniu rolnika. Mało wykorzystane są warunki współpracy ekonomicznej z odległymi i chłonnymi rynkami zbytu, co jest między innymi spowodowane rozdrobnieniem produkcji i brakiem samoorganizacji rolników poprzez tworzenie tzw. grup producenckich, które zajmowałyby się organizacją zbytu płodów rolnych (oferowanie odbiorcy towaru tej samej wysokiej jakości) oraz hurtowym nabywaniem środków do produkcji rolnej; z pominięciem pośredników.

* Stosunki agrarne

Niekorzystnym elementem dla rozwoju rolnictwa obok złych warunków glebowych jest nadmierne rozdrobnienie indywidualnych gospodarstw rolnych – średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 3,9 ha i jest niższa od średniego gospodarstwa w dawnym województwie kieleckim – 4,6 ha. Sektor indywidualnych gospodarstw rolnych włada 66,6% areалу użytków rolnych w gminie. Z analizy struktury wielkościowej gospodarstw wynika, iż na badanym obszarze dominują gospodarstwa małe i średnie do 5ha. Często są one rozproszone w kilku odległych od siebie działkach. Sytuacja ta jest znaczącą barierą poprawy efektywności gospodarowania i dostosowania wymogów i jakości produkcji do standardów europejskich. Utrudnia to również efektywne wykorzystanie maszyn polowych czego wynikiem jest bardzo niska mechanizacja rolnictwa (6,4 ciągnika na 100ha użytków rolnych), co w konsekwencji doprowadza do niskiej towarowości i dochodowości gospodarstw. Klasyfikuje to rolnictwo gminy Chęciny jako: tradycyjne, półsamozaopatrzeniowe, drobnoskalowe, półtowarowe o przewadze produkcji zwierzęcej.

* Stosunki demograficzne

Spośród ludności zamieszkującej gminę Chęciny a posiadającej indywidualne gospodarstwo rolne 2077 osób zawodowo czynnych pracuje w swoim gospodarstwie rolnym. Wskaźnik zatrudnienia na 100ha użytków rolnych kształtuje się na poziomie 28 osób. Wg danych Małopolskiego programu rozwoju wsi i rolnictwa optymalne potrzeby pracujących na tym obszarze kształtować powinny się na poziomie 20 – 25 osób na 100ha użytków rolnych.

* Urbanistyczny aspekt rozwoju rolnictwa

Podstawowym elementem zabudowy rolniczej jest zabudowa zagrodowa, ciągnąca się wzdłuż głównych dróg tworząc charakterystyczne rzędy lub ulicówki. Powyższy układ zabudowy występujący na całym obszarze gminy wraz z towarzyszącym mu rozdrobnieniem i silną szachownicą gruntów stwarza barierę organizacyjną i przestrzenną dla lokalizacji większych obszarowo gospodarstw towarowych. Przeprowadzenie zmian przestrzenno - strukturalnych wymaga wielu przekształceń między innymi pełnej komasacji wymiany gruntów.

Przemian wymagają również elementy zabudowy usługowej w obrębie rolnictwa. Większość obiektów jest niekorzystnie zlokalizowana przez co dostępność do nich jest ograniczona. Na uwagę zasługuje zbyt mała sieć obiektów usługowych z zaplecza rolniczego.

* Wnioski wynikające z uwarunkowań

W obecnej sytuacji społeczno - ekonomicznej Polski a także i gminy Chęciny, która w sposób szczególny dotknięta została przez zmiany restrukturyzacyjne w państwie; likwidacja statutu tzw. chłopca - robotnika (w pierwszej kolejności zwalniani z zakładów przemysłowych) na obszarze tym pojawił się problem nadwyżki rąk do pracy w i tak już przeludnionym, małodochodowym rolnictwie. Obecnie w dobie powszechnego bezrobocia, gdzie tzw. wiejskie zasoby pracy nie mogą być wykorzystane w aglomeracjach miejskich, ludność wiejska musi znaleźć pracę na miejscu. Rozwój terenów wiejskich możliwy jest w oparciu o stworzenie nowych miejsc pracy na terenie własnej gminy. Nowe miejsca pracy mogą powstać w przetwórstwie rolno - spożywczym, drobnym przemyśle i rzemiośle, inwestycjach komunalnych oraz w turystyce i rekreacji. Konieczność ta doprowadzi do wielofunkcyjnego rozwoju wsi zgodnie z potencjalnymi zasobami środowiska przyrodniczego. Jednym z kierunków rozwoju gminy winno być rolnictwo ekologiczne, które bardzo dobrze koresponduje z funkcją rekreacyjną obszaru wskazanego do rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej. Największe bariery we wdrożeniu tego programu rozwoju tkwią w braku środków finansowych i w tym kierunku oczekuje się zmian w systemie kredytowania czyli stworzenia atrakcyjnych warunków finansowania tych przedsięwzięć (problem ogólnokrajowy) oraz pozyskiwania środków z funduszy europejskich.

Na tle zaistniałej sytuacji, na którą składa się dotychczasowy stan zagospodarowania przestrzennego, oraz silne oddziaływanie nowych czynników gospodarczych związanych z procesami integracji w skali europejskiej, istnieje potrzeba przeorientowania trendów rozwojowych zagospodarowania wsi. Jak już wcześniej wspomniano polecany rozwój gminy sprowadza się do aktywizowania wielofunkcyjnego rozwoju; popularyzacji idei rozwoju agroturystyki, nasycenia wiejskiej sieci osadniczej funkcjami produkcyjnymi w sferze przetwórstwa rolniczego, a także produkcji i usług nierolniczych. Połączenie funkcji produkcji żywności w małych gospodarstwach rolnych z obsługą agroturystyczną stwarza szansę ekonomicznego wykorzystania znacznej nadwyżki siły roboczej zamieszkującej wieś; zwłaszcza, że rolnicy dysponują budynkami mieszkalnymi przekraczającymi często potrzeby rodziny. Wyposażenie ich w dodatkową infrastrukturę oraz podniesienie standardu spowoduje, iż staną się one bazą wypoczynkową ludności preferującej wypoczynek na wsi.

2.5.2 Uwarunkowania wynikające ze stanu istniejącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Rozwój rolnictwa w gm. Chęciny warunkowany jest:

- Ochroną gruntów rolnych - ustawowo chronione przed zmianą użytkowania na cele nie rolne;
- Wysokim udziałem użytków zielonych predysponującym do rozwoju hodowli bydła mlecznego i rzeźnego;
- Stworzeniem warunków dla rozwoju pozarolniczej działalności (usługi , handel , agroturystyka itp.);
- Poprawą niekorzystnej struktury agrarnej gospodarstw rolnych ;
- Powstaniem aktywnych organizacji rolniczych ;
- Bliskością lokalnych rynków zbytu produktów rolnych ;
- Dobrą jakością środowiska przyrodniczego gwarantującą rozwój gospodarstw ekologicznych;

2.6. Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej

2.6.1. Charakterystyka gospodarki leśnej

Leśnictwo jako dział gospodarki narodowej łączy w sobie dwa aspekty niezbędne do właściwego zaspokojenia potrzeb społecznych :

- Element produkcyjny,
- Element przyrodniczy.

Lasy i grunty leśne wg ewidencji gruntów na dzień 1 stycznia 1999r. zajmują 23,2% ogólnej powierzchni gminy. Z ogólnej powierzchni leśnej gminy zajmującej 2531ha lasy będące własnością Skarbu Państwa zajmują- 44,7% . Pozostałe lasy są w posiadaniu osób fizycznych , wspólnot gruntowych oraz Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa . Lasy Państwowego Gospodarstwa Leśnego jak i pozostałe zarządzane są przez Nadleśnictwo Kielce (obejmują fragmenty dwóch obrębów: Dyrniny i Snochowice) podlegające Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu . Bogactwo występujących tu siedlisk oraz unikalna wartość lasów sprawiły , iż całość obszarów leśnych i nie tylko została objęta obszarową ochroną prawną w postaci Chęcińsko – Kieleckiego Parku Krajobrazowego, rezerwatu leśnego "Milechowy". Tak, więc określona prawnie powyższa funkcja lasów ogranicza w pewnym stopniu działalność gospodarczą, a stwarza korzystne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji. Występujące na tym terenie lasy państwowe zgodnie z zarządzeniem Nr 136 MOŚZNiL, z dnia 16 października 1997r. pełnią funkcję lasów ochronnych, z uwagi na położenie w odległości 10km od granicy administracyjnej miast posiadających ponad 50tys. mieszkańców . Stan zdrowotny lasów należy uznać za średni, gdzie całość lasów państwowych zaliczona została do strefy zagrożeń przemysłowych .

Podstawowym aktem prawnym , który reguluje zasady prowadzenia gospodarki leśnej w lasach jest ustawa o lasach z dnia 28 września 1991r. Natomiast dodatkowo w lasach Państwowego Gospodarstwa Leśnego gospodarkę leśną reguluje również Zarządzenie Nr 11 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 lutego 1995r. w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych . Postanowienia tego zarządzenia w pełni są respektowane przez wprowadzenie ich do planów urządzenia lasów.

Zasady gospodarki leśnej na terenach Lasów Państwowych określa Plan Urządzenia Lasów Państwowych Nadleśnictwa Kielce ważny na lata 1 stycznia 1999r. – 31 grudzień 2008r. W lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa zasady gospodarki leśnej określone są w obowiązujących uproszczonych planach urządzenia lasów (dla wszystkich sołectw za wyjątkiem sołectwa Polichno), zatwierdzonych przez wojewodę a ważnych do 31 grudnia 2004r. Zawierają one skrócony opis lasów oraz podstawowe zadania z zakresu gospodarki leśnej , których wykonanie leży w gestii właścicieli lasów . Nadzór administracyjny nad lasami niepaństwowymi sprawuje Starosta Powiatu Kieleckiego . Ważnym elementem " Studium ..." odnośnie lasów w powiązaniu z powyższymi dokumentami jest problem zwiększania lesistości poprzez wyznaczenie terenów pod zalesienie .

W "Wojewódzkim programie zwiększania lesistości do roku 2020 potrzeby zalesieniowe gminy Chęciny nie zostały wstępnie określone, a gmina została zaliczona do obszarów objętych w tym zakresie krajowymi preferencjami . Obszary wskazane pod zalesienie zostały przedstawione w studium na mapie kierunków zagospodarowania przestrzennego, które wynikają z istniejących uwarunkowań.

Głównym celem zagospodarowania lasów porastających obszar badań i sąsiednich winno być zachowanie ich wartości przyrodniczo – krajobrazowych, sukcesywna renaturalizacja obszarów zniekształconych i zdegradowanych oraz wzbogacenie ich wartości ochronnych , naukowo -dydaktycznych i turystyczno – rekreacyjnych . Nadają się w dużym stopniu do tworzenia parków leśnych oraz rozwoju turystyki pieszej i rowerowej . Aby spełnić powyższe cele należy szczególną uwagę zwrócić na stan zdrowotny lasów, który jest wypadkową oddziaływania wielu zagrożeń .

Do głównych zagrożeń lasów gminy należą:

- Uszkodzenia drzewostanów powodowane nadmierną emisją pyłów i gazów pochodzących z tzw. emisji wysokiej,
- Zaśmiecania terenów leśnych w pobliżu jednostek osadniczych i szlaków turystycznych ,
- Zagrożenie pożarowe szczególnie w okresach suszy.

2.6.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej

Główne uwarunkowania wynikające z gospodarki leśnej to:

- Niski stopień lesistości gminy;
- Bogactwo siedliskowo – drzewostanowe lasów warunkujące charakterystyczny dla nich mikroklimat;
- Przewaga lasów państwowych, która gwarantuje prawidłową gospodarkę leśną na tym obszarze;
- Wysoka wartość ekologiczna lasów spowodowała, iż włączone zostały one w obręb Chęcińsko- Kieleckiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny.

2.7 Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów

2.7.1. Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów

Głównym dysponentem ziemi na terenie gminy Chęciny jest sektor indywidualnych gospodarstw rolnych . Włada on łącznie z właścicielami działek rolniczych 60,5% ogólnej powierzchni gminy .

Pozostali właściciele gruntów to :

- Państwowe Gospodarstwo Leśne- 10,4% powierzchni gminy ,
- Skarb Państwa- 4,3%,
- Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa- 4,7% ,
- Gminy i związki międzygminne – 1,2% .

2.7.2. Uwarunkowania wynikające ze struktury własnościowej

Grunty będące własnością Skarbu Państwa, AWRSP oraz stanowiące mienie komunalne znajdują się w dużym rozproszeniu i w większości są to tereny leżące poza obszarami potencjalnego rozwoju zabudowy.

Układ taki stwarza następujące ograniczenia rozwoju przestrzennego gminy:

- Utrudnia pozyskiwanie terenów pod inwestycje, co może powodować rezygnację potencjalnych inwestorów gospodarczych pożądanym na terenie gminy;
- Komplikuje istniejącą strukturę agrarną ograniczającą możliwość zwiększenia areалу gospodarstw rozwojowych;
- Stwarza utrudnienia przy lokalizacji usług publicznych urządzeń infrastruktury technicznej.

2.8.Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Wojewódzki rejestr zadań rządowych i samorządu województwa nie uwzględnia zadań wynikających z programów ponadlokalnych i regionalnych celów publicznych odnoszących się do gminy Chęciny.

Nie zależnie jednak od wyżej stwierdzonego stanu formalnego, zadaniami służącymi realizacji ponadlokalnych celów publicznych są:

- Realizacja gazyfikacji wspólnie z gminami Morawica i Sitówka Nowiny w ramach opracowanego programu gazyfikacji;
- Budowa zbiornika wodnego "Chęciny", która byłaby inwestycją ponadregionalną, decyzja więc o jej dofinansowaniu może być podjęta na szczeblu rządowym; w przypadku realizacji inwestycji konieczna będzie pomoc budżetu państwa i włączenie zadania do planu centralnego, a także wsparcie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz ze środków pomocowych Unii Europejskiej i Banku Światowego; inwestorem zadania będzie Okręgowa Dyrekcja Gospodarki Wodnej w Krakowie; aby inwestycja mogłaby być rozpoczęta, ważna jest inicjatywa władz samorządowych wspierających starania o jej realizację np.: poprzez zorganizowanie porozumienia w postaci Związku Gmin (zrzeszającego gminy Chęciny, Sobków, Małogoszcz), gdyż inwestycja będzie realizowana na granicy tych gmin; ponadto inwestycja obejmuje w części dwa powiaty z województwa świętokrzyskiego: kielecki i jędrzejowski;
- Budowa linii 110 kV relacji Radkowice – Kije; powinna zostać poprzedzona opracowaniem Studium Krajobrazowego w oparciu o analizę wielowariantową umożliwiającą wybór wariantu najmniej uciążliwego;
- Budowa magistrali wodociągowej łączącej projektowane ujęcie wody w Żernikach z Kielcami (w przypadku realizacji zbiornika Chęciny);
- Budowa drugiej jezdni drogi nr 7 relacji Warszawa- Kraków;
- Budowa obejścia Tokarni

2.9 Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego funkcjonowania systemu transportowego

2.9.1 Charakterystyka istniejącego systemu transportowego

System transportowy dowolnego obszaru (w tym i gminy) obejmujący całość powiązań przestrzennych, funkcjonalnych i komunikacyjnych stanowi jeden z podstawowych elementów zagospodarowania i jest obecnie coraz bardziej docenianym czynnikiem rozwoju gospodarczego.

W dobie powszechnej motoryzacji obszar źle obsłużony komunikacyjnie (nieдоступny lub trudno dostępny) przegrywa na samym początku walki konkurencyjnej.

Stawką w tej walce jest dobrobyt całej społeczności zamieszkującej gminę. Gmina na której terenie znajdują się unikalne obiekty kultury, zabytki i różnorodne formy ochrony przyrody musi wykorzystać swe szanse. Jest to niewątpliwie związane z koniecznością zapewnienia m.in. wygodnego dotarcia do nich. Im bardziej gmina liczy na wzrost ruchu turystycznego i rekreacyjnego tym ważniejszy się staje system transportowy.

* Funkcjonalność i sprawność sieci komunikacji kołowej

Sieć komunikacji kołowej w gminie Chęciny oparta jest na trzech trasach wysokiej kategorii, a mianowicie:

- droga Nr 7-krajowa Warszawa- Kraków,
- droga nr 762 - wojewódzka Kielce – Chęciny- Małogoszcz,
- droga nr 763 -województwa Chęciny- Morawica.

Droga Nr 7

Przecina teren gminy na kierunku północ – południe. Posiada docelowo kategorię E 2/2 tj. droga ekspresowa 2 jezdniowa. Obecnie wyposażona jest w jedną jezdnię. Na odcinku od północnej granicy gminy do Tokarni przebiega przez tereny nie zagospodarowane (lub nie intensywnie zagospodarowane). Na odcinku przebiegającym przez Tokarnię wykorzystuje tradycyjny przebieg drogi. Jest to odcinek obustronnie zabudowany, charakteryzujący się bardzo dużym stopniem wypadkowości. Na terenie gminy zlokalizowany jest ważny, bezkolizyjny węzeł komunikacyjny z drogą nr 762. Omawiana droga obciążona jest największymi w skali całej gminy potokami ruchu kołowego, w tym znaczny jest udział ruchu ciężkiego. Obsługuje komunikację zbiorową (MZK i PKS).

Droga Nr 762

Przebiega na kierunku (w przybliżeniu) wschód – zachód. Na odcinku od Kielc do węzła "Chęciny" wyposażona jest w dwie jezdnie o 2 pasach ruchu. Od węzła "Chęciny" poprzez obwodową Chęcin do wschodniej granicy gminy posiada jedną jezdnię o dwóch pasach ruchu. Odcinek dwujezdniowy posiada nawierzchnie asfaltobetonową w stanie

dobrym, zaś odcinek jednojezdniowy – w średnim. Na odcinku dwujezdniowym obciążona jest znacznymi potokami ruchu kołowego, zaś na jednojezdniowym – średnimi. Prowadzi komunikację zbiorową (MZK i PKS).

Droga Nr 763

Przebiega na kierunku wschód – zachód wykorzystując trakt przez Radkowice. Wyposażona jest w jedną jezdnię o nawierzchni asfaltobetonowej o zróżnicowanym stanie technicznym średnim, złym i bardzo złym. Prowadzi komunikację PKS.

Drogi powiatowe

Drogi powiatowe rozprawdają ruch do ważniejszych obiektów administracyjnych, turystycznych, sołectw. Ich sieć jest bardzo nieregularna, dostosowana do niezwykle zróżnicowanej rzeźby terenu i rozproszonej zabudowy. Niektóre z tych dróg prowadzą komunikację zbiorową. Przeważnie posiadają nawierzchnię bitumiczną w stanie średnim (często złym). W skład dróg powiatowych wchodzi drogi zamiejskie i miejskie.

Drogi gminne

Drogi gminne stanowią najniższy szczebel w obowiązującej klasyfikacji. Obsługują lokalne połączenia lecz są to niekiedy jedyne możliwości dojazdu i wyjazdu z miejscowości. Wyposażone są w nawierzchnie o bardzo zróżnicowanym standardzie, lecz z wyraźną przewagą nawierzchni niebitumicznych (tłuczniowe, żwirowe) w stanie złym. Brak odwodnienia dróg.

Na drodze nr 7 funkcjonuje **węzeł "Chęciny"** – bezkolizyjny typu "koniczynka" z uprzywilejowaną 1-ą relacją lewoskrętną (Kielce – Kraków), trzema wiaduktami drogowymi, trzema rampami pośrednimi (pętle) 1-ą półbezpośrednią

Sieć komunikacyjna gminy Chęciny oprócz dróg najwyższych kategorii jest efektem długotrwałego, historycznego procesu postępującej urbanizacji omawianego terenu. Poza obszarem miasta Chęciny są to typowe ulicówki. Z powodu bardzo małych obciążeń ruchem dróg lokalnych nie występuje problem przepustowości a raczej uciążliwości komunikacyjnych wynikających z bardzo złego stanu nawierzchni (hałas, spaliny oraz kurz z nawierzchni gruntowych). Uciążliwości te dotyczą zarówno uczestników ruchu jak i mieszkańców przyległej zabudowy.

Obszar gminy rozcinają:

- droga nr 7,
- droga nr 762,
- droga nr 763,
- linia kolejowa Warszawa - Kraków

Są to istotne bariery komunikacyjne, stan ten jest wszakże efektem bardzo długotrwałego procesu. Najbardziej konfliktowy jest odcinek drogi nr 7 przebiegający przez Tokarnię.

* Obsługa ruchu ciężarowego

Przez bardzo długi okres czasu ruch ciężarowy dominował na drogach gminy Chęciny. Związane to było z intensywną gospodarką materiałami budowlanymi. Przemysł wydobywczy na terenie gminy oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie stymulował gospodarkę gminy, był to rodzaj działalności o bardzo niskim stopniu przetworzenia, nie wymagający wysokich kwalifikacji pracowników i zaawansowanej technologii i w odległym horyzoncie czasowym skazany na porażkę. W chwili obecnej dominuje ruch ciężarowy tranzytowy, obciążający przede wszystkim drogę nr 7 i powodujący dla przyległej zabudowy bardzo znaczne uciążliwości.

* Obsługa ruchu turystycznego

Ruch turystyczny korzysta z wielu form komunikacji. Turystyka zbiorowa, zorganizowana przede wszystkim prócz dogodnego, dość bliskiego dojazdu do celu podróży wymaga obszernych parkingów. Na terenie gminy Chęciny zorganizowane są parkingi dla autobusów wycieczkowych. Najbardziej dotkliwie odczuwa się uciążliwości związane z ruchem autobusów w centrum Chęcin. Parking przy ul. Armii Krajowej wydaje się być zbyt odległy dla przewodników wycieczek, niewielkie rozmiary centrum powinny skłaniać do honorowania potrzeby wyciszenia ruchu kołowego. Parkingi przy Jaskini "Raj", przy skansenie w Tokarni, przy Górze Zamkowej są wykorzystywane okazjonalnie. Ich pojemność jest zbyt mała dla dużych imprez. Należy poprawić stan nawierzchni.

Ruch turystyczny indywidualny znacznie głębiej penetruje w głąb terenów gminy. Wymaga dobrego stanu nawierzchni (przejezdności).

* Komunikacja zbiorowa

Teren gminy jest obsługiwany w zakresie przewozów pasażerskich przez następujących przewoźników:

- Miejski Zakład Komunikacji w Kielcach,
- Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej w Kielcach,
- przewoźnicy prywatni,
- Polskie Koleje Państwowe (omówione w punkcie 7 nin. opisu).

* Sieć kolejowa

Przez teren gminy Chęciny przebiega linia kolejowa Nr 8 Warszawa – Kraków. Kategoria linii: pierwszorzędna, dwa tory szlakowe. Przecina ona teren gminy na kierunku NE-SW (choć jej generalny przebieg to północ-południe). Rozcina gminę na dwie części. Część południowa (tj. sołectwa Ostrów, Łukowa i Siedlce), bardzo wyraźnie różni się od pozostałej części gminy. Znajduje się ona w "widłach" komunikacji kolejowej: wyżej wspomnianej linii Warszawa – Kielce – Kraków oraz Kielce – Busko (przebiegającej poza granicami gminy Chęciny). Bariery linii kolejowych (zbyt mała liczba przekroczeń) ograniczając możliwości komunikacyjne wydatnie zmniejszają potencjał gospodarczy terenu.

Udział kolei w przewozach pasażerskich systematycznie spada. Ta tendencja będzie się prawdopodobnie bardzo długo utrzymywać. Wynika to ze wzrostu motoryzacji indywidualnej, relatywnie większej dostępności finansowej pojazdu indywidualnego jego niezaprzeczalnych zalet- zawsze do dyspozycji, transport "od drzwi do drzwi".

Wg uzyskanych informacji nie przewiduje się budowy lub przebudowy układu torowego (prócz ewentualnego uruchomienia byłej bocznicy do "Prelbudu"). Stacja Wolica – bez zmian. Remont podtorza w rejonie Wolicy od strony Sobkowa.

* Parkingi

Na terenie gminy znajdują się następujące większe parkingi:

- przy drodze krajowej nr 762 w rejonie wjazdu na Czerwoną Górę,
- w Czerwonej Górze przed wjazdem do szpitala,
- przy ulicy Armii Krajowej,
- na placu Żeromskiego,
- przed budynkiem Urzędu Gminy,
- przy wjeździe na teren skansenu w Tokarni,
- przy stadionie po południowej stronie Góry Zamkowej,
- przy zalewie w Bolminie,
- przy zalewie w Lipowicy,
- przy stacji w Wolicy,
- w Starochęcinach.

2.9.2. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego

Poprawa warunków funkcjonowania układu transportowego gminy Chęciny warunkowana jest:

- Rozbudową drogi nr 7 do parametrów S2/2;
- Poprawą stanu technicznego dróg w gminie;
- Usunięciem braków w obsłudze komunikacyjnej trudno dostępnych, peryferyjnie położonych, często atrakcyjnych terenów gminy;
- Poprawą warunków bezpieczeństwa ruchu kołowego i pieszego;
- Wykształceniem systemu ścieżek rowerowych, tras rekreacji pieszej;
- Przyrostem środków finansowych wobec oczekiwań w stosunku do tempa i zakresu rozwoju systemu transportowego .
- Zmniejszeniem uciążliwości komunikacyjnych generowanych przez trasy komunikacyjne (ograniczenie tranzytu przez miasto, ograniczenie ruchu ciężarowego);
- Rozbudową sieci stacji paliw i stacji obsługi MOP;
- Budową parkingów w tym turystycznych;
- Rozwojem prywatnych form przewozów pasażerskich.

2.10. Uwarunkowania wynikające z uzbrojenia technicznego

2.10.1. Charakterystyka stanu uzbrojenia

* W zakresie systemu wodociągowego

Istniejący na terenie gminy system wodociągowy oparty jest prawie w całości o własne udokumentowane zasoby wód podziemnych i aktualnie w znikomym procencie uzależniony jest od zewnętrznych źródeł zasilania i systemów zaopatrzenia w wodę.

Do sieci wodociągowej rozdzielczej wynoszącej 99.3 km podłączono już 2007 gospodarstw domowych co stanowi około 85% wszystkich.

System wodociągowy obejmuje swym zasięgiem 15 sołectw spośród 17. Wodociągu nie posiada jeszcze sołectwo Mosty (tereny zalewowe pod proponowany Zbiornik Chęciny) oraz sołectwo Wojkowice (opracowany jest projekt techniczny na sieć wodociągową z włączeniem do wodociągu grupowego "Tokarnia- Łukowa").

Zaopatrzenie w wodę realizowane jest na terenie gminy Chęciny poprzez następujące wodociągi zbiorcze:

Wodociąg grupowy "Chęciny" zaopatrujący w wodę miejscowości: Skiby, Polichno, Podpolichno, Gościniec, Radkowice, Wrzosy. Długość sieci wodociągowej wynosi 20.9km do której przyłączone jest 380 gospodarstw domowych.

Wodociąg zasilany jest z ujęcia w Gościńcu (zasadnicze), o wydajności $Q=117\text{m}^3/\text{h}$ i ujęcia Góra Zamkowa (awaryjne) o wydajności $Q=30\text{m}^3/\text{h}$.

Ujęcie wody w Gościńcu sprzężone jest z ujęciem wody "Góra Zamkowa". Wodociąg działa w układzie: studnia wiercona-zbiornik terenowy-sieć wodociągowa. Zbiornik terenowy wyrównawczy jest tylko przy ujęciu "Góra Zamkowa", czyli jest końcowym dla ujęcia "Gościniec", a początkowym dla ujęcia "Góra Zamkowa". W obu przypadkach jest jednostopniowe podnoszenie wody.

Woda z obydwu ujęć pod względem własności fizyko-chemicznych oraz bakteriologicznych nie budzi zastrzeżeń i jest używana do picia i na potrzeby gospodarcze bez uzdatniania. Na ewentualny wypadek pogorszenia się jej jakości bakteriologicznej na obydwu ujęciach przewidziano dezynfekowanie podchlorynem sodu.

Stan formalnoprawny ujęć w Gościńcu i Górze Zamkowej

- **ujęcie "Gościniec"** - posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kategorii B decyzją Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: GT.8530/2/78 z dnia 13.01.1978r. w wielkości $Q_E=117\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=22,5\text{m}$.

- ujęcie **"Góra Zamkowa"** posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kategorii B decyzją CUG znak: KDH/401/K/4810/62 z dnia 29.09.1962r. w wielkości $Q_E=30 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=7 \text{ m}$.

- eksploatacja ujęć "Gościńiec" i "Góra Zamkowa" odbywa się na podstawie pozwolenia wodnoprawnego udzielonego przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach decyzją OS.I-6210/3/96 z dnia 24.01.1996r. ważną do końca 2001r. w zakresie ilości pobieranej wody i miejscowości przeznaczonych do zaopatrzenia w ramach wodociągu grupowego "Chęciny" tj.: Chęciny, Skiby, Polichno, Podpolichno, Radkowice, Gościńiec, Zelejowa, Sitkówka oraz osiedle przyszpitalne w Czerwonej Górze.

Łączny pobór wody przedstawia się następująco:

$Q_{\text{sr.dob.}}=2147,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$

$Q_{\text{max.dob.}}=5089,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$

$Q_{\text{max.godz.}}=147,0 \text{ m}^3/\text{h}$ tj. do wysokości zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych łącznie z obydwu ujęć;

- ujęcia wody posiadają bezpośrednie strefy ochrony sanitarnej w granicach ogrodzenia terenu stacji wodociągowych;

- brak ustanowionych stref ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej ujęć.

Wodociąg grupowy "Tokarnia-Łukowa" zaopatrujący w wodę miejscowości: Tokarnia, Wolica, Siedlce, Ostrów, Ostrów Gaj, Łukowa, Wymysłów, Gołęciny.

Długość sieci wodociągowej wynosi 44,3km do której przyłączone jest 812 gospodarstw domowych.

Wodociąg zasilany jest z ujęcia w Tokarni (zasadnicze) o wydajności $Q=204,4 \text{ m}^3/\text{h}$ ujęcia Łukowa (awaryjne) o wydajności $Q=192,3 \text{ m}^3/\text{h}$.

Woda ze studni zasadniczej lub awaryjnej czerpana jest pompami głębinowymi i tłoczona do zbiornika wody czystej $V=2 \times 300 \text{ m}^3$, skąd grawitacyjnie zasila sieć wodociągową.

Przy zasilaniu ze studni zasadniczej zbiornik wody czystej jest zbiornikiem końcowym, natomiast przy zasilaniu ze studni awaryjnej jest początkowym.

Woda z obydwu ujęć jest używana do picia i na potrzeby gospodarcze bez uzdatniania. Na ewentualny wypadek pogorszenia się jej jakości bakteriologicznej na obydwu ujęciach przewidziano dezynfekowanie podchlorynem sodu.

Na ujęciu w Tokarni woda w ostatnim okresie wykazuje zwiększone ilości azotanów. Woda warunkowo jest dopuszczona do picia i na potrzeby gospodarcze ze względu na odchylenie od wymaganego składu chemicznego.

Stan formalnoprawny ujęcia w Tokarni

- ujęcie posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kategorii B decyzją Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach z dnia 24.06.1968r. znak: Ge.II- 731/70/68 w wielkości $Q_E=204,4 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=9,4 \text{ m}$.

- pobór wody z ujęcia w "Tokarni" odbywa się według pozwolenia wodnoprawnego wydanego przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: OS.I-6210/194/95 z dnia 25.09.1995r. ważnego do końca 2015r. w ilościach:

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny

$Q_{\text{sr.dob.}}=954,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$

$Q_{\text{max.dob.}}=1236,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$

$Q_{\text{max.godz.}}=97,0 \text{ m}^3/\text{h}$ dla potrzeb wodociągu "Tokarnia" obejmującym swym zasięgiem miejscowości: Tokarnia, Wolica i Siedlce wraz z przysiółkami.

- brak ustanowionej strefy ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej ujęcia

Stan formalnoprawny ujęcia w Łukowej

- ujęcie posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kategorii B decyzją Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: OS.II- 7530/96/94/95 z dnia 19.01.1995r. w wielkości $QE=192,3 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=8,0 \text{ m}$.

- pobór wody odbywa się według pozwolenia wodnoprawnego wydanego przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: OS.I- 6210/254/95 z dnia 10.11.1995r., ważnego do końca 2015r. w ilościach:

$Q_{\text{sr.dob.}}=459,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$

$Q_{\text{max.dob.}}=608,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$

$Q_{\text{max.godz.}}=52,0 \text{ m}^3/\text{h}$. dla potrzeb wodociągu "Łukowa" obejmującym swym zasięgiem miejscowość Łukowa i Ostrów wraz z przysiółkami.

- dla ujęcia w Łukowej została decyzją wydaną przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: OS.I-6210/27/96 z dnia 05.02.1996r. ustanowiona:

a) strefa ochrony bezpośredniej o wymiarach $32,5 \times 29,0 \times 12,0 \times 29,4 \times 11,5 \times 11,0 \text{ m}$.

b) strefa ochrony pośredniej obejmująca:

- teren wewnętrzny (ochrony bakteriologicznej) – obszar przylegający do strefy bezpośredniej o zasięgu 110m od obudowy studni :

- teren zewnętrzny (ochrony chemicznej) – obszar w zasięgu 1011m od obudowy studni, tj.901m od granicy strefy wewnętrznej.

Według decyzji w strefach ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wody ściśle obowiązują następujące zakazy i ograniczenia:

a) w bezpośredniej strefie ochrony zabrania się:

- budownictwa nie związanego ściśle z pracą wodociągu,
- zajmowania terenu na inne cele poza ujmowaniem wody i pracą urządzeń z tym związanych,
- przebywanie osób niezatrudnionych przy urządzeniach służących do poboru wody,
- wprowadzanie i pobytu zwierząt,
- wjazdu pojazdów za wyjątkiem niezbędnych przy usuwaniu awarii i wykonywaniu remontów,

b) w całym obszarze ochrony pośredniej ujęć zakazuje się:

- lokalizowania nowych ujęć wód podziemnych,
- lokalizowania wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych,
- zakładania cmentarzy i grzebania zwierząt,
- wykonywania wierceń i odkrywek, wydobywania kopalin,
- przechowywania i składowania odpadów promieniotwórczych,
- lokalizacji zbiorników i rurociągów do magazynowania lub transportu produktów ropopochodnych, olejów, materiałów łatwopalnych lub innych substancji chemicznych,
- wnoszenia urządzeń i wykonywania robót lub czynności, które mogą zmniejszyć przydatność wody lub wydajność ujęcia,

c) na terenach wewnętrznej strefy ochrony pośredniej oprócz ograniczeń wymienionych pod lit. b zakazuje się:

- odprowadzania ścieków do wód powierzchniowych i ziemi,
- rolniczego wykorzystania ścieków i gnojowicy,
- składowania lub gromadzenia śmieci i odpadów, które mogą zanieczyszczać wody gruntowe,
- urządzania pastwisk i pojenia zwierząt gospodarskich,
- urządzania obozowisk i parkingów,
- mycia pojazdów mechanicznych,
- stosowania nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin,
- lokalizowania gospodarstw ogrodniczych i sadowniczych o intensywnej uprawie owoców i warzyw,
- budowy dróg publicznych,
- budowy osiedli mieszkaniowych wielorodzinnych,

Wodociąg wiejski "Korzecko" zaopatrujący w wodę miejscowość Korzecko. Długość sieci wodociągowej wynosi 6.5km do której przyłączone jest 179 gospodarstw domowych. Wodociąg zasilany jest z ujęcia w Korzecku, które stanowią dwie studnie głębinowe, zasadnicza o wydajności $Q=19,5\text{m}^3/\text{h}$ i awaryjna o wydajności $Q=13,44\text{m}^3/\text{h}$. Studnie pracują naprzemiennie. Zużycie wody roczne przez odbiorców wynosi $14700\text{m}^3/\text{rok}$ ($40,8\text{m}^3/\text{d}$, $1,70\text{m}^3/\text{h}$).

Woda ze studni zasadniczej lub awaryjnej za pomocą pompy głębinowej podawana jest poprzez hydrofory do sieci wodociągowej.

Woda na ujęciu w Korzecku w ostatnim okresie odbiega od wymagań sanitarnych ze względu na znaczne stężenie azotanów. Woda warunkowo jest dopuszczona do picia i na potrzeby gospodarcze ze względu na odchylenie od wymaganego składu chemicznego. Obecność azotanów wskazuje na odległe zanieczyszczenie, które zostało samoczynnie w wodzie usunięte przez utlenienie amoniaku do azotanów.

Stan formalnoprawny ujęcia w Korzecku

- ujęcie stanowią dwie studnie wiercone:
  - zasadnicza nr 2 o zasobach eksploatacyjnych w kategorii B, wynoszących $Q_E=19,5\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=8,0\text{ m}$., zatwierdzonych decyzją znak: OS.II-8530/5/87 z dnia 26.02.1987r.

- awaryjna nr 1 o wydajności określonej w ramach zasobów w ilości $Q_E=13,44 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=9,0 \text{ m}$.

- pobór wody z ujęcia odbywa się według pozwolenia wodnoprawnego wydanego przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: OS.I-8210/257/95 z dnia 30.10.1995r. ważnego do końca 2015r. w ilościach:

$$Q_{\text{śr.dob.}} = 193,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$$

$$Q_{\text{max.dob.}} = 242,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$$

$$Q_{\text{max.godz.}} = 19,5 \text{ m}^3/\text{h} - \text{do wysokości zatwierdzonych zasobów w kat."B"}$$

- brak ustanowionej strefy ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej ujęcia.

Wodociąg wiejski "Bolmin" zaopatrujący w wodę miejscowość Boimin (Milechowy, Kresy, Nowiny, Zagaje, Jedlnicę i Choiny). Długość sieci wodociągowej wynosi 13.3km do której przyłączone jest 256 gospodarstw domowych.

Wodociąg zasilany jest z ujęcia w Boiminie o wydajności $Q=48,1 \text{ m}^3/\text{h}$. Zużycie wody roczne przez odbiorców wynosi $22200 \text{ m}^3/\text{rok}$ ($61,6 \text{ m}^3/\text{d}$, $2,56 \text{ m}^3/\text{h}$).

Woda z ujęcia pod ciśnieniem dopływa do stacji uzdatniania wody, gdzie następuje jej odkwaszenie i okresowe chlorowanie, a następnie do sieci wodociągowej i zbiornika wyrównawczego terenowego 2 komorowego o pojemności $2 \times 300 \text{ m}^3$ zlokalizowanego 800m od studni na górze za kościołem. Ze zbiornika wodociągowej woda odpływa grawitacyjnie do sieci wodociągowej. W czasie max. rozbioru wody przez wieś woda dopływa do sieci wodociągowej z ujęcia i zbiornika wodociągowej.

Woda na ujęciu w ostatnim okresie wykazuje zanieczyszczenie bakteriologiczne.

Stan formalnoprawny ujęcia w Bolminie

- ujęcie posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kategorii B decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Geologii przy Urzędzie Wojewódzkim w Kielcach z dnia 08.07.1985r. znak: OS.II-8530/59/85 w wielkości: $Q_E=48,1 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=1,84 \text{ m}$.

- pobór wody z ujęcia odbywa się na podstawie pozwolenia wodnoprawnego znak: OS.I-6210/267/92 z dnia 15.02.1992r. ważnego do końca 2002r. do wysokości:

$$Q_{\text{śr.dob.}} = 300,2 \text{ m}^3/\text{dobę}$$

$$Q_{\text{max.dob.}} = 392,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$$

$$Q_{\text{max.godz.}} = 32,0 \text{ m}^3/\text{h}$$

- brak ustanowionej strefy ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej ujęcia.

Wodociąg grupowy "Starochęciny" zaopatrujący w wodę miejscowości: Starochęciny, Podzamcze, Przymiarki i Lipowicę. Długość sieci wodociągowej wynosi 11.8km. do której przyłączone jest 309 gospodarstw domowych.

Wodociąg zasilany jest z ujęcia w Starochęcinach, które stanowią dwie studnie głębinowe, zasadnicza o wydajności $Q=60,0\text{m}^3/\text{h}$ i awaryjna o wydajności $Q=47,0\text{m}^3/\text{h}$. Studnie pracują przemiennie. Zużycie wody roczne wynosi $36800\text{m}^3/\text{rok}$ ($102,2\text{m}^3/\text{dobę}$, $4,26\text{m}^3/\text{h}$).

Woda ze studni tłoczona agregatem pompowym poprzez "register" uzupełnia zbiornik wieżowy o pojemności 200m^3 , następnie grawitacyjnie zaopatruje w wodę zwodociągowaną sieć budynków.

W miejscowości Podzamcze na działce Nr 46 ze względu na dużą różnicę terenu wykonano przepompownię doprowadzającą wodę do wszystkich gospodarstw.

Na ewentualny wypadek pogorszenia się jej jakości bakteriologicznej przewidziano dezynfekowanie podchlorynem sodu.

Stan formalnoprawny ujęcia w Starochęcinach

- przedmiotowe ujęcie stanowią dwie studnie wiercone:

- zasadnicza o zasobach eksploatacyjnych zatwierdzonych w kategorii B, decyzją PWRN w Kielcach znak: 267/64B.V-14/62/64 z dnia 05.06.1964r. w wielkości $Q_E=60,0\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=7,8\text{ m}$.
- awaryjna o wydajności $Q_E=47,0\text{ m}^3/\text{h}$ w ramach zatwierdzonych zasobów.

- pobór wody z ujęcia odbywa się według pozwolenia wodnoprawnego wydanego przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, znak OS.I-6210/291/91 z dnia 26.11.1991r., ważnego do końca 2005r. do wysokości:

$Q_{\text{sr.dob.}}=466,0\text{ m}^3/\text{dobę}$

$Q_{\text{max.dob.}}=571,0\text{ m}^3/\text{dobę}$

$Q_{\text{max.godz.}}=42,0\text{ m}^3/\text{h}$

- brak ustanowionej strefy ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej ujęcia.

Ponadto następuje zakup wody przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Chęcinach dla zaopatrzenia w wodę miejscowości:

- Miedzianka i Charężów w ilości ($2504\text{ m}^3/\text{rok}$, $23,3\text{ m}^3/\text{d}$) od Kieleckich Zakładów Przemysłu Wapienniczego "Miedzianka" i od wodociągów "Piekoszów". Długość sieci wodociągowej $3,4\text{km}$, do której podłączono 71 gospodarstw domowych.

Ujęcie pracuje w oparciu o dwie studnie wiercone (służące do odwadniania kopalni) o łącznych zasobach eksploatacyjnych $360\text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $11,3-26,0\text{ m}$. Z ujęcia pobór wody odbywa się dla miejscowości Miedzianka i Charężów z gminy Chęciny oraz zakładu , osiedla "Skałka" oraz wsi zlokalizowanych w gminie Piekoszów. Ujęcie posiada pozwolenie wodnoprawne wydane przez wydział Ochrony środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, znak: OS.I-6210/10/97 z dnia 20 sierpnia 1997 roku Ważne do końca 1999 roku na pobór wody w ilościach:

$Q_{\text{sr.dob.}}=2837,0\text{ m}^3/\text{dobę}$

$Q_{\text{max.dob.}}=3244,0\text{ m}^3/\text{dobę}$

$Q_{\text{max.godz.}}=206,0\text{ m}^3/\text{h}$

W wymienionych ilościach jest zrzut wody do rzeki Hutki w wysokości $Q_{\text{max.dob.}}=2016,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$.

Eksploatacją systemów wodociągowych na terenie miasta i gminy Chęciny zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej w Chęcinach.

W ocenie systemu zaopatrzenia gminy w wodę należy wymienić wiele cech pozytywnych a mianowicie:

- Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociągową i po zakończeniu budowy wodociągu dla sołectwa Wojkowice niemal 100% zabudowy będzie wyposażony w zorganizowane systemy do zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Nie uwzględnia się sołectwa Mosty ze względu na tereny zalewowe pod proponowany Zbiornik Chęciny.
- Zasoby wód podziemnych oraz wydajność urządzeń źródłowych nie stanowią ograniczeń w rozwoju poszczególnych miejscowości.
- Wszystkie wodociągi korzystają z zasobów wód podziemnych, które są wodami dobrej jakości i odpowiadają wymogom określonym dla wód pitnych (bez uzdatniania). Jedynie zachodzi potrzeba okresowego chlorowania.
- Ujęcia dla potrzeb wodociągów wiejskich posiadają zatwierdzone zasoby wodne oraz aktualne pozwolenia wodnoprawne na potrzeby wodociągów w zakresie ilości pobieranej wody i miejscowości przeznaczonych do zaopatrzenia w wodę oraz na eksploatację urządzeń do poboru wody.

Mankamentem obecnego systemu zwodociągowania jest:

- Brak ustanowionych stref ochrony ujęć wody "Korzecko", "Góra Zamkowa", "Gościńiec", "Korzecko", "Bolmin", "Starochęciny". Położenie ujęć w stosunku do potencjalnych źródeł bakteriologicznego skażenia wody jest niekorzystne. Nad warstwą wodonośną brak jest warstwy ochronnej. Ujęcia powinny podlegać szczególnej ochronie. Istotną sprawą jest wprowadzenie zmian dotychczasowego użytkowania na tych terenach, zapewnienie ochrony jakości wody ujęć poprzez ustanowienie stref ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej ujęć oraz przestrzeganie i wprowadzenie w życie obowiązujących tam zakazów i ograniczeń.

* W zakresie systemu kanalizacyjnego

Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Obecnie na terenie gminy nie istnieje zorganizowany system odprowadzania oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych.

Zorganizowany ale tylko o charakterze lokalnym system odprowadzania ścieków posiadają:

- Szkoła Podstawowa w Bolminie, gdzie ścieki oczyszczane są na biologicznej oczyszczalni typu "NAYADIC". Szkoła posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do 30 września 1999 roku na zrzut ścieków po oczyszczeniu do ziemi i rowu w ilości nie przekraczającej $Q_{\max.dob.} = 5.5 \text{ m}^3/\text{dobę}$.
- Zespół Szkół Rolniczych w Podzamczu Chęcińskim, gdzie ścieki oczyszczane są na mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków. Szkoła posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do 30 kwietnia 1996 roku na zrzut ścieków po oczyszczeniu na osadniku gnilnym, złożu biologicznym i osadniku wtórnym do rowu w ilości nie przekraczającej $Q_{\max.dob.} = 94.5 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Oczyszczalnia wymaga modernizacji ze względu na nie prawidłowo funkcjonujące urządzenia.
- Szkoła Podstawowa w Tokarni, gdzie ścieki kanałem 150 długości 400 m. odprowadzane są na pole sączkowe. Szkoła posiada pozwolenie wodnoprawne wydane w 1968 roku na okres 50 lat na odprowadzanie ścieków i ilości $6.24 \text{ m}^3/\text{dobę}$.

Powstające w pozostałych obiektach usługowych użyteczności publicznej ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone są obecnie na oczyszczalnię ścieków w Radkowicach.

Utylizacja ścieków w gospodarstwach domowych podłączonych do sieci wodociągowej realizowana jest poprzez gromadzenie ich w zbiornikach bezodpływowych tzw. szambach, które w sporadycznych przypadkach wywożone są do oczyszczalni ścieków w Radkowicach.

Pod koniec 1999 roku została oddana do użytku mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Radkowicach w odległości 1500 m od istniejących osadników ścieków, która przejęła z nich ścieki za pomocą nowo wybudowanego kolektora. Na oczyszczalnię ścieki w ilości $732 \text{ m}^3/\text{dobę}$ spływają grawitacyjnie z terenu miasta. Po pełnym oczyszczeniu odpływają do istniejącego rowu, będącego odpływem wód ze stoku Zelejowa. Głównym odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Bobrza.

Budowę oczyszczalni podzielono na dwa etapy:

- I etap dla przepustowości $Q_{dśr}=562,5 \text{ m}^3/\text{d}$ (2500MR), uwzględniający ilość ścieków doprowadzanych do tymczasowej oczyszczalni oraz umożliwiający przyjęcie ścieków dowożonych z osadników przydomowych.

- II etap dla przepustowości $Q_{d\dot{s}r}=1118,6 \text{ m}^3/\text{d}$ (4300-;-5000MR), umożliwiający doprowadzanie do oczyszczalni ścieków z miejscowości: Skiby, Radkowice, Gościńiec.

Alternatywą wykorzystania 11 etapu oczyszczalni w Radkowicach jest doprowadzenie do niej ścieków kanalizacją z innych miejscowości bliżej i korzystniej usytuowanych np.: Starochęciny, Przyimiarki, Lipowica i innych z okolic Chęciny.

Na odprowadzanie oczyszczonych ścieków komunalnych z terenu miasta Chęciny i sołectw: Skiby, Radkowice, Gościńiec ze zrealizowanej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni do cieku Jaźwiczanka będącego dopływem rzeki Bobrzy w ilości

($Q_{\dot{s}r.dob.}=680,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$, $Q_{\text{max.dob.}}=940,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$, $Q_{\text{max.godz.}}=72,3 \text{ m}^3/\text{h}$) oraz na eksploatację urządzeń służących do oczyszczania ścieków wydane zostało przez

Starostwo Powiatowe w Kielcach decyzją znak: RO.II.6210-41/99 z dnia 1999.10.01 pozwolenie wodnoprawne ważne do 30 sierpnia 2002 roku.

Burmistrz Gminy i Miasta Chęciny zobowiązany został w okresie obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego do zlikwidowania starych osadników - dotychczasowej mechanicznej oczyszczalni ścieków.

Rozwój kanalizacji sanitarnej na obszarze gminy uwarunkowany jest pokonaniem następujących barier do których należy zaliczyć:

- duże rozproszenie zabudowy, powodujące konieczność budowy kilku oczyszczalni ścieków i długich odcinków sieci kanalizacyjnej mających często funkcję wyłącznie tranzytową,
- zróżnicowanie wysokościowe terenu związana z tym konieczność budowy przepompowni ścieków.

Odprowadzanie wód opadowych

Na terenie gminy nie funkcjonują systemy odprowadzania i oczyszczania wód opadowych. Z zainwestowanych terenów wody opadowe spływają powierzchniowo do rowów przydrożnych a następnie do cieków powierzchniowych.

W ocenie systemu skanalizowania gminy wyróżnia się wiele cech negatywnych a mianowicie:

- Rozwój kanalizacji nie nadąża za rozwojem systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, co stwarza zagrożenie dla Głównego Zbiornika Wód Podziemnych "Małogoszcz" oraz użytkowych zbiorników wód podziemnych (będących zbiornikami typu otwartego zasilanych bezpośrednio z infiltracji wód opadowych oraz przez wody dolin rzecznych) stanowiących główne źródło zaopatrzenia gminy w wodę oraz terenów źródłowych głównych rzek oraz ich dopływów, które w zagospodarowaniu gminy winny podlegać ochronie przed zanieczyszczeniami.

- Lokalne oczyszczalnie ścieków funkcjonują bez aktualnych pozwoleń wodnoprawnych na odprowadzanie ścieków i eksploatację urządzeń do ich utylizacji.

Pozytywnym działaniem zmierzającym do poprawy istniejącego stanu jest:

- Przystąpienie przez gminę w niedługim okresie czasu do budowy sieci kanalizacyjnej we wsiach Radkowice, Wrzosey i Skiby z włączeniem do istniejącej oczyszczalni ścieków w Radkowicach.
- Posiadanie przez Zarząd Miasta i Gminy w Chęcinach koncepcji skanalizowania południowej części gminy opracowanej przez Zakład Ekspertyz i Projektowania Oczyszczalni Ścieków w Kielcach w 1999 roku, która będzie stanowiła podstawę do sporządzania projektów technicznych dla realizacji kanalizacji na terenie kolejnych wsi.

* W zakresie zaopatrzenia w gaz

Obecnie gmina Chęciny nie jest zaopatrywana w gaz z sieci przewodowej. Mieszkańcy gminy (około 76% gospodarstw domowych) korzystają wyłącznie z gazu bezprzewodowego propan-butan.

W 1995 roku opracowany został program gazyfikacji obejmujący kompleksową gazyfikację miasta i gminy Chęciny, gminy Morawica i gminy Sitkówka Nowiny. Gazyfikacja terenów objętych programem oparta jest na gazociągu przesyłowym wysokiego ciśnienia DN=300, Pn 5.5 MPa relacji Zborów-Busko-Kielce.

Planowana gazyfikacja gminy nastąpi za pośrednictwem programowanego gazociągu wysokiego ciśnienia DN=150, Pn 5.5 MPa relacji Skrzelczyce-Radkowice o długości 17.5km oraz stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia dla miasta i gminy Chęciny, gminy Sitkówka Nowiny zlokalizowanej w Radkowicach oraz częściowo ze stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia dla gminy Morawica i gminy Chęciny zlokalizowanej w miejscowości Brzeziny.

Rozprowadzenie gazu na terenie gminy odbywać się będzie przy pomocy gazociągów średniego ciśnienia.

Budowa gazociągu na terenie gminy uwarunkowana jest możliwością przeprowadzenia gazociągów przez grunty prywatne.

Program gazyfikacji uwzględnia potrzeby energetyczne związane z poprawą warunków bytowych (przygotowanie posiłków oraz grzanie wody do celów sanitarnych), ochronę środowiska (ogrzewanie mieszkań) jak również remontami i modernizacją obiektów przemysłowych i ciepłowniczych- energochłonnych.

* W zakresie elektroenergetyki

Dostawa energii odbywa się z krajowego systemu energetycznego.

Cały obszar gminy Chęciny przecinają elektroenergetyczne napowietrzne linie przesyłowe wysokich i średnich napięć związane z ośrodkami przemysłowymi Kielc:

- linia 220 kV relacji stacja systemowa "Kielce 400" – elektrownia Połaniec
- linia 220 kV relacji Rożki – Łośnice
- linia 110 kV relacji Radkowice- Gnieździska,
- linia 110 kV relacji Radkowice- Wolica,
- linia 110 kV relacji Radkowice- Karczówka,
- linia 110 kV relacji Radkowice- Kielce Wschód,
- linia 110 kV relacji Radkowice – Morawica,
- linia 110 kV relacji Wolica -Jędrzejów,
- dwa odcinki jednotorowe linii 110 kV relacji Radkowice – Cementownia do zasilania północnej stacji transformatorowej w Cementowni Nowiny (przemysłowe),
- dwa odcinki" jednotorowe linii 110 kV relacji Radkowice – Cementownia do zasilania południowej stacji transformatorowej w Cementowni Nowiny (przemysłowe),
- dwa odcinki linii dwutorowej 110 kV relacji Radkowice -Zakłady Wapiennicze Trzuskawica (przemysłowe),
- układ sieci 30 kV wraz ze stacjami transformatorowymi 30/0,4 kV- związany z GPZ " Niewachłów" (linie wyprowadzone w kierunku Miedzianki i Chęcin)
- układ sieci 15 kV wraz ze stacjami transformatorowymi 15/0,4 kV- związany z GPZ " Wolica " i GPZ " Karczówka"

Na terenie gminy zlokalizowane są dwie stacje transformatorowe:

- systemowa 220/ 110 kV " Radkowice" zasilana linią 220 kV wyprowadzoną ze stacji systemowej "Kielce-400" zlokalizowanej w miejscowości Micigózd do Elektrowni Połaniec. Wyprowadzone z niej linie 110 kV zasilają Główne Punkty Zasilania 110/15 kV na terenie miasta Kielce oraz powiązane z miejskim systemem elektroenergetycznym GPZ-ty w Morawicy i Wolicy.
- rozdzielcza GPZ 110/15 kV "Wolica" zasilana linią 110 kV relacji GPZ Radkowice- GPZ Jędrzejów. Posiada 18 połową rozdzielnię 15 kV. Z rozdzielni tej liniami 15 kV zasilana jest południowo-zachodnia część Kielc. Z GPZ "Wolica" zasilane są ponadto trakcja PKP w Wolicy, Szpital w Czerwonej Górze oraz miejscowości Chęciny i Nowiny.

Odbiorcy bytowo – komunalni na terenie gminy zasilani są z układu linii średnich napięć, głównie z linii magistralnej Małogoszcz – Wolica – Kielce poprzez liczne odgałęzienia i odczepy.

Do odbiorców podawana jest energia elektryczna po transformacji napięcia w stacjach 15/0,4kV napowietrznymi liniami energetycznymi niskiego napięcia.

Istniejący układ zasilania spełnia swoje zadanie zarówno pod względem przepustowości sieci jak też poziomów napięcia.

Rejonowy Zakład Energetyczny w Kielcach przewiduje w najbliższym czasie jedynie remonty oraz budowę w razie potrzeby stacji transformatorowych SN/0.4 kV z doprowadzeniem do linii SN.

Po 2002 roku przewidziana jest modernizacja GPZ "Wolica".

* W zakresie gospodarki odpadami

Na terenie gminy nie rozwiązano jeszcze problemu gospodarki odpadami. Gmina nie posiada własnego wysypiska śmieci.

Odpady gromadzone są w niektórych sołectwach na terenach poszczególnych posesji w pojemnikach metalowych o pojemności 110 litrów. Mieszkańcy mają podpisane umowy dzierżawy na pojemniki.

Wywozem odpadów na zorganizowane wysypisko śmieci w Promniku gm. Strawczyn zajmuje się prywatna firma.

Korzystanie z rejonowego składowiska odpadów położonego poza obszarem gminy Chęciny jest najkorzystniejszym rozwiązaniem dla gminy położonej prawie w całości w obszarze Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego oraz jego otulinie.

Z pozostałego terenu gminy odpady są wywożone przez ludzi do lasów, przydrożnych rowów lub wyrobisk po byłych piaskowniach i kamieniołomach. Z informacji uzyskanych w trakcie przeprowadzonego ostatnio spisu rolnego wynika, że zaledwie z 30% gospodarstw na wsi śmieci trafiły na wysypisko w Promniku.

Nie wprowadzono dotychczas na terenie całej gminy selektywnej zbiórki odpadów.

Obecny system usuwania i unieszkodliwiania odpadów bytowo-gospodarczych z gospodarstw domowych nie spełnia swojego zadania i nie można traktować go jako rozwiązanie docelowe.

Dla ochrony środowiska oraz prawidłowego usuwania odpadów należy:

- podjąć działania zmierzające do wprowadzenia segregacji odpadów i odzyskania surowców wtórnych, a w konsekwencji zmniejszenia masy odpadowej kierowanej na wysypisko.
- wprowadzić gromadzenie odpadów na terenach wszystkich posesji w pojemnikach bądź w workach foliowych, a następnie wprowadzić harmonogram wywozu śmieci w odpowiednim czasie wykluczającym możliwość zagniwania ich na terenach posesji i miejscach czasowego przetrzymywania.
- usuwać odpady odpowiednim sprzętem.
- nie należy dopuszczać do powstawania dzikich wysypisk śmieci, a istniejące zlikwidować co wynika z ustawy o odpadach.

Utrzymanie porządku i czystości w gminach należy do obowiązków własnych gminy-ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i powinno być realizowane poprzez tworzenie warunków do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości na terenie gminy, budowa, utrzymanie i eksploatacja wysypisk, tworzenie warunków do selektywnej zbiórki odpadów, wspólnie z organami administracji rządowej organizowanie gospodarki odpadami niebezpiecznymi.

* W zakresie telekomunikacji

Gmina Chęciny posiada dobrze rozwinięty system telekomunikacji przewodowej, zbudowany w oparciu o automatyczną centralę telefoniczną zlokalizowaną w Chęcinach włączoną do CA nadrzędnej w Kielcach. System ten jest powiązany z krajowym systemem telekomunikacji magistralną linią światłowodową relacji Częstochowa – Kielce stanowiącą fragment pierścienia telekomunikacyjnej sieci międzynarodowej eksploatowanej i zarządzanej za pomocą urządzeń transmisyjnych systemu SDH.

W ostatnim okresie system telekomunikacji przewodowej na terenie gminy rozbudowano w oparciu o opracowany w 1996 roku projekt budowlany sieci telefonicznej magistralnej i rozdzielczej w obszarze CA Chęciny. w kierunku : Radkowic, Starochęciny, Korzecka, Polichna.

Zrealizowana sieć telefonii przewodowej obejmuje cały teren gminy i posiada jeszcze rezerwę dla zaspokojenia potrzeb ludności gminy w zakresie łączności przewodowej.

Ogólna liczba abonentów na terenie gminy na koniec 1998 roku wynosiła 1829 co dawało wskaźnik 179.3 abonentów na 1000 mieszkańców.

Łączność bezprzewodowa na terenie gminy jest zapewniona poprzez stację przekaznikową telefonii komórkowej operatora sieci "ERA GSM" zlokalizowaną w sołectwie Starochęciny wieś Wrzosey oraz stacje przekaznikowe zlokalizowane w sąsiednich gminach.

* W zakresie zaopatrzenie w ciepło

Na obszarze gminy brak jest scentralizowanych systemów zbiorowego zaopatrzenia w ciepło.

Do zaopatrzenia w ciepło budynków użyteczności publicznej, usług, zakładów stosuje się kotłownie w większości na paliwo stałe.

W zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych wykorzystywane są urządzenia tradycyjne: trzony kuchenne, piece ceramiczne lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania z własnych kotłowni na paliwo stałe, a w nielicznych przypadkach na paliwo płynne i gazowe (olej opałowy i gaz ziemny).

Obecnie nie prowadzi się żadnych opracowań dotyczących możliwości stosowania scentralizowanych systemów ciepłowniczych. Potrzeba taka mogła by wystąpić w przypadku realizacji budownictwa wielorodzinnego.

Dla ograniczenia zanieczyszczeń atmosfery i dążenia do utrzymania czystości powietrza należy propagować i dążyć do jak najszybszego rozwoju gazyfikacji gminy oraz maksymalnego wykorzystania gazu jako paliwa ekologicznego w systemach ciepłowniczych.

2.10.2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego uzbrojenia technicznego

- Rozwój kanalizacji nie nadąża za rozwojem systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Wodociągami objęte jest 85% istniejącej zabudowy, natomiast kanalizacji na terenie gminy - brak.
- Wydajność urządzeń źródłowych (studni) nie stanowi ograniczeń w rozwoju poszczególnych miejscowości. Ujęcia obecnie wykorzystywane są w znikomym procencie w stosunku do ich zdolności produkcyjnej. Ewentualne tereny zabudowy będzie względnie łatwo zwadociągować poprzez rozbudowę istniejących układów sieci i budowę nowych w oparciu o istniejące ujęcia.
- Woda pobierana z ujęć na potrzeby wodociągów jest dobrej jakości i nie wymaga uzdatniania. Jednakże ze względu na niekorzystne położenie ujęć w stosunku do potencjalnych źródeł bakteriologicznego skażenia wody, ujęcia te powinny podlegać szczególnej ochronie poprzez ustanowienie stref ochronnych ujęć. Położone są w większości na terenach zainwestowanych, gdzie nie uporządkowana jest gospodarka ściekowa, a punktowe zrzuty ścieków stanowią istotne zagrożenie dla jakości ujmowanych wód, gdyż nad warstwą wodonośną brak jest warstwy ochronnej.
- Nie uporządkowana gospodarka ściekowa na terenie całej gminy stwarza zagrożenie dla jakości Głównego Zbiornika Wód Podziemnych "Małogoszcz" oraz użytkowych zbiorników wód (będących zbiornikami typu otwartego zasilanych bezpośrednio z infiltracji wód opadowych oraz przez wody dolin rzecznych) stanowiących główne źródło zaopatrzenia gminy w wodę oraz terenów źródliskowych głównych rzek oraz ich dopływów, które w zagospodarowaniu gminy winny podlegać ochronie przed zanieczyszczeniami.
- Istniejący układ zasilania (energetyczny) spełnia swoje zadanie pod względem przepustowości sieci dla pokrycia bieżących i przyszłych potrzeb mieszkańców. Dla zachowania w dobrym stanie istniejącej sieci i urządzeń energetycznych konieczne będą bieżące remonty, a w razie wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną istniejących odbiorców oraz rozwój budownictwa budowa stacji transformatorowych SN/0.4 kV z doprowadzeniem do linii SN.
- Duży stopień "zadrutowania" napowietrznymi liniami przesyłowymi stanowi dysharmonięw krajobrazie gminy położonej prawie w całości na obszarze Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny. Wymaga to podjęcia działań ograniczających dalszą degradację krajobrazu. Jedną z możliwości rozwiązania tego problemu jest skomasowanie niektórych linii. Ponadto istotnym czynnikiem jest forma obecnych słupów nośnych. Celowe jest podjęcie opracowania estetycznych wzorów takich słupów. Dotyczy to również linii niskiego napięcia i linii telekomunikacyjnych (prowadzonych poza terenami zabudowanymi).
- Rozbudowana sieć telefonii przewodowej w oparciu o automatyczną centralę cyfrową, obejmująca cały teren gminy i istniejąca w niej rezerwa oraz stacja bazowa cyfrowej telefonii komórkowej sieci "ERA GSM" i planowana do realizacji stacja bazowa cyfrowej telefonii komórkowej sieci "Centertel GSM" zaspokajają obecne i planowane potrzeby na terenie gminy w zakresie łączności przewodowej bezprzewodowej.

- Brak zorganizowanego i sprawnie funkcjonującego systemu gospodarowania odpadami na całym terenie gminy. Wymaga to opracowania i wdrożenia gminnego programu gospodarowania odpadami.
- Na obszarze całej gminy w zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej oraz w obiektach użyteczności publicznej do ogrzewania pomieszczeń wykorzystywane są urządzenia tradycyjne: trzony kuchenne, piece ceramiczne lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania z własnych kotłowni na paliwo stałe, w nielicznych przypadkach na paliwo płynne i gazowe co wpływa znacznie na zanieczyszczenie powietrza. Należy dążyć do modernizacji istniejących źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na opalane paliwem ekologicznym gazem lub niskozasiarczonym olejem opałowym oraz do jak najszybszego rozwoju gazyfikacji gminy i maksymalnego wykorzystania gazu jako paliwa ekologicznego w systemach ciepłowniczych.
- Z analizy uzbrojenia sieciowego gminy wynika, że prawie cały teren gminy uzbrojony jest w sieć wodociągową (oprócz sołectwa Wojkowiec i Mosty), energetyczną i telekomunikacyjną. Na całym obszarze gminy brak uzbrojenia w sieć kanalizacyjną i gazową

2.11. Uwarunkowania sprzyjające i ograniczające rozwój osadnictwa

Głównymi uwarunkowaniami **sprzyjającymi** rozwojowi osadnictwa w gminie Chęciny są:

- Istniejące rezerwy terenów w obowiązującym Miejscowym Planie Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Chęciny pod:
  - zabudowę mieszkaniową zagrodową, jednorodzinną,
  - zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
  - zabudowę pensjonatową,
  - zabudowę letniskową,
  - usługi turystyki,
  - usługi publiczne,
  - działalność gospodarczą,
  - przemysł, magazyny, składy,
  - zbiornik wód powierzchniowych,
  - drogi
- Istniejące rezerwy terenów w obowiązującym Miejscowym Planie Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Chęciny pod urządzenia obsługi infrastruktury technicznej;
- Kompleksy gleb V i VI klasy bonitacyjnej;
- Obszar o wyróżniających się na tle gminy zasobach dziedzictwa kulturowego, jakim jest miasto Chęciny;
- Liczne obszary i obiekty zabytkowe;
- Zasób gruntów nie będących własnością osób fizycznych,
- Kolej

Głównymi uwarunkowaniami **ograniczającymi** rozwój osadnictwa w gminie Chęciny są/jest:

- Kompleksy gruntów o wysokiej jakości gleb chronione na podstawie Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- Tereny zalewane wielkimi wodami;
- Tereny o spadkach powyżej 12% nie nadające się do zabudowy;
- Występowanie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 416 Małogoszcz;
- Obszary niekorzystne do zabudowy z uwagi na płytki poziom wód gruntowych;

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny

- Obszary niekorzystne do zabudowy z uwagi na zdegradowanie w wyniku eksploatacji kopalin mineralnych;
- Tereny dolin rzecznych będące jednocześnie terenami o niekorzystnych warunkach topoklimatycznych;
- Złóża oraz obszary i tereny górnicze;
- Strefa rozrzutu odłamków skalnych;
- Strefa udarowej fali powietrza;
- Strefa drgań sejsmicznych;
- Strefy uciążliwości od zakładów przemysłowych;
- Chęcińsko – Kielecki Park Krajobrazowy wraz z otuliną;
- Ustanowione rezerваты;
- Ustanowione stanowiska archeologiczne;
- Linie energetyczne wysokiego napięcia wraz ze strefami ochronnymi od tych linii;
- Brak kanalizacji na przeważającej części gminy;
- Niezwodociągowanie niewielkiej części gminy;
- Tereny melioracji;
- Ustanowiona strefa ochrony pośredniej zewnętrznej od ujęcia wody ;
- Strefy uciążliwości od głównych dróg;

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CHĘCINY

1. Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego

W odniesieniu do wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego należy wymienić następujące kierunki działań zgodnych z ideą ekorozwoju :

- prowadzić intensywne działania na rzecz realizacji celów ekologicznych poprzez ochronę najcenniejszych zasobów przyrodniczych ,
- prowadzić działalność gospodarczą w taki sposób by nie zaburzała prawidłowego funkcjonowania Chęcińsko – Kieleckiego Parku Krajobrazowego; działania takie powinny również znaleźć swe odzwierciedlenie w Strategii rozwoju gminy,
- propagować rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki jako źródła dodatkowego dochodu mieszkańców gminy ,
- rozwiązać gospodarkę wodną poprzez budowę proponowanych zbiorników wód powierzchniowych,
- umożliwić eksploatację kopalin mineralnych - piaski i torfy w Mostach - złożę Mosty I i II, gdyż znajdują się one na terenie przeznaczonym pod utworzenie zbiornika wodnego "Chęciny",
- ustanowić strefy ochrony pośredniej ujęć w celu zapewnienia odpowiedniej czystości wód podziemnych,
- doprowadzić do I i II klasy czystości wód powierzchniowych, poprzez respektowanie odnośnych nakazów, zakazów i ograniczeń wynikających z prawa, w tym uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,

- minimalizować skutki antropogenicznych barier ekologicznych, do których należą przede wszystkim nie dostosowane do potrzeb środowiska naturalnego mosty i przepusty w strefie dolin rzecznych i lasów na drogach obciążonych znacznym ruchem kołowym oraz długie zwarte ciągi zabudowy, głównie przez obudowę biologiczną i proekologiczne rozwiązania przejść pod drogami oraz pozostawienie w ciągach zabudowy wolnych przestrzeni z pożądanym ich zazielenieniem. *Na terenie objętym zmianą Nr 6 Studium w zakresie eliminacji barier ekologicznych ustala się utrzymanie istniejących szlaków migracyjnych małych zwierząt poprzez zastosowanie ażurowych ogrodzeń w obrębie terenów budowlanych. Wskazuje się również niezabudowaną przestrzeń przeznaczoną do zalesiania, która stanowić będzie łączność i szlak migracji zwierząt pomiędzy terenami otwartymi (niezabudowanymi) a terenami doliny rzecznej i terenami zieleni łęgowej.*

Na całym obszarze objętym projektem zmiany Studium w zakresie ochrony środowiska ustalono następujące zasady:

- 1) *zakaz budowy ujęć wód podziemnych do celów nie związanych z zaopatrzeniem w wodę ludności lub produkcją żywności,*

- 2) *zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód lub do ziemi zgodnie z przepisami odrębnymi,*
- 3) *dotrzymanie standardów jakości środowiska wynikających z przepisów odrębnych,*
- 4) *wkomponowanie budynków w istniejące zadrzewienia śródpolne,*
- 5) *dobór zieleni, stanowiącej zieleń urządzoną towarzyszącą terenom budowlanym winien uwzględniać miejscowe warunki siedliskowe,*
- 6) *konieczność stosowania ażurowych ogrodzeń nieruchomości w obrębie terenów przewidzianych do zabudowy w celu zapewnienia swobodnej migracji drobnych zwierząt.*

Na obszarze projektu zmiany Studium wody opadowe i roztopowe z terenów zabudowy mieszkaniowej zostaną odprowadzone powierzchniowo na tereny zielone, z terenów usług oraz dróg po wcześniejszym podczyszczeniu do odbiorników, jeżeli przepisy odrębne tego wymagają. Takie zagospodarowanie wód będzie zgodne z przepisami odrębnymi w tym zakresie.

Ustalenia projektu zmiany Studium zakładają, że na tym terenie dopuszczalny poziom hałasu nie przekroczy wartości dopuszczalnych dla terenów mieszkaniowych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

- objąć ochroną w trybie obowiązujących przepisów prawa następujących obszarów o wysokich i bardzo wysokich walorach przyrodniczych:

Projektowane obiekty przyrody w formie ochrony rezerwatowej

- rezerwat leśny i przyrody nieożywionej " Wzgórze Wsiowa – Żakowa" (**1R**), na południe od wsi Skiby , obejmujący zalesione buczyną wzgórze zbudowane z wapieni dewońskich, ze śladami starych zrębów górniczych,
- rezerwat przyrody nieożywionej "Łgawa" (**1'R**), w czynnym kamieniołomie "Jaźwica", obejmujący fragment nieeksploatowanej północnej ściany wyrobiska, w której odsłonięte są wapień, margle i łupki górnego dewonu zaburzone tektonicznie w formie fałdu obalonego.

Ponadto według wykonanej w 1997r. "Inwentaryzacji przyrodniczej gminy Chęciny" proponuje się objąć ochroną następujące obiekty przyrodnicze o bardzo wysokich i wysokich wartościach geobotanicznych :

- Milechowy (Bolmin) (**2R**) , jako powiększenie istniejącego rezerwatu leśnego "Milechowy" na terenie Góry Milechowskiej o zespół lasów grądowych z licznymi chronionymi i rzadkimi roślinami .
- Wzgórze Bocheńskie – na granicy z gminą Małogoszcz (**3R**) , obejmujące lasy grądowe i bory" mieszane z wieloma cennymi chronionymi gatunkami roślin, porastające wzniesienia na wschód od Bocheńca (Wzgórze Bocheńskie i Czubatka); proponowany rezerwat leśny.
- Grzywy Korzeczkowskie (Korzecko) (**4R**) , obejmujące zbiorowisko roślinności porastającej Grzywy Korzeczkowskie , z najbardziej atrakcyjną częścią grzbietową . Obszar o wysokich walorach geobotanicznych, w skład którego wchodzi zbiorowiska ciepłolubnych dąbrów, lasów grądowych i borów mieszanych . Duże bogactwo chronionych i rzadkich gatunków roślin . Ochrona rezerwatowa .
- Góra Rzepka (Korzecko) (**4'R**) , jako proponowane powiększenie istniejącego rezerwatu przyrody Góra Rzepka o zachodnią część wzgórza porośniętego roślinnością kserotermiczną z licznymi gatunkami chronionymi .
- Leśna Góra (Starochęciny) (**5R**), wzgórze z nieczynnym kamieniołomem , porośnięte murawami kserotermicznymi o wysokich walorach botanicznych . Proponowany rezerwat florystyczny lub użytek ekologiczny .
- Mosty (**6R**) , wilgotna łąka z łęgowymi zaroślami i obecnością rzadkiego czarcikęsika Kluka , położona w dolinie Białej Nidy , między wsiami Żerniki i Mosty .
- Łukowa (**7R**) , obejmuje wapienne wzgórze położone na południowy – wschód od Łukowej z roślinnością kserotermiczną . Proponowany rezerwat florystyczny .

W formie użytków ekologicznych proponuje się objąć następujące tereny :

- Polichno (**1U**), zbiorowisko ciepłolubnych muraw i kwietnego stepu, na wapiennych wzgórzach,
- Bolmin (**2U**), zbiorowisko ciepłolubnych muraw z pozostałościami lasów grądowych oraz zarośli na Grząbach Bolmińskich ,
- Gościńiec (**3U**), zbiorowisko ciepłolubnych muraw na wapiennych wzgórzach,
- Starochęciny (**4U**), zbiorowisko ciepłolubnych muraw na Leśnej Górze,
- Tokarnia (**5U**), zbiorowisko ciepłolubnych muraw na wapiennym wzgórzu,
- Ostrów (**6U**), zbiorowisko ciepłolubnych muraw na Dębskim Wzgórzu,
- Łukowa (**7U**) zbiorowisko ciepłolubnych muraw i kwietnego stepu na wapiennych wzgórzach.

W formie objęcia ochroną pomnikową proponuje się objąć następujące obiekty:

- Zespół drzew (klony i lipy) w Podzamczu Chęcińskim przy zabytkowym dworze oraz aleję lipową również w Podzamczu Chęcińskim

Wg programu małej retencji województwa kieleckiego przewiduje się budowę dwóch zbiorników retencyjnych " Jedlnica" na rzece Hutce i " Radkowice" na cieku od Skib .

Dane charakteryzujące powyższe zbiorniki:

Nazwa zbiornika	"Jedlnica"	"Radkowice"
Nazwa cieku	Hutka	ciek od Skib
Max. rzędna piętrzenia	227,5m n.p.m.	235,0m n.p.m.
Max. powierzchnia zalewu	435000m ²	420000m ²
Max. objętość zbiornika	1030000m ³	804000m ³

Wymienione projektowane zbiorniki wodne będą spełniały następujące funkcje :

- Magazynowanie i nawadnianie okolicznych terenów w okresach suchych ,
- Regulację przepływów w okresach podwyższonych stanów wody w rzece,
- Zahamowanie odpływu wody z dorzecza ,
- Zahamowanie w obrębie doliny erozji dennej i bocznej oraz utrzymanie naturalnej retencji .

Ponadto zbiorniki te mogą być wykorzystane do pełnienia funkcji rekreacyjnej .Ponadto istnieje również projekt zbiornika " Morze Chęcińskie" w Żernikach – Brzegach na rzece Biała Nida . Jego powierzchnia ma osiągnąć 2550ha, przy max. rzędnej piętrzenia + 222,5m. npm. i min. + 217,0m npm. Ma on gromadzić max. 121,5mln. m³ , a min. 87mln. m³ . Pełnić będzie on rolę wielofunkcyjną, którego głównym zadaniem będzie zaopatrzenie Kielc w wodę pitną.

Zarówno istniejące jak i proponowane formy ochrony przyrody są umiejscowione na mapie nr 3.

2. Kierunki ochrony środowiska kulturowego

W odniesieniu do wszystkich komponentów środowiska kulturowego, uwzględniając wymagania ochrony dóbr kultury podyktowane ustawą o ochronie dóbr kultury, ustala się następujące kierunki działań:

- ochronę obiektów i zespołów zabytkowych wymienionych w rozdziale IV pkt. 2 oraz stref archeologicznych ochrony biernej podlegających ochronie prawnej umieszczonych na mapie nr 3; ponieważ ingerencja w struktury i nawarstwienia archeologiczne powoduje ich nieodwracalne zniszczenie, istnieje konieczność objęcia ewentualnych prac ziemnych niezbędnych do przeprowadzenia na obszarze archeologicznej strefy ochrony biernej nadzorem lub wyprzedzającymi inwestycje badaniami ratowniczymi prowadzonymi na koszt inwestora, w myśl artykułu 27, ust. 1, 2 i 4 Ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury;

- ochronę obszarów historycznie ukształtowanego krajobrazu kulturowego miejscowości Chęciny wychodzących poza granice administracyjne miasta, będące fragmentem krajobrazu kulturowego gminy; w perspektywie utraty mocy prawnej miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny zasadniczym zadaniem w zakresie skutecznej ochrony wartości kulturowych w gminie jest wyznaczenie tych stref w dokumencie "Studium" oraz określenie zadań mających na celu głównie wyeksponowanie unikalnych cech krajobrazu zabytkowego śródmieścia, jego rewaloryzację i stworzenie czytelnych zasad wprowadzania nowych zespołów i obiektów; w tym celu wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej (mapa nr 3):

" **E**" **ochrony ekspozycji**, która obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie eksponowania wybitnych walorów sylwetowych Wzgórza Zamkowego, głównie poprzez wyznaczenie terenów wyłączonych spod zabudowy lub określenia jej nieprzekraczalnych gabarytów,

" **K**" **ochrony krajobrazu kulturowego i zurbanizowanego**, która obejmuje obszar krajobrazu integralnie związanego z zespołem zabytkowym, znajdującego się w jego otoczeniu;

w ramach tej strefy wszelkie przekształcenia krajobrazu muszą być podporządkowane ochronie unikalnych wartości zabytkowych, krajobrazowych; unikać wysokościowych elementów dysharmonizujących i wprowadzać nowe elementy krajobrazowe, podnoszące estetycznie wartości kompozycyjne oraz chronić naturalne elementy krajobrazowe;

uwzględnić w planowaniu i projektowaniu nowych inwestycji stref otwarcia na krajobraz naturalny i kulturowy oraz nałożyć obowiązek, w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, dokonania na etapie projektu budowlanego, analizy widokowo - krajobrazowej planowanego przekształcenia przestrzeni.

- ochronę charakterystycznych form terenowych, ważnych jako identyfikatory w krajobrazie gminy - mapa nr 1.

Stosownie do obowiązujących przepisów (ustawa o ochronie dóbr kultury), wszelka działalność w wymienionych obiektach i ich ochronnym otoczeniu oraz strefach ochrony konserwatorskiej musi być każdorazowo uzgadniana z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Kierunki ochrony środowiska kulturowego są zawarte na mapie nr 3.

3. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno- przestrzennej

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny kontynuuje się w generalnym zarysie ustalenia przyjęte w obowiązującym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego .

Uwzględnia się również postulaty mieszkańców gminy, zgłoszone w trakcie prac nad studium.

* Główne kierunki rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej

- pozostawienie - zachowanie istniejącej struktury funkcjonalno - przestrzennej z podziałem na 17 sołectw, z ośrodkiem gminnym w Chęcinach;
- w razie wybudowania zbiornika "Chęciny" opracowanie planu zagospodarowania obrzeży zbiornika pod kątem turystyczno – rekreacyjnym, w którym należałoby uwzględnić chłonność naturalną terenów bezpośrednio przylegających do brzegów zbiornika;
- utrzymanie rezerwy terenów budowlanych w obowiązujących planach z potrzebą ich korekty wynikającą z obowiązujących przepisów szczególnych lub odrębnych;
- nie rozpraszanie - koncentracja nowoprojektowanej zabudowy ze względów m. in. ekonomicznych- doprowadzenie infrastruktury technicznej;
- wprowadzenie nowych ciągów zabudowy uwzględniając kierunki ochrony środowiska przyrodniczego – m.in. zakaz wprowadzania zabudowy na tereny dolin rzecznych;
- wprowadzenie nowej zabudowy, na nowych terenach po odpowiednim ich przygotowaniu inwestycyjnym - opracowanie planów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz sporządzeniu koncepcji kompleksowego zaopatrzenia w infrastrukturę techniczną;
- wprowadzenie II linii zabudowy mieszkaniowej w miejscowościach, gdzie rezerwy z planu wyczerpały się, a istniejący sposób zabudowy wskazuje na jego kontynuację;
- wprowadzenie zaleceń dotyczących sposobu kształtowania zabudowy oraz detalu architektonicznego w nawiązaniu do lokalnych tradycji.

Dla obszarów objętych zmianą Nr 6 Studium ustala się następujące wymogi przestrzenne:

Dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej:

- 1) minimalna intensywność zabudowy - 0,01,*
- 2) maksymalna intensywność zabudowy - 0,35,*
- 3) teren biologicznie czynny - min. 50%,*
- 4) ograniczenie wysokości budynków mieszkalnych do 2 kondygnacji nadziemnych,*
- 5) wysokość budynków mieszkalnych do kalenicy dachu nie może być większa niż 11 m ponad poziom terenu przed wejściem do budynku,*

- 6) wysokość budynków gospodarczych i garaży nie może być większa niż 6,5 m ponad poziom terenu przed wejściem do budynku,
- 7) geometria dachów głównej bryły budynków: dwuspadowe, czterospadaowe lub wielospadowe, o symetrycznych kątach nachylenia połaci dachowych od 30° do 45° ,
- 8) dopuszcza się dachy jednospadowe jedynie na budynkach gospodarczych i garażach lokalizowanych bezpośrednio przy granicy działki lub w odległości 1,5 m od granicy działki oraz na budynkach garażowych dobudowywanych do budynków mieszkalnych. Kąt nachylenia połaci dachowych takiego dachu nie może być mniejszy niż 15° ,
- 9) przy użytkowym poddaszu doświetlenie jego pomieszczeń lukarnami nie może zajmować więcej niż połowę długości połaci dachowej a zadaszenie nad lukarnami winno być dwuspadowe lub krzywoliniowe tzw. "wół oko". Dopuszcza się doświetlenie budynków oknami połaciowymi,
- 10) zakazuje się realizowania obiektów budowlanych z dachem płaskim i uskokowym,
- 11) minimalna powierzchnia nowo wydzielonych działek budowlanych nie może być mniejsza niż 1200 m^2 .

Dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług:

- 1) minimalna intensywność zabudowy - 0,01,
- 2) maksymalna intensywność zabudowy - 0,4,
- 3) teren biologicznie czynny - min. 50%,
- 4) ograniczenie wysokości budynków do 2 kondygnacji nadziemnych, wysokość budynków do kalenicy nie może być większa niż 11 m,
- 5) geometria dachów głównej bryły budynków: dwuspadowe, czterospadaowe lub wielospadowe, o symetrycznych kątach nachylenia połaci dachowych od 30° do 45° ,
- 6) przy użytkowym poddaszu doświetlenie jego pomieszczeń lukarnami nie może zajmować więcej niż połowę długości połaci dachowej, a zadaszenie nad lukarnami winno być dwuspadowe. Dopuszcza się doświetlenie budynków oknami połaciowymi,
- 7) zakazuje się realizowania obiektów z dachem pulpitowym, kopertowym i uskokowym.
- 8) powierzchnia nowo wydzielonych działek położonych w terenie MNU nie może być mniejsza niż 1500 m^2 ,

Dla terenu usług, ustala się:

- 1) minimalna intensywność zabudowy - 0,01,
- 2) maksymalna intensywność zabudowy - 0,7,
- 3) teren biologicznie czynny - min. 30%,
- 4) wysokość budynków usługowych do kalenicy nie może być większa niż 12 m ponad poziom terenu przed wejściem do budynku,
- 5) wysokość budynków gospodarczych i garaży nadziemna nie może być większa niż 7 m ponad poziom terenu przed wejściem do budynku,
- 6) geometria dachów głównej bryły budynków: dwuspadowe, czterospadaowe lub wielospadowe, o symetrycznych kątach nachylenia połaci dachowych od 25° do 45° ,
- 7) przy użytkowym poddaszu doświetlenie jego pomieszczeń lukarnami nie może zajmować więcej niż 60% długości połaci dachowej,
- 8) zakazuje się realizowania obiektów z dachem płaskim, pulpitowym, kopertowym i uskokowym.

* Obszary nie przeznaczone pod zabudowę

W studium (mapa nr 3) wskazuje się następujące obszary wyłączone z zabudowy:

- obszary dolin rzecznych będące terenami użytków zielonych, tworzące jednocześnie system ciągów ekologicznych wspomagających podstawowy system ekologiczny gminy (EGONET);
- tereny będące w zasięgu obszarów zalewowych w obrębie doliny rzeki Czarnej i Białej Nidy.

Dla istniejących siedlisk budowlanych położonych w obszarach nie przeznaczonych pod zabudowę należy dopuścić modernizację, rozbudowę lub wymianę istniejących budynków na nowe z wyłączeniem funkcji mogących pogorszyć stan środowiska (w rozumieniu przepisów szczególnych)

* Obszary przeznaczone pod zabudowę

W studium wyznaczono (mapa nr3) następujące tereny funkcjonalno- przestrzenne:

- centrum handlowo-usługowe:
  - w Bolminie - w obrębie kościoła, szkoły podstawowej, strażnicy OSP oraz nagromadzenia usług handlu należałoby doprowadzić do stworzenia centrum handlowo – usługowego wsi; dla terenu o wyżej wymienionej funkcji niezbędny jest plan miejscowy wyznaczający rezerwy terenu pod infrastrukturę techniczną oraz koordynujący warunki zabudowy na poszczególnych własnościach prywatnych.
- tereny o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku i sportu z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej:
  - funkcja turystyczna jest preferowana na całym obszarze gminy z uwagi na nieprzeciętne walory przyrodniczo - krajobrazowe, oznacza to możliwość powstawania bazy turystycznej również w obrębie projektowanej i istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i jednorodzinno- zagrodowej, umożliwi to wykreowanie podaży produktu turystycznego;
  - walory środowiska kulturowego i przyrodniczego: urozmaicona rzeźba terenu, kompleksy leśne oraz istniejące i planowane zbiorniki wodne stwarzają potencjalne warunki do rozwoju turystyki; wyznaczenie terenów o wyżej wymienionej funkcji umożliwi wykreowanie podaży produktu turystycznego.
- tereny usług publicznych:
  - zaleca się utrzymywać rezerwy terenu w ramach własności gminy lub tworzyć zasoby gruntów pod realizację obiektów publicznych .

- tereny z przewagą zabudowy letniskowej:
  - udostępnienie tych terenów pozwoli na aktywizację turystyczną gminy w oparciu o wyjątkowe walory przyrodnicze.
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami podstawowymi:
  - wyłącznie terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej; na terenie gminy nie przewiduje się rozwoju tego typu zabudowy.
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem:
  - są to obszary, związane z rolniczym użytkowaniem gruntów.
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi:
  - wprowadzanie nowych obiektów i zespołów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej będzie miało miejsce na terenach wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- tereny zabudowy pensjonatowo - mieszkaniowej z usługami podstawowymi:
  - zlokalizowane wyłącznie w obrębie istniejących i planowanych zbiorników wodnych, podkreślające turystyczny charakter miejsca;
- tereny przeznaczone pod działalność gospodarczą z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej:
  - wzmocnienie przedsiębiorczości gospodarczej gminy jest jednym z celów rozwoju gminy Chęciny; wskazane tereny o wyżej wymienionej funkcji są rezerwą dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.
  - dopuszcza się takie formy działalności gospodarczej, których rodzaj jak i zakres nie będą sprzeczne z ustaleniami planu ochrony Chęcińsko – Kieleckiego Parku Krajobrazowego
- tereny istniejącego przemysłu, magazynów i składów;
  - występujące w obrębie kopalni "Jaźwica" oraz w sołectwach: Wolica i Siedlce; ze względu na to, że gmina leży w obrębie Chęcińsko – Kieleckiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną, nie przewiduje się rozwoju przemysłu.

* Obszary zabudowane wymagające przekształceń lub rehabilitacji

Obszary zabudowane wymagające przekształceń lub rehabilitacji znajdują się w obrębie sołectwa Wolica, Siedlce. Są to tereny o przemieszanej, często konfliktowej funkcji. Zabudowa tych terenów jest chaotyczna i nieuporządkowana – bardzo zwarta. (mapa nr3). Dla tego terenu istnieje potrzeba sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ta część gminy powinna być objęta następującymi działaniami:

- wymianą starej, substandardowej zabudowy na nową;
- robotami budowlanymi polegającymi na remoncie, modernizacji budynków zabytkowych, służącymi poprawie ogólnego wizerunku zabudowy;
- budową, modernizacją lub rozbudową urządzeń infrastruktury technicznej;

* Aspekty obronne

Bardzo ważne znaczenie dla bezpieczeństwa i ochrony mieszkańców gminy mają przedsięwzięcia z zakresu obrony cywilnej, jakie należy uwzględnić na różnych poziomach działań związanych z zagospodarowaniem przestrzennym gminy, ze szczególnym uwzględnieniem ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wymagań w toku działalności inwestycyjnej prowadzonej w oparciu o wytyczne wojewódzkich służb zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i spraw obronnych.

Do tych przedsięwzięć należy budownictwo ochronne i urządzenia specjalne do przeprowadzania odkażania i dezaktywacji sprzętu, alarmowanie i powiadamianie mieszkańców w przypadku zagrożeń, zaciemnianie i wygaszanie zewnętrznego oświetlenia oraz zaopatrzenie w wodę w warunkach specjalnych, a także zachowanie odpowiednich wymagań dotyczących formy przestrzennej i struktury wewnętrznej zabudowy.

Należałoby podjąć odpowiednie działania organizacyjne, realizacyjne i kontrolne w toku wydawania pozwoleń na budowę, tak by przestrzegano wymagań dotyczących zachowania struktury przestrzennej i sposobu zabudowy, ułatwiających czynności ratownicze i minimalizujących straty powodowane klęskami żywiołowymi.

W ramach tych wymagań należy:

- sytuować strefy budownictwa mieszkaniowego z dala od obiektów zagrożonych oraz od terenów zalewowych zagrożonych powodzią,

unikać nadmiernego zagęszczenia budynków w celu zminimalizowania możliwości rozprzestrzeniania się pożarów oraz powstawania zawałów,

sytuować budynki po obu stronach ulic tak , by odległość między nimi nie była mniejsza niż suma ich wysokości+ 10,0 m,

zapewnić pełną przełotowość ulic i dróg, umożliwiającą sprawne rozśrodkowanie i ewakuację ludności oraz manewr sił ratowniczych.

Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno –przestrzennej są zawarte na mapie nr 3.

4. Kierunki rozwoju rolnictwa i leśnictwa

Dalszy rozwój rolnictwa gminy Chęciny powinien być ukierunkowany na :

- ochronę przed przeznaczeniem na cele nierolne gruntów o najwyższych (gleby III-IV klasy bonitacyjnej , obszary użytków zielonych), o których mowa w rozdziale 11 pkt. 2.5.1.;
- wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej oparte na istniejącej wartości gleb i na zróżnicowaniu tej przestrzeni;
- rozwój produkcji roślinnej uwzględniający duży stopień rozdrobnienia gospodarstw rolnych i wysoki stan zatrudnienia w rolnictwie; czynniki te przemawiają za specjalizacją na rzecz upraw pracochłonnych (krzewy jagodowe, uprawa ziół , roślin nasiennych , uprawy pod osłonami itp.);
- produkcję zwierzęcą uwzględniającą i wykorzystującą istniejące lokalne zasoby paszowe, ze wskazaniem na duży udział użytków zielonych; może on obejmować gatunki tradycyjne, wymagające jednak wymiany ras i unowocześnienia sposobu hodowli, jak i nowe gatunki zgodne z rozwijającymi się trendami rynku artykułów rolno –spożywczych ;
- rozwój rolnictwa ekologicznego,
- rozwój komplementarnych funkcji rolnictwa takich jak: wspieranie inicjatyw organizacyjnych związanych z rolnictwem, rozwój usług w zakresie środków produkcji rolniczej, obsługa produkcji i zbytu produktów rolnych, drobne przetwórstwo rolno- spożywcze, przechowalnictwo i transport;
- wielofunkcyjny rozwój wsi, zróżnicowany rodzajem i zakresem produkcji roślinnej i zwierzęcej z dodatkowymi funkcjami okołorolniczymi i nierolniczymi takimi jak np.: rozwijanie przedsiębiorczości i nawiązywanie współpracy w zakresie istniejących i nowych lokalnych funkcji jak np.: agroturystyka, usługi związane z obsługą turystyki;
- dla poprawy struktury wielkościowej gospodarstw rolnych winno się prowadzić działania doprowadzające do ich komasacji i wymiany miedzy sąsiedzkiej gruntów,

Przyjęte w Studium główne kierunki rozwoju leśnictwa to:

- zwiększenie powierzchni leśnej poprzez sukcesywne zalesianie gruntów mało przydatnych dla rolnictwa,
- uznanie lasów za wodochronne porastające wzgórza w południowej części gminy ; stanowiące obszary źródliskowe dla cieków wodnych i obszary GZWP Nr 416 Małogoszcz,
- prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej na zasadach ekologicznych szczególnie w lasach niepaństwowych .

Kierunki rozwoju rolnictwa i leśnictwa są zawarte na mapie nr 3.

5. Kierunki rozwoju komunikacji

1. Poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy poprzez modernizację, przebudowę i budowę podstawowego układu komunikacyjnego gminy, który tworzą:

- droga krajowa Nr 7 Warszawa- Kraków klasy S 2/2,
- drogi wojewódzkie Nr 762 Kielce - Małogoszcz klasy G 1/2 Nr 763 Chęciny - Morawica klasy G ,
- sieć dróg zbiorczych klasy Z 1/2

Droga krajowa nr 7 powinna być realizowana zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi w "Koncepcji programowej modernizacji drogi krajowej Nr 7 - woj. kieleckie - miasto i gmina Chęciny" opracowanej przez Biuro - Projektowo Badawcze Dróg i Mostów Transprojekt-Warszawa w 1995r.

Docelowo posiadać będzie 2 jezdnie. Na odcinku od północnej granicy gminy do Podzamcza zgodnie z opracowaną "Koncepcją" druga jezdnia zlokalizowana została po stronie zachodniej jezdni istniejącej.

W rejonie Tokarni przewiduje się objazd tej miejscowości po stronie zachodniej, wykorzystując dolinę rzeki Czarnej Nidy.

Wybór wariantu (rozwiązanie alternatywne polegające na obejściu Tokarni po stronie wschodniej) podyktowany został następującymi aspektami:

- w "Studium ..." utrzymuje się rezerwę terenu pod zbiornik wodny "Morze Chęcińskie"; wiąże się to bezpośrednio z realizacją funkcji turystycznej, aspekt ten wpływa bezpośrednio na wybór wariantu zachodniego,
- zdecydowanie lepsze warunki ruchowe, łatwiejsze, bezpieczniejsze, tańsze i korzystniejsze rozwiązania drogowe,
- możliwość uzyskania bardzo znacznej poprawy bezpieczeństwa – wariant wschodni przecinał wielokrotnie istniejące siedliska i mimo wymaganych prawem rozwiązań projektowych i zabezpieczeń istniałoby zawsze potencjalne niebezpieczeństwo wypadków; wariant zachodni praktycznie przebiega po terenach obecnie niezainwestowanych,
- zdecydowanie niższy koszt wariantu z obejściem Tokarni po stronie zachodniej; wariant wschodni wymagałby realizacji przebudów układów lokalnych, związanych z obsługą przyległego terenu.

Na odcinku na południe od w/w obejścia druga jezdnia została zlokalizowana po stronie wschodniej jezdni istniejącej.

Na terenie gminy zlokalizowane są na drodze Nr 7 dwa bezkolizyjne węzły :

- węzeł "Chęciny"- praktycznie zrealizowany,
- węzeł "Podzamcze" - projektowany

Typ i lokalizacja węzłów- wg w/w "Koncepcji".

Drogę nr 7 należy wyposażyć w drogi zbiorcze dla obsługi przyległego terenu wg w/w "Koncepcji".

Dla drogi ekspresowej nr 7 należy stosować następujące minimalne odległości linii zabudowy:

- 90m od zewnętrznej krawędzi proj. jezdni dla budynków jednokondygnacyjnych mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- 110m od zewnętrznej krawędzi proj. jezdni dla wielokondygnacyjnych budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- 250m od zewnętrznej krawędzi proj. jezdni dla budynków szpitali i obiektów wymagających szczególnej ochrony.

Strefa uciążliwości wynosi po min. 200 m od zewnętrznych krawędzi projektowanych jezdni z możliwością jej rozszerzenia.

Wyklucza się bezpośrednie włączenie do w/w drogi obszarów budownictwa mieszkaniowego, rejonów aktywności ekonomicznej (lokalnych i onadlokalnych).

2. Poprawa dostępności komunikacyjnej peryferyjnie położonych części gminy.
3. Poprawa realizacji powiązań wewnętrznych w gminie poprzez stały nadzór i remontowanie istniejącej sieci dróg powiatowych i gminnych oraz obiektów na nich zlokalizowanych (mostów, przepustów) w celu niedopuszczenia do zniszczeń wymagających remontów kapitałnych.
4. Przełożenie fragmentu drogi nr 762.
5. Zapewnienie właściwej (na wysokim poziomie- stan nawierzchni, atrakcyjny dojazd) dostępności komunikacyjnej terenów o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku i sportu (np. "Morze Chęcińskie"). Należy je wyposażać w infrastrukturę komunikacyjną- parkingi, stacje obsługi itp.
6. Realizacja Miejsc Obsługi Podróżnych (MOP) przy trasie nr 7 oraz stacji obsługi i stacji paliw przy pozostałych trasach komunikacyjnych – przede wszystkim przy trasach układu podstawowego (GiZ).
7. Realizacja systemu ścieżek rowerowych i tras turystycznych w powiązaniu z ościennymi terenami. Zaprojektowane ścieżki rowerowe wzdłuż drogi nr 7 oraz 762 i 763 muszą być całkowicie wydzielone od ruchu kołowego. Przecięcia z drogą ekspresową nr 7 powinny wykorzystywać projektowane przejazdy drogowe (bezkolizyjne). Należy opracować etapowanie realizacji systemu ścieżek rowerowych.
8. Poprawa funkcjonowania systemów komunikacji zbiorowej (MZK, PKS, linie prywatne).

Kierunki rozwoju komunikacji są zawarte na mapie nr 3.

6. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

* Zaopatrzenie w wodę

Ujęcia wód podziemnych na terenie gminy dla celów komunalnych (na potrzeby wodociągów) posiadają wydzielone i ogrodzone strefy ochrony bezpośredniej, zaś dla ujęcia w Łukowej zostały ustanowione strefy wewnętrznej i zewnętrznej ochrony pośredniej co jest związane z obowiązkiem przestrzegania na obszarze tych stref ustanowionych dla nich zakazów i ograniczeń. Istnieje również potrzeba ustanowienia stref ochrony dla pozostałych ujęć co wynika z Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 05.11.1991 roku (Dz. U. Nr. 116 poz.504 z dnia 16.12.1991r.).

Dla ujęć wody podziemnej "Góra Zamkowa", "Gościńiec", "Korzecko", "Bolmin", "Starochęciny", "Tokarnia" opracowane zostały projekty stref ochrony ujęć wód podziemnych. Obecnie jest prowadzone postępowanie w sprawie ustanowienia stref ochronnych w/w ujęć wody. Dokumentacja wymaga uściślenia niektórych zapisów dotyczących zakazów i ograniczeń w projektowanych strefach, dostosowania granic stref do warunków rzeczywistych w terenie.

Do czasu ustanowienia stref ochronnych dla w/w ujęć, należy objąć ochroną tereny znajdujące się w promieniu leżącej depresyjnej każdej studni, gdzie sposób użytkowania w/w terenu powinien być zgodny z zasadami obowiązującymi w strefach ochrony pośredniej wewnętrznej od ujęć.

Ujęcia posiadają zatwierdzone zasoby wodne, a pobór wody dla potrzeb wodociągów grupowych odbywa się na podstawie aktualnych pozwoleń wodnoprawnych .

Dla zachowania dobrej jakości wód w istniejących ujęciach konieczne są stałe przeciwdziałania zanieczyszczeniu wód podziemnych w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych "Małogoszcz" oraz użytkowych zbiorników wód podziemnych stanowiących główne źródło zaopatrzenia gminy w wodę.

Dobrze rozwinięty system zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zasoby wód podziemnych i wydajność urządzeń nie stanowią ograniczenia w rozwoju gminy.

Na terenie gminy funkcjonują wodociągi wiejskie grupowe: "Chęciny", "Tokarnia-Łukowa", "Korzecko", "Bolmin" , "Starochęciny". Wszystkie bazują na wodzie podziemnej nie wymagającej uzdatniania. Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociągową obejmującą 85% istniejącej zabudowy. Po wybudowaniu wodociągu w miejscowości Wojkowice i Lelusin poprzez włączenie do wodociągu grupowego "Tokarnia-Łukowa" w zasadzie całość zabudowy będzie wyposażona w zorganizowane systemy do zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Stwarza to szczególnie korzystne warunki dla rozwoju urbanizacji.

Rozbudowa istniejącego układu sieciowego przy wykorzystaniu dużych lokalnych zasobów wód podziemnych umożliwi zaopatrzenie w wodę obszarów przewidzianych do urbanizacji.

Nie przewiduje się jedynie zwodociągowania sołectwa Mosty, gdyż są to tereny zarezerwowane pod zalanie w przypadku realizacji zbiornika "Chęciny" .

W zakresie rozwoju urządzeń do zaopatrzenia w wodę w pierwszej kolejności należy przewidzieć:

- wykonanie sieci wodociągowej dla miejscowości Wojkowiec, Lelusin
- wyposażenie ujęcia wodociągu wiejskiego "Bolmin" w studnię rezerwową zapewniającą prawidłową pracę wodociągu
- rozbudowę, przebudowę i modernizację urządzeń prowadzoną z zachowaniem wymogów Zarządzenia Nr 2195 MGP i B z dnia 21 września 1995 roku w sprawie zasad zapewnienia funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych. Dlatego istniejące studnie publiczne (awaryjne) należy przysposabiać do sprawnego uruchomienia eksploatacyjnego w sytuacjach kryzysowych, a istniejące ujęcia wody zasilające wodociągi komunalne wyposażać w rezerwowe źródła energii (stacjonarne lub ruchome agregaty prądotwórcze).

Przewiduje się realizację brzegowego ujęcia wody (Żerniki gm. Sobków) z projektowanego zbiornika "Chęciny" dla zaopatrzenia w wodę aglomeracji kieleckiej. Woda po uzdatnieniu na stacji uzdatniania wody zlokalizowanej w Starochęcinach przesyłana będzie rurociągiem magistralnym biegnącym przez gminę do Kielc.

* **Odprowadzanie ścieków**

Istotną sprawą jest rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej ze względu na znaczne położenie terenu Gminy w obrębie:

- Głównego Zbiornika Wód Podziemnych "Małogoszcz"
- użytkowych zbiorników wód podziemnych (obszary zasobowe wód)
- terenów źródłiskowych (obszary bezpośredniej infiltracji zanieczyszczeń w głąb górotworu).

Dla odprowadzania ścieków zarówno z terenów już zainwestowanych, jak i projektowanych do zabudowy konieczna jest budowa kanalizacji sanitarnej, która nie nadążyła za dobrze rozwiniętymi systemami zaopatrzenia w wodę. W związku z powyższym należy nadać priorytet takim zamierzeniom inwestycyjnym, które rozwiązałyby problem zagospodarowania ścieków przy równoczesnym dokończeniu programu zaopatrzenia w wodę.

Dla terenów zwodociągowanych, a korzystających obecnie z indywidualnych szamb przewiduje się następujące rozwiązania:

- dla przejęcia ścieków z miejscowości Skiby, Radkowice, Starochęciny, Przymiarki, Lipowica, ewentualnie Gościńca przewiduje się realizację 11 etapu oczyszczalni ścieków w Radkowicach tj. rozbudowa do przepustowości $Q_{\text{śrd.}}=11118.6 \text{ m}^3/\text{d}$ (4300-5000MR),
- dla przejęcia ścieków bytowo-gospodarczych z południowej części gminy tj. z 7 miejscowości: Tokarnia, Wolica, Siedlce, Ostrów, Wojkowiec, Lelusin i Łukowa przewiduje się budowę oczyszczalni ścieków w Tokarni o wydajności: (I etap 3500 MR i $Q_{\text{śrd.}}=525 \text{ m}^3/\text{d}$, docelowej 6500 MR i $Q_{\text{śrd.}}=1300 \text{ m}^3/\text{d}$). Opracowana koncepcja dla tego terenu zakłada, że sieć kanalizacji stanowić będą w większości kanały grawitacyjne oraz niezbędne pompownie oraz rurociągi tłoczne. Zakres inwestycji podzielono na 5 etapów, które realizowane będą sukcesywnie do możliwości finansowych gminy.
- w celu uporządkowania gospodarki ściekowej w północno-zachodniej części gminy zlecona została przez Urząd Gminy i Miasta do opracowania koncepcja programowa ujmująca całościowo ustalenia przestrzenne i techniczne określające wariantowe rozwiązania sieci kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków, a także określenie nakładów inwestycyjnych i kosztów eksploatacji dla poszczególnych rozwiązań. Nakłady inwestycyjne oraz koszty eksploatacji określone dla zawartych wariantów sieci sanitarnej i oczyszczalni ścieków będą stanowić podstawę dla wyboru rozwiązań optymalnych. Ustalenia te umożliwią podejmowanie decyzji dotyczących realizacji inwestycji tj. etapowania, przygotowania dokumentacji oraz wykonania kolejnych obiektów i zadań.

Koncepcja powinna uwzględniać prognozę demograficzną oraz planowane obszary rozwojowe zabudowy jednorodzinnej przewidziane w "Studium"

Przewiduje się dla tych terenów wybudowanie oczyszczalni ścieków w Polichnie na którą odprowadzone zostaną ścieki z następujących sołectw: Miedzianka, Polichno, Podpolichno, Korzecko, Bolmin, ewentualnie Gościńca.

Grupowymi systemami oczyszczania ścieków należy objąć tereny o zwartej zabudowie mieszkaniowej.

Sieć kanalizacji stanowić będą kanały grawitacyjne oraz niezbędne pompownie (tranzytowe, lokalne i przyzagrodowe) oraz rurociągi tłoczne. Dla zabudowy rozproszonej powinno się przewidzieć wykonanie lokalnych układów kanalizacji ciśnieniowej.

Zastosowanie indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w postaci oczyszczalni przydomowych i szamb należy rozpatrywać w przypadku pojedynczych siedlisk znacznie oddalonych od sieci kanalizacyjnej.

Wykonanie takiej oczyszczalni jest technicznie możliwe i racjonalne w następujących warunkach:

- ścieki oczyszczone mogą być łatwo odprowadzone do cieków (rowów) o ciągłym przepływie, położonego w odległości do ok. 100m.;
- ścieki oczyszczone mogą być rozsączkowe do gruntu, co jest możliwe w przepuszczalnych gruntach sypkich oraz dopuszczalne tam gdzie woda gruntowa występuje głębiej niż 2-3m. poniżej terenu /konieczne jest wiercenie otworu i badanie przepustowości gruntu;

W przypadku braku w/w możliwości konieczne jest wykonanie zbiorników bezodpływowych i wywożenie ścieków do najbliższej oczyszczalni.

Zakres rzeczowy i czas budowy sieci kanalizacji są zależne wprost od środków finansowych, które Urząd Gminy i Miasta będzie mógł przeznaczyć na te inwestycje.

Ścieki technologiczne z zakładów zlokalizowanych na terenie gminy po uprzednim ich podczyszczeniu mogą być odprowadzane siecią kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni ścieków zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 05.11.1991 roku (Dz. U. Nr 116 z dnia 16.12.1991r. poz.503).

Na obszarach gęstej zabudowy (Wolica, Tokarnia) należy przewidzieć budowę kanalizacji deszczowej.

UWAGA

W przypadku realizacji zbiornika małej retencji w Radkowicach należy przeprojektować kolektor sanitarny kolidujący z tym terenem.

* Gospodarka odpadami

Odpady komunalne z terenu gminy bez poprzedzającej je segregacji wywożone są na międzygminne wysypisko śmieci w Promniku gm. Strawczyn. Rozwiązanie takie należy uznać za bardzo korzystne dla gminy, która:

- * położona jest prawie w całości na terenie Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego i jego otulinie (w Parku znajduje się 71% jej ogólnej powierzchni, w otulinie 14%);
- * na znacznej powierzchni stanowi nieosłonięty obszar Głównego Zbiornika Wód Podziemnych "Małogoszcz oraz użytkowych zbiorników wód podziemnych;
- * stanowi obszar źródłowy rzek.

Postuluje się opracowanie gminnego programu segregacji odpadów, który powinien zawierać:

- określenie jakie grupy odpadów mają być poddane recyklingowi
- określenie grup odbiorców odpadów
- określenie strategii i logistyki zbierania i segregowania odpadów, częstotliwość wypróżniania, trasy transportu odpadów do miejsca ich pośredniego i ostatecznego gromadzenia.
- określenie ilości, jakości i rozmiarów pojemników
- uwzględnienie możliwości mieszkańców w zakresie ponoszenia kosztów związanych z tworzeniem warunków do rozwiązywania problemów gospodarki odpadami
- formy kształtowania świadomości i edukacji ekologicznej mieszkańców gminy, a także ożywienia i integracji aktywności obywateli na rzecz ochrony środowiska.

Rezerwuje się teren pod ewentualną budowę gminnego wysypiska śmieci w sołectwie Łukowa. W przypadku jego realizacji konieczne jest podjęcie przez ;minę działań zmierzających do rozeznania warunków gruntowo-wodnych poprzez zlecenie badań geologicznych i hydrogeologicznych, które stanowić będą podstawę do określenia rozwiązań technicznych i rodzajów zabezpieczeń by spełniało ono wymogi ekologiczne i sanitarne.

W granicach zmiany Nr 6 Studium ustala zasadę odbioru odpadów w systemie zorganizowanym pod nadzorem Urzędu Miasta w Chęcinach zgodnie z przepisami odrębnymi. Wywóz odpadów będzie się odbywał na składowisko odpadów w Promniku (gm. Strawczyn). Ustalenia projektu zmiany Studium zakładają segregację i odzysk stałych odpadów komunalnych u źródeł ich powstawania. Przyczyni się to do zmniejszenia odpadów wywożonych na składowisko a tym samym poprawi globalną politykę gospodarki odpadami.

* Zaopatrzenie w gaz

Gmina Chęciny według opracowanego w 1995 roku " Programu gazyfikacji gminy Morawica, miasta i gminy Chęciny, gminy Sitkówka Nowiny" zgazyfikowana zostanie z układu rozdzielczego średnioprężnego. Źródłem zasilania projektowanego układu rozdzielczego będzie gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia o średnicy 300 mm relacji Zborów-Busko-Kielce poprzez odgałęzienie wysokiego ciśnienia o średnicy 150 mm relacji Skrzelczyce-Radkowice oraz stację red.- pom. I stopnia usytuowaną w Radkowicach gmina Chęciny oraz stację red.- pom. zlokalizowaną w Brzezinach gmina Morawica. Układ ten obejmie wszystkie sołectwa z gminy Chęciny. Ze stacji w Brzezinach zasilane będą sołectwa: Łukowa, Wolica, Wojkowiec, Siedlce, Tokarnia, Ostrów. Pozostałe sołectwa zasilane będą ze stacji w Radkowicach.

Nie przewiduje się jedynie doprowadzenia gazu do miejscowości Mosty, przewidzianej do zalania w przypadku realizacji zbiornika "Chęciny"

Przez teren gminy będzie przebiegał fragmentarycznie gazociąg wysokoprężny o średnicy 150 mm. Należy zachować od gazociągu 30m. strefę bezpieczną wolną od zabudowy.

Rozprowadzenie gazu na terenie gminy odbywać się będzie przy pomocy gazociągów średniego ciśnienia wyprowadzonych ze stacji redukcyjno-pomiarowych gazu I^o zlokalizowanych w Radkowicach i Brzezinach gm. Morawica.

Gaz wykorzystywany będzie w gospodarstwach domowych do przyrządzania posiłków, przygotowania ciepłej wody oraz stworzy możliwość wykorzystania go w systemie zaopatrzenia w ciepło, gdyż na terenach wiejskich budowa scentralizowanych źródeł ciepła jest nie opłacalna.

Podstawowym aspektem wprowadzenia gazu ziemnego jako środka opałowego w zamian za inne środki opałowe (paliwo stałe-węgiel) jest zdecydowanie zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska oraz zlikwidowanie odpadów

Rozwój gazyfikacji kształtować będzie wielkość popytu na gaz. Niezwykle istotnym czynnikiem będzie cena gazu szczególnie w relacji do ceny innych nośników energii, dla których gaz może być paliwem zastępczym.

* Elektroenergetyka

Na terenie gminy przewiduje się:

- budowę linii wysokiego napięcia 110 kV relacji Radkowice- Kije . Pod linię należy zarezerwować pas terenu o szerokości 40m. (20m. po każdej stronie osi linii) wolny od zainwestowania.
- rozbudowa stacji Radkowice
- modernizację GPZ "Wolica" po 2002 roku.
- przebudowę linii 15 kV w rejonie projektowanego zbiornika "Chęciny"
- przebudowę linii 15 kV przebiegającej przez teren Parku Etnograficznego w Tokarni.

Pokrycie zwiększonego zapotrzebowania mocy w przypadku realizacji obiektów komunalnych, przemysłowych oraz na pozostałych terenach planowanej zabudowy może być realizowane poprzez rozbudowę istniejącego układu sieci 15 kV stosownie do wynikających potrzeb (odcinki sieci SN, stacje transformatorowe 15/0.4 kV oraz linie NN).

Cały obszar gminy Chęciny przecinają elektroenergetyczne napowietrzne linie przesyłowe wysokich i średnich napięć związane z ośrodkami przemysłowymi Kielc. Od linii 220 kV i 110 kV konieczne jest zachowanie stref ochronnych wolnych od zabudowy.

W celu podniesienia walorów krajobrazowych gminy zachodzi potrzeba skomasowania niektórych linii oraz podjęcie działań związanych z opracowywaniem estetycznych wzorów słupów nośnych. Dotyczy to również linii niskiego napięcia linii telekomunikacyjnych (prowadzonych poza terenami zabudowanymi).

* Telekomunikacja

Gmina Chęciny objęta jest systemem telefonii przewodowej i komórkowej.

W zakresie telefonii przewodowej na obszarze gminy działalność operatorską prowadzi Zakład Telekomunikacji w Kielcach.

Rozwój telefonizacji w ostatnich latach spowodował na terenie gminy przyrost abonentów i poprawę zakresu świadczonych usług.

Rozbudowana sieć telefoniczna w oparciu o automatyczną centralę cyfrową, gdzie dobra łączność telefoniczna zapewniona jest transmisja danych za pomocą magistralnej linii światłowodowej stwarza na terenie gminy dogodne warunki do włączania nowych abonentów i korzystania z nowoczesnych usług.

Dostępność do telefonu determinuje nie tylko podstawową sferę bytowania człowieka, ale także stwarza dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorczości a tym samym podnosi atrakcyjność gminy.

Gmina Chęciny należy do gmin o wskaźniku gęstości telefonicznej w zakresie 15.1-20 abonentów na 100 mieszkańców, istotną sprawą jest więc dążenie do osiągnięcia zadawalającego stopnia telefonizowania, który występuje tam gdzie wskaźnik gęstości kształtuje się na poziomie 30 abonentów na 100 mieszkańców.

Planowana jest realizacja stacji bazowej cyfrowej telefonii komórkowej sieci "Centertel GSM".

W granicach zmiany Nr 6 Studium dopuszcza się lokalizację obiektów infrastruktury telekomunikacyjnej przy uwzględnieniu dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych jakie muszą być spełnione dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc przebywania dla ludzi, z uwzględnieniem przepisów odrębnych. Dopuszczają budowę telefonii komórkowej jedynie na terenie oznaczonym symbolem U. Realizowany obiekt telefonii komórkowej należy wkomponować w otaczający krajobraz oraz zastosować elementy maskujące.

* Zaopatrzenie w ciepło

Brak scentralizowanego systemu ciepłowniczego oraz przesłanek do jego realizacji wymaga rozwoju gazyfikacji oraz stosowania ekologicznych nośników energii do ogrzewania pomieszczeń co wpłynęłoby korzystnie na stan higieny atmosfery.

Ponieważ lokalne źródła ciepła odgrywają zasadniczą rolę w utrzymaniu czystości powietrza należy dążyć do ograniczenia emisji zanieczyszczeń poprzez propagowanie ogrzewania opartego o paliwo ekologiczne płynne i gazowe(olej opałowy o niskiej zawartości siarki i gaz) z równoczesną eliminacją kotłowni i palenisk domowych na paliwo stałe- węgiel.

W granicach zmiany Nr 6 Studium przewiduje dla systemów zaopatrzenia w ciepło przyjmuje się rozwiązania oparte o paliwa ekologiczne, w przypadku braku takich rozwiązań dopuszcza się rozwiązania w oparciu o paliwa stałe.

Kierunki rozwoju infrastruktury są zawarte na mapie nr 4.

7. Obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będzie obowiązkowe

Ustala się obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla następujących obszarów:

I.

teren górniczy "Jaźwica" –

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt. 1;

II.

teren usług turystyki, rekreacji, wypoczynku i sportu, położony w sołectwie Korzecko u podnóża Góry Rzepki, po stronie południowej -

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym- art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

III.

teren usług turystyki, rekreacji, wypoczynku i sportu, położony w sołectwie Starochęciny u podnóża Góry Zamkowej –

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

IV.

teren działalności gospodarczej, położony w sołectwie Starochęciny, znajdujący się po stronie pñ.- zach. drogi

nr 7 –

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt. 3;

V.

teren działalności gospodarczej, położony w sołectwie Starochęciny, znajdujący się po stronie pñd.- wsch. drogi nr? –

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym- art.13 ust.1 pkt. 3;

VI.

teren usług turystyki, położony w sołectwie Lipowica, przy istniejącym zbiorniku "Lipowica"-

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym- art.13 ust.1 pkt. 4;⁶⁾

VII.

teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i przetwórstwem, położony w sołectwie Tokarnia-

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

VIII.

teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i przetwórstwem, położony w sołectwie Wolica, w najstarszej części miejscowości –

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym- art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

⁶⁾ nie dotyczy terenu objętego zmianą nr 6 Studium

IX.

teren górniczy "Ostrówka II"-

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt. 1;

X.

teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, z usługami podstawowymi, położony w sołectwie Skiby, po stronie płn.-wsch. Góry Sosnówki-

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

XI.*

teren usług turystyki, położony w sołectwie Mosty, przy projektowanych zaporach planowanego zbiornika "Chęciny"-

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

XII.

teren działalności gospodarczej, położony w sołectwie Mosty, po stronie zachodniej drogi nr 7 –

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

XIII.*

teren usług turystyki, położony w sołectwie Mosty, po stronie pld. Grzyw Korzeczkowskich przy planowanym zbiorniku "Chęciny"

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym- art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

XIV.*

teren usług turystyki, położony w sołectwie Bolmin, przy planowanym zbiorniku "Chęciny"-

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym- art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

XV.*

teren usług turystyki, położony w sołectwie Bolmin, przy planowanym zbiorniku "Chęciny"-

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

XVI.*

teren usług turystyki, położony w sołectwie Bolmin, przy planowanym zbiorniku "Chęciny"-

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym- art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

XVII.*

teren usług turystyki, położony w sołectwie Polichno, przy planowanym zbiorniku "Chęciny"-

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym- art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

XVIII.

teren działalności gospodarczej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi, położony w sołectwie Bolmin –

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym- art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

XIX.

teren usług turystyki, położony w sołectwie Bolmin, w pobliżu ruin zabytkowego dworu-
Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym- art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

XX.

teren górniczy "Mosty" -

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt. 1;

Teren jest położony w obszarze planowanego zbiornika wodnego "Chęciny", zatem wykonanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest zbędne.

XXI.

teren górniczy "Tokarnia" -

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt. 1;

XXII.

teren usług publicznych, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi, położony w sołectwie Starochęciny, w Podzamczu -

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym- art.13 ust.1 pkt. 3, 4;

XXIII.

teren górniczy "Ostrówka (zwał)"-

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt. 1;

XXIV.

teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i przetwórstwem, położony w sołectwie Radkowice-

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym- art.13 ust.1 pkt. 3, 4.

w granicach określonych na mapie nr 3 z możliwością zmiany tych granic, stosownie do potrzeb uszczegółowionych przy przystąpieniu do sporządzania planu.

- Sporządzenie planów nr **XI, XIII, XIV, XV, XVI, XVII** ma bezpośredni związek z zagospodarowaniem obrzeży planowanego zbiornika "Chęciny", zatem celowe jest przystąpienie do sporządzenia wyżej wymienionych planów po ostatecznym rozstrzygnięciu się terminu budowy zbiornika. Wówczas obowiązek przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nastąpi ze względu na art.13 ust.1 pkt. 3, 4 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym.

Obecnie istniejące udokumentowane złoża "Mosty 1", "Mosty 11" – przewidziane są do eksploatacji (ewentualna eksploatacja na warunkach określonych w opracowanym operacie szczegółowym przyrody nieożywionej Planu Ochrony CHKPK);

Obszary dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego są przedstawione na mapie nr3.

8. Obszary przewidywane do realizacji zadań i programów ponadlokalnych

Wśród zasadniczych elementów przyszłej struktury funkcjonalno- przestrzennej gminy Chęciny do zadań i programów ponadlokalnych należy zaliczyć:

- Realizację gazyfikacji wspólnie z gminami Morawica i Sitówka Nowiny w ramach opracowanego programu gazyfikacji;
- Budowę zbiornika wodnego "Chęciny", która byłaby inwestycją ponadregionalną, decyzja więc o jej dofinansowaniu może być podjęta na szczeblu rządowym; w przypadku realizacji inwestycji konieczna będzie pomoc budżetu państwa i włączenie zadania do planu centralnego, a także wsparcie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz ze środków pomocowych Unii Europejskiej i Banku Światowego; inwestorem zadania będzie Okręgowa Dyrekcja Gospodarki Wodnej w Krakowie; aby inwestycja mogłaby być rozpoczęta, ważna jest inicjatywa władz samorządowych wspierających starania o jej realizację np.: poprzez zorganizowanie porozumienia w postaci Związku Gmin (zrzeszającego gminy Chęciny, Sobków, Małogoszcz), gdyż inwestycja będzie realizowana na granicy tych gmin; ponadto inwestycja obejmuje w części dwa powiaty z województwa świętokrzyskiego: kielecki i jędrzejowski;
- Budowę linii 110 kV relacji Radkowice – Kije; powinna zostać poprzedzona opracowaniem Studium Krajobrazowego w oparciu o analizę wielowariantową umożliwiającą wybór wariantu najmniej uciążliwego;
- Budowę magistrali wodociągowej łączącej projektowane ujęcie wody w Żernikach z Kielcami (w przypadku realizacji zbiornika Chęciny);
- Budowę II jezdni drogi nr 7 relacji Warszawa- Kraków;
- Budowę obejścia Tokarni;

9. Polityka przestrzenna dla poszczególnych sołectw gminy

Polityka przestrzenna jest uściśleniem kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny przytoczonych w rozdziale III pkt. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 o szczegółowe wskazania dla poszczególnych sołectw.

Polityka przestrzenna obejmuje odpowiednio uszeregowane zagadnienia, których przedmiotem jest/są w szczególności:

- proponowane tereny przeznaczone pod zabudowę;
- ochrona środowiska kulturowego;
- uzbrojenie terenu w niezbędną infrastrukturę techniczną;
- obsługa komunikacyjna danego terenu;
- ochrona środowiska przyrodniczego przed utratą jego naturalnych wartości,
- dla terenów sołectw położonych w granicach CHKPK i jego otuliny przy opracowywaniu mpzp oraz w prowadzeniu bieżącej działalności inwestycyjnej obowiązują ustalenia "Planu Ochrony Chęcińsko Kieleckiego Parku Krajobrazowego" zatwierdzonego rozporządzeniem nr 25/98 Wojewody Kieleckiego z dnia 19.11.1998r..

* Wskazania szczegółowe dla poszczególnych sołectw:

1. BOLMIN - powierzchnia 1,99 km²

- wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- tereny usług publicznych istniejących i projektowanych;
- wyznaczenie centrum handlowo- usługowego;
- wyznaczenie zabudowy pensjonatowo- mieszkaniowej z usługami podstawowymi;
- wyznaczenie terenów z przewagą zabudowy letniskowej;
- wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- wyznaczenie terenów o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku sportu z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe- XIV, XV, XVI, XVIII, XIX;
- wyznaczenie terenów pod zalesienia;
- istniejący rezerwat przyrody ożywionej "Milechowy" - R40;
- projektowane poszerzenie istniejącego rezerwatu "Milechowy"- 2R;
- projektowany rezerwat przyrody ożywionej "Wzgórze Bocheńskie"- 3R;
- projektowany użytek ekologiczny- 2U;
- istniejące złoża piasków "Zajączków – pole B" i "Wymysłów" – nie przewidziane do eksploatacji;
- obszar doliny rzeki Hutki i Białej Nidy wraz z terenami zalewanymi wielkimi wodami nie przewidziane do zabudowy;
- projektowany zbiornik retencyjny "Jedlnica" wg. „Programu małej retencji województwa kieleckiego”;
- projektowany zbiornik retencyjny "Chęciny I"
- projektowane przełożenie trasy Nr 762 na potrzeby związane z budową zbiornika "Chęciny";

- projektowane ścieżki rowerowe;
- istniejący żółty szlak turystyki pieszej;
- zaopatrzenie w wodę z istniejącego ujęcia w Bolminie;
- istniejąca linia energetyczna 220kV (Micigózd – Łośnice) ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 34m po każdej osi linii;
- planowana przebudowa linii 15kV w związku z budową zbiornika "Chęciny";
- przewidziane odprowadzenie ścieków do projektowanej oczyszczalni ścieków w Polichnie;
- przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno- pomiarowej w Radkowicach;

2. GOŚCINIEC -powierzchnia 0,98km²

- wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- istniejące złoża dolomitu i kalcytu żyłowego- nie przewidziane do eksploatacji;
- projektowany użytek ekologiczny- 3U;
- obszary dolinne nie przewidziane do zabudowy;
- projektowane ścieżki rowerowe;
- zaopatrzenie w wodę poprzez wodociąg grupowy "Chęciny";
- przewidziane odprowadzenie ścieków do projektowanej oczyszczalni ścieków w Polichnie ewentualnie na oczyszczalnię ścieków w Radkowicach ;
- przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno- pomiarowej w Radkowicach;

3. KORZECKO- powierzchnia 12,56km²

- wyznaczenie drugiej linii terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- wyznaczenie zabudowy pensjonatowo- mieszkaniowej z usługami podstawowymi;
- wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- wyznaczenie terenów o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku sportu z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe- 11, XI, XVII;
- na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
- strefy ochrony krajobrazu kulturowego zielonego i zurbanizowanego "k",
- wyznaczenie terenów pod zalesienia;
- istniejący rezerwat przyrody ożywionej "Rzepka"- R44;
- projektowane poszerzenie istniejącego rezerwatu "Rzepka" ;
- projektowany rezerwat przyrody ożywionej "Grzywy Korzeczkowskie"- 4R;
- projektowany zespół przyrodniczo - krajobrazowy;
- istniejące udokumentowane złoża dolomitów- nie przewidziane do eksploatacji;
- chroniony obszar doliny rzeki Hutki, Białej Nidy (wraz z terenami zalewanymi wielkimi wodami) i ich dopływów, nie przewidziany do zabudowy wszelkiego typu, stanowiący fragment systemu ekologicznego gminy;
- projektowany zbiornik retencyjny "Jedlnica" wg. "Programu małej retencji województwa kieleckiego";
- projektowany zbiornik retencyjny "Chęciny";
- projektowane ścieżki rowerowe;
- istniejący żółty szlak turystyki pieszej;
- zaopatrzenie w wodę z istniejącego ujęcia w Korzecku;

- przewidziane odprowadzenie ścieków do projektowanej oczyszczalni ścieków w Polichnie;
- przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno- pomiarowej w Radkowicach;
- istniejąca linia energetyczna 110kV (Radkowice – Gnieździska) ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 20m po każdej osi linii;

4. LIPOWICA - PRZYMIARKI -powierzchnia 5,84km²

- wyznaczenie drugiej linii terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- wyznaczenie zabudowy pensjonatowo- mieszkaniowej z usługami podstawowymi;
- wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- wyznaczenie terenów o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku sportu z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- wyznaczenie terenu pod projektowany cmentarz,
- wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe -VI;
- wyznaczenie terenów pod zalesienia;
- istniejące udokumentowane złoża piasków -istnieje możliwość eksploatacji;
- chroniony obszar dolinny rzeki Bobrzy (wraz z terenami zalewanymi wielkimi wodami), nie przewidziany do zabudowy wszelkiego rodzaju, stanowiący fragment systemu ekologicznego gminy; - projektowane ścieżki rowerowe;
- zaopatrzenie w wodę z istniejącego ujęcia w Starochęcinach;
- przewidziane odprowadzenie ścieków do istniejącej oczyszczalni ścieków w Radkowicach;

- przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno- pomiarowej w Radkowicach;
- istniejąca linia energetyczna 11OkV (Radkowice – Gnieździska) ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 20m po każdej osi linii;

5. ŁUKOWA- powierzchnia 7,93km²

- wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków mieszkalnych bez podpiwniczeń;
- wyznaczenie terenów pod zalesienia;
- projektowany rezerwat przyrody ożywionej "Łukowa"- 7R;
- projektowane użytki ekologiczne- 6U i 7U;
- istniejące udokumentowane złoża wapieni i dolomitów – nie przewidziane do eksploatacji;
- chroniony obszar dolinny cieków wodnych, nie przewidziany do zabudowy wszelkiego typu, stanowiący fragment systemu ekologicznego gminy;
- projektowane powiększenie zbiornika wodnego;
- projektowane ścieżki rowerowe;
- zaopatrzenie w wodę poprzez wodociąg grupowy Tokarnia- Łukowa;
- odprowadzenie ścieków do projektowanej oczyszczalni ścieków w Tokarni;
- istniejąca strefa ochrony pośredniej zewnętrznej i wewnętrznej od ujęcia wody;
- przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno- pomiarowej w Brzezinach (gmina Morawica);
- istniejąca linia energetyczna 11OkV (Radkowice – Kije) ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 20m po każdej osi linii;
- rezerwa terenu pod gminne wysypisko śmieci;

6. **MIEDZIANKA- powierzchnia 3,14km²**

- wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe – IX (teren górniczy "Ostrówka I");
- na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
- wyznaczenie terenów pod zalesienia;
- istniejący rezerwat przyrody nieożywionej "Góra Miedzianka"- R15;
- istniejące udokumentowane złoża wapieni - nie przewidziane do eksploatacji;
- projektowane ścieżki rowerowe;
- istniejący żółty szlak turystyki pieszej;
- zaopatrzenie w wodę z istniejącego ujęcia wody należącego do KZPW S.A. w Miedziance;
- przewidywane odprowadzenie ścieków do projektowanej oczyszczalni ścieków w Polichnie;
- przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno-pomiarowej w Radkowicach;
- istniejąca linia energetyczna 110kV (Radkowice – Gnieździska) ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 20m po każdej osi linii;

7. **MOSTY- powierzchnia 4,90km²**

- wyznaczenie terenów o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku sportu z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe- XI, XIII, XX;
- projektowany rezerwat przyrody ożywionej -6R;

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny

- istniejące udokumentowane złoża piasków "Mosty", "Mosty II"- przewidziane do eksploatacji, "Mosty I"- eksploatowane i złoża torfów- przewidziane do eksploatacji (ewentualna eksploatacja na warunkach określonych w opracowanym operacie szczegółowym przyrody nieożywionej Planu Ochrony CHKPK;
- chroniony obszar dolinny rzeki Białej Nidy (wraz z terenami zalewanymi wielkimi wodami) i ich dopływów, nie przewidziany do zabudowy wszelkiego typu, stanowiący fragment systemu ekologicznego gminy;
- projektowany zbiornik retencyjny "Chęciny";
- projektowane ścieżki rowerowe;
- przewiduje się doprowadzenie infrastruktury technicznej do projektowanych obiektów infrastruktury turystycznej;

8. OSTRÓW- powierzchnia 9,07km²

- wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
  - Wyznaczenie terenów z przewagą zabudowy letniskowej;
  - na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
  - wyznaczenie terenów pod zalesienia;
  - projektowane użytki ekologiczne 6U i 7U;
  - chroniony obszar dolinny rzeki Czarnej Nidy (wraz z terenami zalewanymi wielkimi wodami) i jej dopływów, nie przewidziany do zabudowy wszelkiego typu, stanowiący fragment systemu ekologicznego gminy;
  - projektowane ścieżki rowerowe;
  - zaopatrzenie w wodę poprzez wodociąg grupowy Tokarnia- Łukowa;
  - przewidziane odprowadzenie ścieków do projektowanej oczyszczalni ścieków w Tokarni;
  - przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno –pomiarowej w Brzezinach (gmina Morawica);
-

- istniejąca linia energetyczna 110kV (Radkowice – Kije) ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 20m po każdej osi linii;

9. PODPOLICHNO - powierzchnia 4,48km²

- wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe – IX (teren górniczy "Ostrówka 11");
- na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
- wyznaczenie terenów pod zalesienia;
- chroniony obszar dolinny rzeki Hutki, nie przewidziany do zabudowy wszelkiego typu, stanowiący fragment systemu ekologicznego gminy;
- projektowane ścieżki rowerowe;
- zaopatrzenie w wodę poprzez wodociąg grupowy "Chęciny";
- przewidziane odprowadzenie ścieków do projektowanej oczyszczalni ścieków w Polichnie;
- przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno-pomiarowej w Radkowicach;
- istniejąca linia energetyczna 110kV (Radkowice – Gnieździska) ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 20m po każdej osi linii;

10. POLICHNO- powierzchnia 6,37km²

- wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- wyznaczenie terenów o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku sportu z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;

- wyznaczenie terenu pod projektowany cmentarz;
- wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe -XVII;
- na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
- wyznaczenie terenów pod zalesienia;
- projektowany użytek ekologiczny 1U;
- istniejące udokumentowane złoża dolomitu i kalcytu żyłowego – nie przewidziane do eksploatacji;
- chroniony obszar dolinny rzeki Hutki, nie przewidziany do zabudowy wszelkiego typu, stanowiący fragment systemu ekologicznego gminy;
- projektowany zbiornik retencyjny „Jedlnica” wg. "Programu małej retencji województwa kieleckiego";
- projektowane ścieżki rowerowe;
- zaopatrzenie w wodę poprzez wodociąg grupowy "Chęciny";
- rezerwa terenu pod projektowaną oczyszczalnię ścieków;
- przewidziane odprowadzenie ścieków do projektowanej oczyszczalni ścieków w Polichnie;
- przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno- pomiarowej w Radkowicach;
- istniejąca linia energetyczna 110kV (Radkowice – Gnieździska) ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 20m po każdej osi linii;

11. RADKOWICE- powierzchnia 4,72km²

- wyznaczenie drugiej linii terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;

- wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe- I;
- na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
- wyznaczenie terenów pod zalesienia;
- projektowany rezerwat przyrody nieożywionej "Łgawa";
- istniejące udokumentowane złoża wapieni - przewidziane do eksploatacji;
- chroniony obszar dolinny rzeki Bobrzy (wraz z terenami zalewanymi wielkimi wodami) i jej dopływów, nie przewidziany do zabudowy wszelkiego typu, stanowiący fragment systemu ekologicznego gminy;
- projektowany zbiornik retencyjny "Radkowice" wg. "Programu małej retencji województwa kieleckiego";
- projektowane ścieżki rowerowe;
- zaopatrzenie w wodę poprzez wodociąg grupowy "Chęciny" ;
- istniejąca oczyszczalnia ścieków;
- przewidziane odprowadzenie ścieków do oczyszczalni ścieków w Radkowicach;
- rezerwa terenu pod projektowaną stacją redukcyjno - pomiarową gazu;
- projektowany fragment gazociągu wysokiego ciśnienia (należy zachować strefę wolną od zabudowy 30m);
- przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno- pomiarowej w Radkowicach;
- istniejąca stacja transformatorowa – systemowa "Radkowice" wraz ze strefą ograniczonego oddziaływania;
- istniejąca linia energetyczna 110kV i 220kV ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 20m i 34m po każdej osi linii;
- projektowana linia energetyczna 110kV ;

12. SKIBY- powierzchnia 4,39km²

- wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- wyznaczenie nowych terenów zabudowy jednorodzinnej z usługami podstawowymi;
- wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe – IX, XX;
- na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
- strefa ochrony krajobrazu kulturowego zielonego "k",
- wyznaczenie terenów pod zalesienia;
- istniejący pomnik przyrody 033;
- projektowany rezerwat przyrody ożywionej "Góra Żakowa" - 1R;
- istniejące udokumentowane złoża wapieni (fragment) – nie przewidziane do eksploatacji;
- chroniony obszar dolinny, nie przewidziane do zabudowy wszelkiego typu,
- stanowiące fragment systemu ekologicznego gminy;
- projektowane ścieżki rowerowe;
- istniejący niebieski szlak turystyki pieszej;
- zaopatrzenie w wodę poprzez wodociąg grupowy "Chęciny";
- przewidziane odprowadzenie ścieków do oczyszczalni ścieków w Radkowicach;
- przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno-pomiarowej w Radkowicach;
- istniejąca linia energetyczna 220kV (Połaniec - Radkowice – Micigózd) ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 34m po każdej osi linii;

13. STAROCHĘCINY- powierzchnia 6,64km²

- wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- wyznaczenie terenów o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku sportu z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- istniejące usługi publiczne w Podzamczu Chęcińskim;
- wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe- III, IV, V, XXII;
- na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
- strefy ochrony krajobrazu kulturowego zielonego i zurbanizowanego "k",
- wyznaczenie terenów pod zalesienia;
- istniejący pomnik przyrody Nr 145;
- projektowane pomniki przyrody w Podzamczu Chęcińskim (pojedyncze drzewa i aleja lipowa);
- projektowany rezerwat przyrody "Leśna Góra" -SR;
- projektowany użytek ekologiczny- 4U;
- projektowany zespół przyrodniczo -krajobrazowy;
- projektowane stanowisko dokumentacyjne;
- istniejące udokumentowane złoża wapieni – nie przewidziane do eksploatacji;
- chroniony obszar dolinny rzeki Czarnej Nidy (wraz z terenami zalewanymi wielkimi wodami) i jej dopływami, nie przewidziany do zabudowy wszelkiego typu, stanowiący fragment systemu ekologicznego gminy;
- projektowane przełożenie trasy Nr7 wraz z projektowanym węzłem komunikacyjnym;
- strefa uciążliwości od drogi Nr7 , możliwość lokalizacji obiektów wyłącznie na pobyt czasowy (miejsca obsługi podróżnych);

- projektowane ścieżki rowerowe;
- zaopatrzenie w wodę z istniejącego ujęcia w Starochęcinach;
- przewidziane odprowadzenie ścieków do oczyszczalni ścieków w Radkowicach;
- przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno - pomiarowej w Radkowicach;
- istniejąca linia energetyczna 110kV (Radkowice – Gnieździska) ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 20m po każdej osi linii;
- rezerwa terenu pod projektowaną stację uzdatniania wody ujętej z projektowanego zbiornika wód powierzchniowych "Chęciny" dla potrzeb Kielc;

14. SIEDLCE -powierzchnia 4,45 km²

- wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
- wyznaczenie terenów pod zalesienia;
- istniejące udokumentowane złoża wapieni – przewidziane do eksploatacji na warunkach określonych przez ZŚWiNPK;
- projektowane ścieżki rowerowe;
- zaopatrzenie w wodę poprzez wodociąg grupowy Tokarnia - Łukowa;
- przewidziane odprowadzenie ścieków do projektowanej oczyszczalni ścieków w Tokarni;
- przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno -pomiarowej w Brzezinach (gmina Morawica);
- istniejąca linia energetyczna 110kV (Radkowice – Wolica) ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 20m po każdej osi linii;

15. TOKARNIA- powierzchnia 10,93km²

- wyznaczenie drugiej linii terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- wyznaczenie terenów o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku sportu z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
- wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe -VII, XII, XXI;
- na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
- strefa uciążliwości od drogi Nr7 , możliwość lokalizacji obiektów wyłącznie na pobyt czasowy (miejsca obsługi podróżnych);
- wyznaczenie terenów pod zalesienia;
- istniejące udokumentowane złoża piasków- obecnie eksploatowane, złoża wapieni i krzemieni – nie przewidziane do eksploatacji;
- chroniony obszar dolinny rzeki Nidy (wraz z terenami zalewanymi wielkimi wodami) wraz z dopływami, nie przewidziany do zabudowy wszelkiego typu, stanowiący fragment systemu ekologicznego gminy;
- projektowane ścieżki rowerowe;
- zaopatrzenie w wodę poprzez wodociąg grupowy Tokarnia - Łukowa;
- rezerwa terenu pod projektowaną oczyszczalnię ścieków;
- przewidziane odprowadzenie ścieków do projektowanej oczyszczalni ścieków w Tokarni;
- przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno – pomiarowej w Brzezinach (gmina Morawica);
- przewidywana przebudowa istniejącej linii 15kV na terenie skansenu;

16. WOJKOWIEC- powierzchnia 1,97 km²

- wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
- na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
- chroniony obszar dolinny cieków wodnych, nie przewidziany do zabudowy wszelkiego typu, stanowiący fragment systemu ekologicznego gminy;
- wyznaczenie terenów pod zalesienia;
- projektowane ścieżki rowerowe;
- przewidziane zaopatrzenie w wodę poprzez włączenie do wodociągu grupowego Tokarnia- Łukowa;
- odprowadzenie ścieków do projektowanej oczyszczalni ścieków w Tokarni;
- przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno – pomiarowej w Brzezinach (gmina Morawica);

17. WOLICA- powierzchnia 4,79km²

- wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem;
  - wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej;
  - istniejące tereny przemysłowe;
  - wyznaczenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe -XIII;
  - na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń;
  - wyznaczenie terenów pod zalesienia;
  - istniejący rezerwat przyrody nieożywionej "Wolica"- R 067;
-

- projektowany użytek ekologiczny- SU;
- istniejące udokumentowane złoża wapieni – przewidziane do eksploatacji na warunkach określonych przez ZŚWiNPK;
- chroniony obszar dolinny rzeki Nidy (wraz z terenami zalewanymi wielkimi wodami) wraz z dopływami, nie przewidziane do zabudowy wszelkiego typu, stanowiące fragment systemu ekologicznego gminy;
- projektowane ścieżki rowerowe;
- istniejąca trasa kolejowa Warszawa – Kraków wraz ze strefą ograniczonego użytkowania;
- zaopatrzenie w wodę poprzez wodociąg grupowy Tokarnia- Łukowa;
- przewidziane odprowadzenie ścieków do projektowanej oczyszczalni ścieków w Tokarni;
- przewidziane zaopatrzenie w gaz z gazociągu średnioprężnego zasilanego ze stacji redukcyjno –pomiarowej w Brzezinach (gmina Morawica);
- istniejąca stacja transformatorowa – rozdzielcza "Wolica" wraz ze strefą ograniczonego użytkowania;
- istniejąca linia energetyczna 110kV (Radkowice , - Wolica) ze strefą wolną od zabudowy wynoszącą 20m po każdej osi linii;

IV. AKTY PRAWNE, ANEKSY, BIBLIOGRAFIA

1. Akty prawne

* Przepisy ustrojowo-organizacyjne i cywilno-prawne

- Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 78 poz. 483);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74).

* Akty podstawowe

- Akty Ustawa z dnia 07 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (jednolity tekst -Dz. U. Nr 15 poz. 139 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. – Prawo Budowlane (Dz. U. Nr 89, poz. 414 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. Nr 115, poz. 741, z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. Nr 58, poz. 349, z późniejszymi zmianami).

* Akty prawne powszechnie obowiązujące – Ustawy związane z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym

- Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz. U. z 1994 r. Nr 49, poz. 196 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114, poz. 492 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 16, poz. 78 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 24 października 1974 r. - prawo wodne (Dz. U. Nr 38, poz. 230 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury i muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48 z 1983 r. z późniejszymi zmianami).

* Inne (wybrane) ustawy prawa materialnego

- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach
(Dz. U. Nr 101, poz. 444 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych
(Dz. U. z 1972 r. nr 47, poz. 298, z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej
(Dz. U. z 1997 r. Nr 9, poz. 43, z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o odpadach
(Dz. U. Nr 96, poz. 592);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu w czystości i porządku w gminach
(Dz. U. Nr 132, poz. 622 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych
(Dz. U. Nr 133, poz. 884 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 21 marca 1995 r. o drogach publicznych
(Dz. U. Nr 14, poz. 60 z 1998 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. - prawo geologiczne i górnicze
(Dz. U. Nr 27, poz. 96 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – prawo energetyczne
(Dz. U. Nr 54, poz. 348, z późniejszymi zmianami).

* Zarządzenia i decyzje

- Rozporządzeniem MOŚZNiL z dnia 28 kwietnia 1998 r. w sprawie dopuszczalnych wartości stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu;
- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 6 kwietnia 1995 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin;
- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 6 stycznia 1995 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt;
- Zarządzenie Nr 11 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 lutego 1995 r. w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych;
- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 14 lipca 1998 r. w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska, obiektów oraz robót zmieniających stosunki wodne

- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 05 października 1991r. w sprawie zasad ustanawiania stref ochronnych źródeł i ujęć wody
- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 13 maja 1998r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku
- * Przepisy miejscowe - (stan obowiązywania na dzień 01-02-2000)
  - Miejscowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Chęciny uchwalony uchwałą Nr 4/1/92 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 10 lutego 1992r. wraz ze późniejszymi zmianami.
  - *Uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XXXV/625/13 z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Chęcińsko - Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2013 r , poz.3317).*

2. Aneksy

Spis obiektów wpisanych do rejestru dóbr kultury oraz pozostałych będących w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach

Lp.	Nazwa	Adres	Krótką charakterystyka
BOLMIN			
1.	Cmentarz (parafialny)		XIX w.,
2.	Zespół dworu		<p>a. dwór, XVIw., mur., ruina,k. XVI-pocz.XVII, spalony 2 pał. XVII, odbud. i gruntownieprzebud. k. XVII i pocz. XIX, zniszczony pożarem 1914 r., od tego czasu w runie,</p> <p>b. park, pozostałości parku</p>
3.	Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Narodzenia NMP		<p>a. cmentarz (przykościelny),</p> <p>b. dzwonnica, XVIIIw., drewn., przebud.,</p> <p>c. kościół, XVIIw., mur., remnt., 1604 r., rozbud. nawy ku zach., XVIII ku pn. XIX, dobud. wieży i krucht 1908-1910 r., remont,</p> <p>d. ogrodzenie (z bramkami), XXw., mur.,około 1910 r,</p>
KORZECKO			
1.	Kuźnia	Korzecko75	XIX w., drewn.,
LIPOWICA			
1.	Dom	Lipowica 13	XIX w., drewn.
2.	Stodoła	Lipowica 56	XXw., mur.-drewn.,
ŁUKOWA			
1.	Zespół Cmentarza		a. cmentarz ,XIX w.,

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny

	Parafialnego		b. kaplica (grobowa Dewitzców), XIXw., mur.,
MIEDZIANKA			
1.	Dom	Miedzianka 14	XIX w., drewn.,
2.	Dom	Miedzianka 23	XIX w., drewn.,
MILECHOWY			
1.	Cmentarz (wojenny 1914-1915)		XX w.,
2.	Zespół Domów "Kolonja Wierna Rzeka"		a. dom, XXw., drewn., 1 ćw. XXw., przeniesiony z Chmielnika 1935r., b. dom ("Duży Dom"), XXw., mur.-drewn., przebud., c. dom ("średni domek"), XXw., drewn., przebud.,
OSTRÓW			
1.	Młyn (wodny)		XIX w., mur.
PAPIERNIA			
1.	Cmentarz (wojenny 1914-1915)		XX w.,
2.	Młyn (wodny)		XIXw., mur.-drewn.,
PODPOLICHNO			
1.	Cmentarz (wojenny 1914-1915)		XX w.,
2.	Młyn (wodny)		XIXw., mur., przebud.,
PODZAMCZE CHĘCIŃSKIE			
1.	Szkoła		XXw., drewn.,
2.	Zespół dworu		a. brama (parkowa), XVII w., mur., remont., b. budynek
			(zabudowania folwarczne), XXw., mur.,;

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny

			<ul style="list-style-type: none"> - budynek mieszkalno - administracyjny, 1939 – 1945 r., - czworak, ob. dom nr 39, ok. 1924 r., - obora, 1 ćw. XX, remont. 1965r., - magazyn 1 ćw XX, - ruina stodoły, 1 ćw. XX, c. dwór (starościański), XVII w., mur., d. fosa, XVII w., ziem., przebud., przekształcona XX w., e. oficyna (pn.-wsch.), XVII w., mur., przebud., f. park, XVII w., przekomponowany
POLICHNO			
1.	Kaplica (p.w. MB Anielskiej)		XIX w., mur., 1848 r.,
PRZYMIARKI			
1.	Dom	Przymiarki 15	XX w., mur.,
2.	Zespół Zagrody	Przymiarki 17	<ul style="list-style-type: none"> a. budynek (gospod.), XX w., mur.-drewn., 1 ćw.XX, b. dom, XXw., drewn.,
RADKOWICE			
1.	Dom	Radkowice 3	XX w., drewn.,
2.	Dom	Radkowice 22	XX w., drewn.,
3.	D'om	Radkowice 61	XXw., drewn.,
4.	Dom	Radkowice 64	XIXw., drewn.,
5.	Dom	Radkowice 103	XXw., drewn.,
6.	Dom	Radkowice 134	XIXw., drewn.,
7.	Kapliczka		XIXw., mur.,
8.	Zespół Zagrody	Radkowice 17	a. dom, XXw., mur.,

			drewn., b. obora , XXw., mur.,
9.			
ZYCHY			
33.	Kapliczka		XIX w., mur.,

3. Bibliografia

* Wykaz opracowań studialnych i badawczych oraz innych wykorzystanych przy sporządzaniu "Studium"

- Województwo Świętokrzyskie w 1998 r. – Wojewódzki Urząd Statystyczny Kielce 1999r;
- Strategia rozwoju województwa kieleckiego (synteza i opracowania działowe), - zespół autorski Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej pod kierunkiem prof. dr hab. Elżbiety Wysockiej, 1996 r.;
- Strategia Rozwoju Zrównoważonego Województwa Świętokrzyskiego Część: Ochrona Środowiska Przyrodniczego – wersja 1; Część: transport i infrastruktura techniczna – wersja 1 – Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego – październik 1999r.;
- Studium zagospodarowania przestrzennego Województwa Kieleckiego - diagnoza stanu, - Wojewoda Kielecki – Wydział Rozwoju Regionalnego i Planowania Przestrzennego, 1998r.;
- Geografia Polski – Mezoregiony fizycznogeograficzne – J. Kondracki – Warszawa 1994,
- Geomorfologia Polski – tom I – Polska południowa , góry i wyżyny – J. Kondracki-1994r.;
- Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w 1999 r. – praca zbiorowa – P/OŚ – Kielce – 1999,
- Przyroda województwa kieleckiego - praca zbiorowa - Kielce - 1995,
- Ocena stanu czystości powietrza województwa kieleckiego w 1997 r. – P/OŚ – Kielce 1998,
- Wielkoprzestrzenny system obszarów chronionych w województwie kieleckim – praca zbiorowa KTN- Kielce 1995,
- Opracowanie ekofizjograficzne do "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Chęciny" - Biuro geologiczno - fizjograficzne "Geo-Fiz" w Kielcach - 1999r.
- Program małej retencji województwa kieleckiego – Kielce , 1996
- Warunki przyrodnicze produkcji rolnej w woj. kieleckim- JUNG- Puławy 1980,
- Małopolski program rozwoju wsi i rolnictwa ,
- Spis rolny - Urząd Statystyczny - Kielce - 1996,
- Plan Urządzenia Lasów Państwowych Nadleśnictwa Kielce,
- Uprozczone Plany Urządzenia Lasów Niepaństwowych
- Plan Ochrony Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego opracowany w 1998 roku przez Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Oddział w Krakowie,

- Program Gazyfikacji gminy Morawica, miasta i gminy Chęciny, gminy Sitkówka Nowiny opracowany w 1995 roku,
- Koncepcja techniczna kanalizacji sanitarnej dla miejscowości : Tokarnia, Wolica, Ostrów, Siedlce, Łukowa, Wojkowiec , Lelusin gm. Chęciny *opracowana* przez Zakład Ekspertyz i Projektowania Oczyszczalni Ścieków w 1999 roku,
- Oczyszczalnia ścieków dla m. Chęciny opracowana przez Przedsiębiorstwo Techniczno-Produkcyjne "AGAMEX" w 1993 roku,
- Strategia Rozwoju Zrównoważonego Województwa Świętokrzyskiego , część "Ochrona Środowiska" oraz "Transport i Infrastruktura Techniczna" *opracowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego Departament Infrastruktury Województwa i Ochrony Środowiska* opracowana w 1999 roku,
- Ocena stanu czystości wód powierzchniowych Województwa Świętokrzyskiego w 1999 roku opracowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Wodociąg wiejski grupowy "Tokarnia-Łukowa" zadanie Łukowa opracowana przez pracownie Usług Projektowych "Wektor" w 1995 roku,
- Projekty stref ochrony ujęć "Korzecko", "Bolmin", "Tokarnia","Góra Zamkowa", "Gościniec" opracowane przez Pana Zdzisława Małysa w 1995 roku,
- Bilans wodnogospodarczy dla studium przedprojektowego zbiornika wodnego "Chęciny" na rzece Białej Nidzie opracowany przez Okręgową Dyрекję Gospodarki Wodnej w Krakowie w 1993 roku.

* Literatura

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy - poradnik metodyczny- praca zbiorowa -IGPiK- Kraków, 1996;
- Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET - POLSKA - praca zbiorowa pod redakcją dr Anny Liro, Fundacja IVCN Poland, Warszawa, 1995;
- Ochrona środowiska kulturowego - Edmund Małachowicz -PWN Warszawa, 1988;
- Przyrodnicze obszary chronione - możliwości użytkowania - Danuta Ptaszycka - Jachowska, Maria Baranowska -Janota -IGPiK- Warszawa, 1996;
- Wodociągi i kanalizacja w planowaniu przestrzennym - Alina Nowakowska - Błaszczyk, Paweł Błaszczyk - Warszawa, 1994
- Roczniki Statystyczne;
- Bariery modernizacji i rozwoju miast – praca zbiorowa – IGPiK Kraków – Kraków 1998,

- Komunikacja miejska- C. Rozkwitańska i zespół IGPIK -Kraków 1994,
- Oceny oddziaływania dróg na środowisko- *GDDP*- Warszawa 1997 tom I i 11,
- Parkingi i garaże- Władysław Korzeniowski- 1997,
- Planowanie miejscowe w działalności samorządów miast i gmin -B. Zastawniak, M. Szopa,
- Planowanie systemów transportu w miastach - W Sucharzewski z zespołem - 1999,
- Polityka komunikacyjna w miastach w nowych warunkach -W. Sucharzewski- 9011997,
- Zagospodarowanie przestrzenne małych miast - T. Kachniarz,
- Uwarunkowania wielofunkcyjnego rozwoju gminy- M. Kołodziński,
- Karta ewidencyjna zabytków architektonicznych i budownictwa Chęcin, Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie,
- W Królewskich Chęcinach- monografia historyczno- gospodarcza miasta i gminy Chęciny , Fundacja Ziemi Chęcińskiej Urząd Miasta i Gminy w Chęcinach - Kielce 1996 r.
- Chęcińskie Górnictwo Kruszcowe od XIV do połowy XVII wieku – Marian Paulewicz -Kieleckie Towarzystwo Naukowe- Kielce 1992 r.,
- Przewodnik terenowy- Uwarunkowania i funkcje turystyki na obszarze Chęcińsko- Kieleckiego Parku Krajobrazowego- sesja naukowa- Chęciny -maj 1998 r.